

**2014**



**Ajuntament  
de Barcelona**  
Institut de Cultura

**INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA**  
**[MEMÒRIA 2014]**

<b>INTRODUCCIÓ</b>	5
<b>1.- DIRECCIÓ DE PATRIMONI, MUSEUS I ARXIU</b>	7
1.1.- Introducció	7
1.2.- Servei d'Arqueologia de Barcelona	8
1.3.- Museu del Disseny de Barcelona	9
1.4.- Museu Frederic Marès	10
1.5.- Museu d'Història de Barcelona. MUHBA	11
1.6.- El Born Centre Cultural	13
1.7. Museu Etnològic	14
1.8.- Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes	15
1.9.- Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona	16
1.10.- Arxiu Fotogràfic de Barcelona	17
1.11.- Biblioteca Pública Arús	18
1.12.- Castell de Montjuïc	19
1.13.- La Nit dels Museus	20
<b>2.- DIRECCIÓ DE PROMOCIÓ DELS SECTORS CULTURALS</b>	21
2.1.- Fàbriques de creació	21
2.1.1.- <i>La Xarxa de Fàbriques de Creació de Barcelona</i>	21
2.1.2.- <i>Les Fàbriques de Creació de gestió externa</i>	22
2.1.3.- <i>Fabra i Coats- Fàbrica de Creació de Barcelona</i>	24
2.2.- Centres d'exposicions	25
2.2.1.- <i>La Virreina Centre de la Imatge</i>	25
2.2.2.- <i>La Capella</i>	26
2.2.3.- <i>Fabra i Coats - Centre d'Art Contemporani de Barcelona</i>	27
2.3.- Creadors en Residència	28
2.4.- Consell de la Cultura de Barcelona	29
2.5.- Subvencions	30
2.6.- Premis Ciutat de Barcelona	32
2.7.- Barcelona Film Commission	35

<b>3.- DIRECCIÓ BARCELONA CAPITAL</b>	36
3.1.- Grec Festival de Barcelona	36
3.2.- Projectió Internacional i Cooperació Cultural	38
3.3.- Servei de Cultura Popular	40
3.4.- Medalles al Mèrit Cultural, Artístic i Científic	41
3.5.- Música	42
3.5.1.- Banda Municipal de Barcelona	42
3.5.2.- Cobla Sant Jordi - Ciutat de Barcelona	42
3.6.- Cultsurfing	44
 <b>4.- DIRECCIÓ DE CULTURA DE PROXIMITAT</b>	45
4.1.- Festivals literaris	45
4.1.1.- BCNegra. Trobada de Novel·la Negra de Barcelona	45
4.1.2.- Món Llibre	46
4.1.3.- Barcelona Poesia	47
4.1.4.- Barcelona Novel·la Històrica	48
4.2.- Festes	50
4.2.1.- Cavalcada de Reis	50
4.2.2.- Festes de Santa Eulàlia	51
4.2.3.- Sant Joan	52
4.2.4.- La Mercè	52
4.2.5.- Nadal 2013-14	54
4.3.- Centres cívics de Barcelona	56
4.4.- Anys temàtics, commemoracions i homenatges: Tricentenari BCN	58
 <b>5.- DIRECCIÓ DE CREATIVITAT I INNOVACIÓ</b>	60
 <b>6.- DIRECCIÓ DE PROGRAMES DE DIFUSIÓ CULTURAL</b>	63
 <b>7.- DIRECCIÓ DE RECURSOS</b>	65

<b>8.- GERÈNCIA</b>	<b>67</b>
<b>9.- CONSORCIS I FUNDACIONS</b>	<b>70</b>
9.1.- Biblioteques de Barcelona	70
9.2.- Museu Picasso	72
9.3.- Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)	74
9.4.- Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)	75
9.5.- Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)	76
9.6.- Fundació Joan Miró	77
9.7.- Fundació Antoni Tàpies	78
9.8.- Museu Marítim de Barcelona (MMB)	79
9.9.- Consorci Museu de Ciències Naturals de Barcelona	80
9.10.- Mercat de les Flors	81
9.11.- Teatre Lliure	82
9.12.1.- L'Auditori	83
9.12.2.- L'OBC	83
9.12.3- Museu de la Música de Barcelona	84
9.13.- Palau de la Música Catalana	86
9.14.- Gran Teatre del Liceu	87
<b>10.- INDICADORS DE L'INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA</b>	<b>88</b>

## INTRODUCCIÓ

L'any 2014 ha estat un any decisiu per al sistema cultural de la ciutat, perquè molts dels projectes que s'havien posat en marxa darrerament han cristal·litzat o bé han avançat prou com per convertir-se en realitat molt aviat. Així, aquest any hem assistit a l'obertura del Museu del Disseny i a l'inici de la nova etapa del Castell de Montjuïc, reconvertit en un espai cultural de primer nivell; i s'han posat les bases que permetran obrir ben aviat el Museu de les Cultures del Món, els nous espais patrimonials del Muhba als canons del Turó de la Rovira i al carrer Avinyó i dues noves fàbriques de creació, la nova Beckett al Poblenou i la Caldera a les Corts. L'àmbit de les lletres, tan important en una ciutat com la nostra, també tindrà moltes coses per celebrar ben aviat: aquest any, la ciutat ha recuperat el palau Muñoz Ramonet, que en un futur proper acollirà una nova biblioteca en una part de les seves dependències, i s'ha presentat el projecte per convertir Vil·la Joana en un nou espai de lletres, vinculat a la figura de Mossèn Cinto Verdaguer però amb una mirada a la literatura universal; d'altra banda, també hem assistit a la inauguració de la biblioteca de Sant Gervasi – Joan Maragall, la que fa 40 de la xarxa de biblioteques de la ciutat. I també aquest any la ciutat ha decidit presentar la seva candidatura com a Ciutat Literària de la Unesco, una xarxa de ciutats creatives en què la presència de Barcelona hi és del tot obligada.

L'any 2014 també serà recordat com l'any del Tricentenari. Durant els nou primers mesos de l'any, la ciutat s'ha bolcat en la celebració del 300 aniversari dels fets del 1714, que ha tingut un marcat caràcter divulgatiu que s'ha posat de manifest en la gran quantitat d'exposicions, conferències, itineraris i trobades que s'han celebrat, sense oblidar la seva vessant més festiva, que ha pres forma d'espectacles, concerts i festes ciutadanes. Han estat en total prop de 400 activitats, que han estat seguides per gairebé dos milions de persones. Una commemoració, a més, que ha tingut el seu complement amb les capitalitats de la Sardana i de la Cultura Catalana que Barcelona ha celebrat enguany.

Parlant d'identitat, no podem deixar d'esmentar la gran tasca de recuperació arqueològica que s'està duent a terme a través del Pla Barcino, amb les diverses excavacions a la Sagrera, al Mercat de Sant Antoni, a la muralla romana i a la basílica dels sants Just i Pastor. Tot el coneixement obtingut, a més, s'ha posat a disposició de tothom mitjançant una nova app, Barcino 3D, que permet visitar la ciutat amb total comoditat des de casa i aprendre una mica més sobre com vivien els nostres avantpassats romans. Un aspecte, el de les noves tecnologies i l'accessibilitat, que aquest any ens ha dut força novetats, com l'estrena dels nous webs dedicats a la cultura popular, a les dades i els indicadors culturals i a la Barcelona Film Commission, entre d'altres; també s'han creat noves apps, com les de BCNMuseus, La Nit dels Museus, a més de la ja esmentada Barcino 3D. En aquesta mateixa línia de propiciar l'accés al coneixement, un altre projecte molt especial que aquest any s'ha engegat des de l'ICUB és el programa de digitalització de més de 326.000 documents dels fons dels museus i arxius patrimonials, que culminarà l'any 2017 i que suposarà un gran avenç en l'accés a la informació i al coneixement per part de tots els ciutadans.

Un altre dels principals programes de l'Institut és el relacionat amb el suport a les entitats ciutadanes i culturals de la ciutat; en aquest sentit cal destacar la línia de subvencions que es destina a la reforma i posada al dia dels ateneus, vertaders centres culturals de base i de dinamització territorial, així com les convocatòries que s'han destinat a la realització d'activitats culturals a la ciutat, a la dotació de noves tecnologies i a la realització d'inversions en el sector del comerç cultural.

A banda de tots aquests projectes, cal no oblidar l'activitat habitual de l'Institut, que s'ha traduït en l'organització de les principals festes ciutadanes: la Mercè i Santa Eulàlia, la Cavalcada de Reis, els diversos festivals literaris, el Grec, el DAU i el Festival Ciència, Tecnologia i Innovació, les exposicions de La Virreina, La Capella i Fabra i Coats, la coordinació dels centres cívics, el manteniment de relacions internacionals, la potenciació de la cultura popular i tradicional, l'activitat dels museus... un ampli ventall d'iniciatives i activitats culturals que han contribuït a dinamitzar una ciutat que viu la cultura els 365 dies de l'any.

## **1.- DIRECCIÓ DE PATRIMONI, MUSEUS I ARXIVS**

### **1.1.- Introducció**

Durant l'any 2014 la Direcció de Patrimoni, Museus i Arxius ha impulsat i finalitzat els projectes d'obres i infraestructura del Museu de Cultures del Món i ha deixat a punt tots els projectes i programes museogràfics i museològics necessaris per a la seva inauguració a inicis del 2015. També s'ha assumit a nivell directiu l'impuls del cycle Europa 25. Així mateix, s'ha seguit prestant assessorament executiu en un gran nombre de vocalies, patronats i representacions d'òrgans de coordinació i assessorament i entitats culturals de la ciutat.

En matèria de projectes, s'ha seguit amb el d'organització del coneixement, on destaca la posada a punt de l'aplicació informàtica Atom per a la documentació de les col·leccions. La digitalització dels fons ha rebut un impuls important amb el projecte Open Challenge, un projecte treballat conjuntament amb el departament de Sistemes d'Informació de l'ICUB per a la digitalització de col·leccions bibliogràfiques i documentals. Per la seva part, el llegat de la Fundació Julio Muñoz Ramonet ha rebut un impuls rellevant en matèria d'inventari, estudi de la col·lecció i trasllat i conservació preventiva. Pel que fa a la col·lecció filatèlica Ramon Marull, s'ha entrat en la darrera fase d'inventari, s'ha realitzat la gestió i manteniment de continguts i s'ha preparat el nou web.

Quant al registre de col·leccions municipals, al llarg de l'any s'han continuat duent a terme les tasques de gestió i de patrimonialització: s'han rebut un total de 80 donacions, que han aportat uns 900 objectes, uns 700 documents i més de 2.500 fotografies als fons municipals. Pel que fa als préstecs patrimonials, al llarg de l'any s'han realitzat 33 operacions, abastant un conjunt de 411 objectes prestats a 36 institucions diferents. Quant als recursos i la memòria de registre de col·leccions, s'ha iniciat un banc de fonts orals de testimonis de les col·leccions municipals, amb enregistraments vídeo HD i la implantació del sistema "Dedalo" per a Patrimoni Immaterial i Fonts orals.

Per la seva banda, la Comissió de la Memòria Històrica ha fet possible la col·locació de vuit plaques de memòria històrica i dos monòlits, i ha tutelat la col·locació de quatre plaques per part de diferents districtes.

Finalment, la ponència del nomenclàtor ha gestionat 21 assignacions de nom a noves vies públiques de la ciutat i sis canvis de nom. Així mateix, la ponència ha promogut durant l'any la inauguració de sis nous espais públics a la ciutat.

## **1.2.- Servei d'Arqueologia de Barcelona**

El Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona es divideix en dues àrees, la d'Intervencions arqueològiques i la de Documentació i Arqueologia preventiva.

Des de l'àrea d'Intervencions s'han gestionat i redactat un total de 135 projectes d'intervenció arqueològica, i se n'han iniciat més de 100, mentre que des de l'àrea de Documentació i Arqueologia preventiva s'han redactat 54 estudis d'impacte sobre el patrimoni cultural a projectes d'obres. El Centre de Documentació ha atès un total de 381 usuaris.

De tota l'activitat desenvolupada pel Servei d'Arqueologia, segurament la que fa referència al Pla Barcino és la que adquireix una major notorietat, gràcies a l'abast i a la importància de les recents troballes arqueològiques, que ens permeten conèixer molt millor com era la nostra ciutat en època romana. Al llarg de l'any s'han estat realitzant intervencions en diversos espais de la ciutat: al carrer del sotstinent Navarro, on s'han descobert restes d'un fossat defensiu, a l'entorn de la baixada Viladecols-plaça Traginers, al subsòl del Muhba, al passeig Colom, al carrer Regomir o al carrer Magdalenes, entre d'altres. Així mateix, s'han continuat realitzant excavacions en dos jaciments de gran interès arqueològic com són l'entorn de la Vil·la romana de la Sagrera i la basílica dels Sants Just i Pastor. També és important la descoberta d'un tram de la Via Augusta fora muralles, als voltants del mercat de Sant Antoni, on la troballa d'un bust proporciona una informació molt valuosa sobre el nostre passat més remot. Així mateix, s'ha seguit treballant en la restauració de la domus romana del carrer Avinyó, on s'han restaurat unes importants pintures murals, i que obrirà al públic el proper any 2015.

Però sens dubte, un dels projectes més especials d'aquest any ha estat la posada en funcionament de l'app Barcino 3D. Es tracta d'un ambiciós projecte de recreació de la ciutat romana que permet fer un passeig pels carrers de Barcino, que han estat reproduïts científicament, amb tots els edificis georeferenciats. Tot i que l'app destaca pel seu rigor acadèmic, en la seva concepció no s'ha volgut passar per alt la seva vessant lúdica i d'entreteniment: el resultat és un viatge apassionant en el temps en què enganxats a la tauleta voltarem pels entorns del mont Tàber o ens endinsarem en l'antic fòrum de la ciutat romana.

Per altra banda, el Servei ha participat en diversos congressos i jornades, d'entre els que cal destacar el V Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya, organitzat amb l'Associació Catalana per a la Recerca en Arqueologia Medieval i la «12th Conference of the International Committee for the Conservation of Mosaics».



### **1.3.- Museu del Disseny de Barcelona**

Al llarg de l'any, l'equip del Museu del Disseny ha dut a terme una intensa activitat que ha permès la inauguració i obertura al públic del Museu abans de finalitzar el 2014.

En una primera etapa es va treballar per fer possible l'obertura del Centre de Documentació, que ha tingut lloc el mes de febrer. En paral·lel, i al llarg de tot l'any, l'increment de l'arxiu documental del Centre s'ha anat ampliant de manera progressiva, ingressant-hi fons com els dels dissenyadors gràfics Ives Zimmermann i Toni Miserachs o el de l'antiga Tapisseria Mir. Cal remarcar que un dels objectius clau del Museu és l'increment d'aquest arxiu, estretament relacionat amb les seves col·leccions i una referència tant per al sector de l'ensenyament i la recerca com per al sector professional de les diverses branques del disseny.

Pel que fa a les col·leccions del Museu, a principis d'any s'han traslladat a la seu de Glòries les peces que havien de formar part de les exposicions inaugurals, fins aleshores dipositades a les sales de reserva del Palau de Pedralbes, antiga seu del Museu. L'objectiu principal al llarg d'aquest any ha estat l'organització i la producció de les quatre primeres exposicions de les seves col·leccions, procedents de la integració dels museus de les Arts Decoratives, de Ceràmica, Tèxtil i d'Indumentària i el Gabinet de les Arts Gràfiques. Un cop traçat el discurs i acabada la selecció de les més de 2.000 peces, s'ha dut a terme un acurat procés de conservació-restauració de totes elles, comptant amb la col·laboració d'un gran nombre d'especialistes en les més diverses matèries.

Les quatre mostres amb les que el Museu ha iniciat la seva activitat expositiva el desembre de 2014 han estat «Del món al museu. Disseny de producte, patrimoni cultural», «Extraordinàries! Col·leccions d'arts decoratives i arts d'autor (Segles III-XX)», «El cos vestit. Siluetes i moda (1550-2014)» i «El disseny gràfic: d'ofici a professió (1940-1980)». Totes quatre són de producció pròpia del Museu i han estat dissenyades i produïdes per diferents equips de professionals, sota la direcció del centre.

Així mateix, al llarg de l'any s'ha estat treballant en el projecte de la primera exposició temporal, que s'ha d'inaugurar el mes de febrer de 2015: «Disseny per viure. 99 projectes per al món real».

#### **1.4.- Museu Frederic Marès**

Una de les tasques prioritàries de l'any 2014 ha estat la d'establir acords amb museus dels àmbits del col·leccionisme i de l'escultura, amb l'objectiu de dur a terme projectes conjunts en un futur. Per tal de fomentar aquestes relacions internacionals el Museu ha liderat la creació de la Xarxa Europea de Museus de Col·leccionista, integrada pel Marès i els museus Calouste Gulbenkian de Lisboa, Poldi Pezzoli de Milà i Benaki d'Atenes. La Xarxa ha celebrat la seva primera trobada a Barcelona el mes de juny. En aquesta mateixa línia, i amb el mateix objectiu de realitzar projectes conjunts amb museus d'escultura d'àmbit internacional, s'ha iniciat una col·laboració amb el Musée Maillol de París per tal d'organitzar una mostra dedicada al viatge que l'escultor Aristide Maillol va fer a Grècia l'any 1908, que s'inaugurarà la primavera del 2015.

Quant al programa expositiu del Museu, aquest any s'han programat dues mostres temporals en el marc dels actes commemoratius del Tricentenari dels fets del 1714: la primera, de producció pròpia, duia per títol «Una mirada al 1700. A partir dels gravats de la col·lecció Gelonch Viladegut», mentre que la segona ha estat l'exposició de petit format «Rafael de Casanova. La popularització d'una escultura monumental», dedicada a l'escultura de Rafael de Casanova feta per Rossend Nobas.

En un altre ordre de coses, i per tal de donar visibilitat a l'antic Palau Reial Major dels Comtes de Barcelona, s'ha instal·lat al pati del Museu, en col·laboració amb el Museu d'Història de Barcelona, una pantalla amb un audiovisual que mostra una visió general del conjunt d'espais arquitectònics format per la Capella de Santa Àgueda, el Tinell, el Verger i el Museu Frederic Marès.

Pel que fa a la recerca aplicada a les col·leccions, segueix en curs l'edició digital del Catàleg del Moble, que ha arribat al seu sisè número.

En el que respecta a les col·leccions del Museu, cal destacar les donacions de dues escultures d'Emili Fontbona, un esbós d'una obra pública de Frederic Marès i una col·lecció de 51 caricatures del pintor i dibuixant Josep Parera.

Al llarg de l'any el Cercle del Museu ha continuat desenvolupant les seves activitats, d'entre les quals cal destacar l'impuls donat al projecte *Estimul'Art*, a través del qual el Museu ha rebut la visita de persones afectades per la malaltia d'Alzheimer, i que s'ha dut a terme en col·laboració amb el Museu d'Història de Barcelona i la Fundació ACE.

Per últim, cal destacar que a partir d'aquest any el Museu Frederic Marès acull la secretaria del Consell Assessor d'Art Públic de la Ciutat de Barcelona.

### 1.5.- Museu d'Història de Barcelona. MUHBA

L'any 2014 el Museu ha mantingut la tònica dels darrers anys i ha aconseguit incrementar el seu nombre de visitants, que ha arribat als 973.034. Enguany, la commemoració del Tricentenari de 1714 ha caracteritzat en gran mesura la programació d'exposicions del MUHBA, que s'ha materialitzat en dues grans mostres, complementàries entre sí: «El Món de 1714», una panoràmica del món al voltant de 1700, i «Monestirs urbans en temps de guerra», amb una visió molt més concreta del conflicte.

També s'ha mantingut el format de visites guiades a les exposicions i centres patrimonials del Museu, i s'han estrenat tres nous itineraris urbans: «Barcelona i els indians», «La ruptura de 1714», amb motiu del Tricentenari, i «Les muralles romanes. Història i recuperació monumental». Pel que fa a l'àmbit educatiu, més de 35.000 alumnes de tots els cicles han participat a la proposta educativa *Interrogar Barcelona*. També cal remarcar el manteniment del projecte *Patrimonia'm* i dels Tallers de Nadal i el Casal d'estiu.

Quant a les actuacions sobre el patrimoni, cal esmentar la realització d'obres a l'espai MUHBA Call, a Vil·la Joana, a la Sala de Calderes de Fabra i Coats, a la fàbrica Oliva Artés, a la Casa de l'Aigua i al Castell de Torre Baró. I, a banda, destacar els treballs arqueològics i de restauració duts a terme al Turó de la Rovira, que han significat la recuperació de tres espais excepcionals en la defensa antiaèria de la ciutat durant la Guerra Civil.

A nivell del patrimoni musical, s'ha organitzat el seminari *El món dels oients. Música i cultura a la Barcelona dels segles XVI i XVII*, així com diversos concerts singulars i els cicles de concerts *30 minuts de música al museu*, en col·laboració amb Mas i Mas. Quant al patrimoni literari, s'ha continuat treballant per definir la relació del nou projecte museogràfic de Vil·la Joana amb la perspectiva de la literatura de Barcelona, Catalunya i el món i s'ha realitzat el V Seminari de Literatura i Ciutat, dedicat enguany a Barcelona i els seus corresponents (1890 – 1960).

En la vessant de recerca, innovació i estudis destaca l'aixecament tridimensional mitjançant el sistema de núvol de punts de l'exposició «El Món del 1714». D'altra banda, al llarg de l'any s'han realitzat 20 Diàlegs d'Història Urbana i Patrimoni, un cicle de conferències sobre *Barcelona, Catalunya i el sistema mundial del 1714* relacionat amb l'exposició «El Món de 1714», així com quatre Jornades: *L'Església a Catalunya i la guerra de Successió; Alimentar Barcelona. De la protecció a la regulació, 1820 – 1930; Perseguits i salvats: la fugida dels refugiats jueus durant la II Guerra Mundial a través dels Pirineus i Barcelona; i El Turó de la Rovira. Criteris d'intervenció i recuperació patrimonial d'un espai arqueològic de la Guerra Civil i de la postguerra*. A més, s'han dut a terme quatre seminaris: el ja esmentat seminari de *Literatura i Ciutat; La recuperació de les pintures de la domus romana d'Avinyó, 15; Música i política. La cort de Carles III i l'atracció de Barcelona a Europa i La regulació municipal de la vida urbana a Barcelona, segles XIV – XVI*.

La proposta formativa del MUHBA s'ha concretat en el postgrau en Intervenció i gestió del paisatge, organitzat amb el departament de Geografia de la Universitat Autònoma i els postgraus en Història intel·lectual de Barcelona i en Història de l'europeisme cultural, organitzat pel MUHBA i la Universitat de Barcelona, alhora que s'ha continuat treballant amb l'Institut del Teatre de Barcelona per posar en marxa el postgrau "Relat urbà. Narrativa i representació d'itineraris històrics".

Com a resultat de la tasca de recerca i de la programació pública del Museu, s'han editat i presentat vuit noves publicacions, entre les quals cal destacar *Barcelona, una iconografia urbana de la transició. La donació Villuendas + Gómez*, i *Barcelona, una capital del fil. Fabra i Coats i el seu model de gestió, 1903 – 1936*, que ha merescut el Premi Ciutat de Barcelona; també cal esmentar les guies d'història urbana *Parcs/BCN, 1871 – 1992* i *Rereguarda/BCN* i el desè volum de *Quarhis*, dedicat al jaciment arqueològic del Born i la recerca que s'hi vincula. També s'han publicat tres llibrets de sala: *Música, guerra i pau a la Barcelona moderna i contemporània*; *Fabra & Coats fa museu*, i *Monestirs urbans en temps de Guerra*.

## 1.6.- El Born Centre Cultural

Durant el 2014, el seu primer any sencer de funcionament, el Born CC s'ha mantingut com a punt de trobada del patrimoni històric, la cultura contemporània i la història del nostre país, en un espai de confluència del discurs historiogràfic, la divulgació cultural i l'expressió artística.

El Born CC s'ha configurat com l'epicentre del Tricentenari a Barcelona. D'una banda, amb les seves dues grans exposicions: la permanent «Barcelona 1700. De les pedres a les persones», on es mostren bona part de les peces trobades en el jaciment, i la temporal «Fins a aconseguir-ho. El setge de 1714», on s'aborden els fets militars i polítics clau en la història de Catalunya. A més, l'Espai Dalmau ha programat també diverses exposicions de petit format, d'entre les que es destaquen «Et prenc la paraula. 1714: el català ahir, avui i demà» o «Cinc sentències de mort. Josep Benet, testimoni de càrrec contra el feixisme».

Pel que fa al programa d'activitats Roda el món i torna al Born, s'ha estructurat al voltant de tres contenidors d'activitats: les activitats infantils i familiars d'El Bornet («Titelles i Ciutats al Born», «Societats en Joc» i «Taller de música»); les activitats sobre història, llengua i literatura de L'Acadèmia dels Desconfiats (amb els cicles de xerrades i conferències «Herois de 1714», «Born Humor», «Born.cat» i «D.O. Europa» entre d'altres), i els espectacles de La Societat del Born, on s'han programat cicles de concerts com «Els divendres musicals de l'ESMUC», «La Cançó Nua» o el festival Mas i Mas, i cicles teatrals com «Rapsodes al Born», «BornAcció» o «Encontros imaginaris». Com a activitats excepcionals, cal esmentar la primera edició del Premi Borni, el primer que premia als lectors, i els concerts «La Cort Reial a Barcelona. Orquestra Barroca Catalana» i «Heroïtat i Heroisme. Orquestra del Montsalvat».

L'espai també ha estat el marc escollit per institucions, associacions i empreses per celebrar els seus actes. Així, el centre ha acollit el 080 Barcelona Fashion Week, el Simposi Internacional sobre Drets Lingüístics i Cohesió Social en Societats Plurilingües, el V Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya, el cicle de conferències «La Ciutadella, el primer parc científic de Barcelona» o el Festival de Cinema de la Ciència, la Tecnologia i la Innovació, entre molts d'altres.

Durant aquest any el Born CC ha desenvolupat un ampli programa educatiu adreçat a escoles i grups, amb diversos tipus de visites comentades (visites-taller, dinamitzades, guiades al jaciment arqueològic, itineraris), acompanyades de quaderns didàctics d'ajuda a professors i alumnes.

Amb més de dos milions de visitants des de la seva obertura, el Born CC ha tingut una important presència a les xarxes socials, amb més de 7.400 seguidors al seu compte de Twitter i 4.000 *likes* a Facebook.

### **1.7. Museu Etnològic**

Tot i haver estat tancat al públic per la realització d'obres de reforma a la seva seu, al llarg de l'any 2014 el Museu Etnològic ha dut una estratègia de comunicació i presència en el territori nacional amb la intenció de mantenir vius els vincles amb aquelles persones i institucions que han mantingut relació amb el Museu. El resultat ha estat el manteniment d'una excel·lent relació amb els centres patrimonials de la ciutat i del país, una relació que ha fet possibles accions conjuntes ara i en el futur.

Una de les principals accions dutes a terme han estat les itineràncies de diverses exposicions produïdes pel Museu. Així, «Cançons de pandero» ha estat exhibida al CAT de Barcelona, a Lleida i a Senterada; «Vicenç Bou. De la plaça al Paral·lel», produïda en col·laboració del Museu de la Mediterrània de Torroella de Montgrí, s'ha vist al Museu d'Història de Catalunya; «Mequinensa. Fotografies de Jesús Moncada» ha estat exposada al Born CC, al Centre de Cultura Contemporània Octubre de València i al Museu de les Terres de l'Ebre d'Amposta. El CRAI Del Campus Catalunya de la Universitat Rovira i Virgili ha acollit la mostra «Ballar el moro: danses festives de moros i cristians a la Mediterrània Occidental», en el marc del II Congrés Internacional de Balls Parlats celebrat a Tarragona. «Calendari dels Pagesos», per la seva banda, ha estat exhibida a Llagostera. Per últim, «Orquestres i Llibertat» ha estat presentada a Vic i a Manresa (amb actuació inclosa de l'Orquestra Plateria). A la Catalunya Nord, a Arles del Tec (Vallespir), en el marc de la IV Festa de les Associacions Culturals Catalanes del Vallespir, el Museu hi ha participat amb les mostres «Calendari dels pagesos» i «Músics de festa», que han itinerant fins a finals d'any per diversos municipis del Vallespir.

### 1.8.- Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes

L'any 2014 el monestir ha acollit l'exposició «Patrimoni en Temps de Guerra», que ha revisat la història del monestir entre els anys 1931 i 1941, declarat primer monument historicoartístic pel govern de la República i, posteriorment, durant la guerra, esdevenint un referent cultural del país en convertir-se en dipòsit d'obres d'art i documents d'arxiu.

Una altra acció remarcable d'aquest any ha estat la important intervenció a la capella de Sant Miquel iniciada l'any anterior, que ha continuat amb la restauració dels murals atribuïts a Ferrer Bassa. Aquesta intervenció, que es basa en el sòlid estudi científic desenvolupat en els darrers anys, s'ha dut a terme mitjançant l'aplicació d'una acurada metodologia que ha donat com a resultat la consolidació i neteja superficial del conjunt de tots els murals i una intervenció a tots nivells amb un acabat final del plafó central que ha permès mostrar al públic el procediment que se seguirà a tot el conjunt en fases posteriors.

Quant al programa d'activitats, s'han realitzat noves visites i tallers pensades per als públics general i escolar, per tal de donar a conèixer el monument, les col·leccions i la història de la comunitat al llarg de la seva vida al monestir en relació a la societat de cada època. Entre els nous tallers, cal destacar el de «Salut i alimentació a l'edat mitjana» dut a terme en col·laboració amb la Fundació Alícia. En el programa d'activitats de l'estiu, és remarcable el nivell d'assistència dels Vespres musicals, el cicle de concerts del mes de juliol.

Pel que fa a la tasca de recerca del Monestir, durant aquest any ha conclòs el projecte d'anàlisi i documentació històrica i s'ha iniciat el projecte de restitució virtual que es preveu desenvolupar durant l'any 2015. Així mateix, s'ha finalitzat la classificació i catalogació de la biblioteca antiga de la Comunitat, i s'ha portat a terme la darrera fase de catalogació i digitalització de l'arxiu històric.

Una de les activitats que han tingut més èxit és el programa de conferències i xerrades, com el cicle «A l'entorn de....» que gira a l'entorn de la pròpia col·lecció o exposicions en curs, i el cicle «Diàlegs de Pedralbes», que de forma mensual aborden diferents aspectes de la vida quotidiana, tant de l'esfera pública com la privada, en relació als àmbits del pensament, l'espiritualitat i la cultura en general, i que l'any 2014 ha comptat amb participants com ara Dolors Bramon, Enzo Bianchi o Jordi Pigem, sota la coordinació de Francesc Torralba.

Una novetat important d'enguany ha estat la publicació del primer llibre de la col·lecció «Monestir de Pedralbes»: *Monestir de Pedralbes. República, Guerra i Patrimoni*, a càrrec de Carme Aixalà i Fàbregas i Jordi Ramos i Ruiz. Els mateixos autors han publicat l'opuscle *Patrimoni en Temps de Guerra. El Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes*.

### 1.9.- Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

L'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona continua sent un dels principals arxius dels països pel que fa al nombre d'usuaris i consultes. Durant l'any 2014 l'Arxiu ha rebut 8.612 usuaris presencials, que han fet unes 29.400 consultes de documentació i peticions d'informació. Pel que fa a la utilització dels recursos electrònics que s'ofereixen per Internet (web, catàlegs i bases de dades), hi han accedit 191.412 usuaris, que han realitzat 477.706 consultes.

Les accions de divulgació del patrimoni documental i de la història de Barcelona que l'Arxiu ha organitzat durant l'any han tingut un alt nivell de participació, i s'ha dedicat una atenció especial al Tricentenari 1714-2014. Les activitats realitzades en aquest marc han estat les següents: les exposicions «Després d'Utrecht. Una Barcelona sentenciada, 1713-1714» i «Onze de setembre. Història de la commemoració de la Diada a Barcelona», el curs-taller «Després de 1714: avançar, reivindicar, recordar» i la jornada «Fonts documentals per a l'estudi de la Guerra de Successió a Barcelona».

Altres activitats de difusió que s'han realitzat durant l'any i que val la pena destacar han estat la jornada de portes obertes de l'Arxiu, que s'ha fet per sisè any consecutiu; les jornades «Alimentar Barcelona. De la protecció a la regulació, 1820-1930», coorganitzades amb el MUHBA, i «Destinació BCN. Història del turisme a la ciutat», i l'exposició «Menjar a Barcelona. Un segle de menús de l'Arxiu (1880-1980)», del cicle Un tast de l'Arxiu.

Pel que fa a les publicacions, s'han editat els números 20 i 21 de la revista Barcelona Quaderns d'Història i el llibre *Estudis sobre la cartografia de Barcelona, del segle XVIII al XXI: els mapes d'una ciutat en expansió*, coeditat amb l'ICGC i que recull els materials de les 2es Jornades d'història de la cartografia de Barcelona, realitzades l'any 2012.

Durant l'any 2014 s'han produït nous ingressos de documentació per donació, compra o cessió, entre els quals cal destacar el fons històric del Col·legi dels Procuradors dels Tribunals de Barcelona (1349-1996), un fragment de carta portolana del segle XIV, una col·lecció de dibuixos originals publicats a la revista Butifarra, o 400 dibuixos de l'artista Ricard Castells. Cal remarcar també l'ingrés de 6.719 exemplars de publicacions periòdiques i de 571 llibres de temàtica barcelonina.

També s'han continuat duent a terme els treballs d'organització i de descripció dels fons, així com els projectes de digitalització i de restauració de documents. En aquest sentit destaquen l'inici del tractament arxivístic del fons Gremial General, la restauració i digitalització de llibres d'acords del Consell de Cent i de plànols de Barcelona dels segles XIX i XX, i la restauració de diversos volums del fons bibliogràfic i hemerogràfic. Per últim, cal remarcar que s'ha completat la digitalització del període 1792-1850 del Diario de Barcelona, que s'incorporarà al portal ARCA per facilitar-ne la consulta per internet.



### **1.10.- Arxiu fotogràfic de Barcelona**

Una de les activitats més destacades d'aquest any 2014 a l'Arxiu fotogràfic ha estat l'exposició al voltant del daguerreotip que ha servit per commemorar el 175è aniversari de la primera fotografia realitzada a l'Estat espanyol, l'any 1839. El projecte ha permès mostrar la col·lecció municipal d'aquestes primeres fotografies, així com el fons de la família Blanxart de Sant Joan de les Abadesses, ingressat l'any 2010 amb un laboratori excepcional de la dècada de 1840. L'exposició ha comptat amb la col·laboració del Museu Marès i de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, que conserva la primera càmera del país, que també ha estat exhibida, i s'ha completat amb l'encàrrec als fotògrafs Martí Llorens i Rebecca Mutell d'un daguerreotip, un ambrotip i un calotip contemporanis en el mateix escenari de la primera fotografia, realitzada al Pla de Palau.

A nivell educatiu, l'Arxiu ha acollit el taller familiar sobre la revelació de la fotografia dins el cicle «Entre imatges», que ha comptat amb la col·laboració d'institucions com la Virreina Centre de la Imatge, el CCCB o la Fundació Foto Colectania. L'Arxiu també ha participat a la festa Big Draw amb un taller sobre retrat i dibuix, i ha organitzat nombroses activitats i visites de diferents tipus al llarg de l'any.

En l'àmbit de la comunicació s'ha mantingut la presència activa de l'Arxiu en xarxes socials com Facebook, Instagram i a través de l'app "Barcelona visual", mentre que a nivell de publicacions la col·lecció «Documents de fotografia» s'ha ampliat amb un nou text sobre l'Estudi de Fotografia Daguerre de Sants, realitzat amb la col·laboració de l'associació Fotoconnexió.

L'Arxiu ha mantingut viu el programa d'itinerància i préstec d'exposicions a altres institucions, com «Retrats de Guerra», presentada a la Fundació Vila Casas de Torroella de Montgrí, o la mostra sobre la Barcelona de Jacques Léonard al Museo Etnográfico Extremeño de la ciutat d'Olivenza.

Al llarg de l'any l'Arxiu ha seguit ingressant documents fotogràfics, provinents de donacions tant de fons privats com de fons municipals. Cal destacar l'ingrés per comodat del fons fotogràfic de l'artista Oleguer Junyent i de les imatges de la volta al món que va fer l'any 1908, integrat per milers de plaques estereoscòpiques i autocroms, i que serà objecte d'un proper projecte expositiu.

Nombrosos convenis de pràctiques amb institucions docents, com l'escola Superior d'Arxivística de la UAB, l'Escola Serra i Abella de Fotografia i la Universitat de Barcelona, a banda de contractes amb empreses externes i amb professionals, han permès completar els treballs de descripció, digitalització i comunicació, centrats sobretot en els fons Pérez de Rozas, Editorial López i Oleguer Junyent. D'altra banda, s'han consolidat els canals d'accés remot als fons a través del servei de consulta i venda de fotografies per internet i al catàleg en línia de l'Arxiu Municipal, que permet consultar en línia gairebé 100.000 imatges i que aviat s'ampliarà amb l'accés des de la plataforma Europea.

### **1.11.- Biblioteca Pública Arús**

Durant l'any 2014 la Biblioteca ha organitzat diverses exposicions temporals, tres de les quals en relació amb la donació que Joan Proubasta va fer de la seva col·lecció sobre Sherlock Holmes l'any 2011: «Estudi en escarlata», «Les falsificacions de bitllets i targetes bancàries en l'actualitat, i les obres de Sherlock Holmes relacionades amb el tema» i «Les elementalment» malvades del món de Sherlock Holmes». A la mostra «Don Quixot a Barcelona», comissariada per Juan José Gutiérrez i Francisco Morales, membres de l'Associació Amics del Quixot, es van poder veure edicions singulars del Quixot, incloent-hi un exemplar de l'edició bilingüe català-castellà més gran del món. Coincidint amb el 300 aniversari dels fets de 1714 s'ha pogut veure la mostra «Fons bibliogràfic de la Biblioteca Arús a l'entorn del 1714», mentre que l'exposició «Antònia Fontanillas Borràs (1917-2014): semblança en imatges i documents» va comptar amb un emotiu acte d'homenatge a aquesta militant anarquista i investigadora, que havia donat a la Biblioteca part de la seva biblioteca particular. A més a més, la Biblioteca ha col·laborat amb exposicions organitzades per altres entitats, com són «La recepció de Darwin a Espanya», una exposició virtual d'Europeana, i la «Mostra-Exposició de l'artista vuitcentista Josep Calvo i Verdonces», organitzada per la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi.

Pel que fa a l'organització d'activitats, cal destacar que la Biblioteca ha acollit el IV Seminari d'Estudis Catalans del Vuit-Cents, amb la col·laboració del Grup d'Estudis de Literatura Catalana Contemporània de la UAB i del Grup d'Estudi de la Literatura del Vuit-cents de la Universitat de Lleida, i un seminari per presentar el projecte editorial del segon volum de *Cartes a la dona*, a càrrec de Susanna Tavera i Pere Sánchez Ferré.

La Biblioteca ha participat en diverses activitats de ciutat, com ara BCNegra, les jornades de portes obertes amb motiu de la Nit dels Museus, la Mercè i Santa Eulàlia, les festes majors de la Dreta de l'Eixample i del Fort Pienc i la cinquena edició del 48h Open House BCN. A banda, i a petició d'associacions, grups particulars, escoles i universitats, s'ha organitzat un total de 37 visites guiades.

Pel que fa a l'edició de publicacions, al llarg de l'any s'ha estat preparant l'edició facsímil del primer volum de *Cartas a la dona*, escrit per Rossend Arús, i l'edició del segon volum amb les 24 cartes inèdites restants, transcrits del manuscrit.

### **1.12.- Castell de Montjuïc**

L'any 2014 el castell de Montjuïc ha iniciat una nova etapa amb un nou model de gestió que ha de convertir l'equipament en un centre patrimonial de primera línia. Actualment el castell compta amb un Centre d'Interpretació on s'explica la història de la muntanya, la del castell i la relació d'aquest amb Barcelona, i s'hi programen exposicions temporals relacionades amb el castell i la muntanya. A més, el centre compta amb una programació cultural molt diversa, amb visites guiades i temàtiques per a tots els públics, activitats familiars de caps de setmana com els tallers «Imaginem el castell», i un servei educatiu per a les escoles.

Al llarg del 2014 el castell ha acollit cinc exposicions temporals de temàtica diversa: «Barcelona en Postguerra, 1939-1945», sobre com va viure Barcelona els primers anys del franquisme, des de la seva ocupació, el 26 de gener de 1939, fins al final del mandat de l'alcalde Miguel Mateu i Pla; «Montjuïc 1915, primera mirada, testimonis d'una transformació», que mostra una selecció de fotografies preses durant el procés de transformació que va viure la muntanya amb motiu de la celebració de l'Exposició Internacional de 1929; «Baixant de la Font del Gat. Les fonts populars de Montjuïc», que submergeix el visitant en el món de les fonts populars de Montjuïc, espais naturals al voltant de l'aigua que esdevingueren, durant molts anys, l'escenari imprescindible dels moments d'esbarjo i de celebracions de la classe mitjana i obrera de la població de Barcelona i dels seus voltants. «Romania Flashback» s'ha emmarcat en el cicle d'exposicions «Europa 25», que ha commemorat el 25è aniversari de la caiguda del mur de Berlín, i ha girat al voltant de l'obra dels fotògrafs Florin Andreescu i Andrei Pandele, que presenten un retrat de la societat romanesa durant els darrers anys de la dictadura de Nicolae Ceausescu, així com d'imatges dels esdeveniments de la revolució de desembre de 1989. Per últim, «Catalunya es fa forta. L'enginyeria de les fortaleeses» ha mostrat les diferents tipologies de construccions de defensa dels perills d'agressió, des dels primers poblat ibers fins al segle xx.

Per últim, el Castell ha programat activitats destacades en dates assenyalades com la Nit dels Museus, en què es van oferir actuacions musicals i teatrals i visites guiades durant la jornada de portes obertes, el gran pícnic estiuenc amb música i màgia «Vine a berenar al Castell», la Festa de la Castanyada o la recreació històrica commemorativa del Tricentenari, en què es va recrear un campament militar del segle XVIII i una batalla d'època. Cal esmentar a banda els espectacles que el Castell ha acollit en el marc de Mercè Arts de Carrer. Prop de 30 companyies de diversos països han presentat una espectacular mostra de les més diverses tècniques i disciplines de circ contemporani.

### **1.13.- La Nit dels Museus**

Un any més, i ja en van set, Barcelona s'ha afegit a la Nit dels Museus, una iniciativa del Consell d'Europa per obrir les portes dels museus el dissabte més proper al 18 de maig, Dia Internacional dels Museus. Enguany la iniciativa s'ha seguit a 40 països, amb més de 3.000 espais oberts, un centenar dels quals són de Catalunya.

Des de les 19 h del dissabte 17 de maig fins a la 1 de la matinada del diumenge, 72 centres de Barcelona i la seva àrea metropolitana (L'Hospitalet, Badalona, Santa Coloma, Cornellà i Esplugues) han obert gratuïtament, i en molts casos han ofert activitats diverses, com ara concerts, recitals, espectacles de dansa, projeccions d'audiovisuals, visites guiades, tallers i activitats familiars, a banda de poder gaudir de les exposicions programades.

Aquest any un total de deu nous equipaments barcelonins s'han unit a la Nit, d'entre els quals cal destacar el Castell de Montjuïc, que oferia al públic l'accés al pati d'armes, als calabossos i a la torre de guaita, el Born Centre Cultural, els espais de Fabra i Coats i la Casa del Guarda del Park Güell i el recinte modernista de l'Hospital de Sant Pau.

L'acceptació que té la Nit entre el públic barceloní queda posada de manifest en les xifres de públic que arrossega: aquest any han estat més de 160.000 persones les que han visitat algun espai, un 18% més que el públic participant en l'anterior edició. Els museus amb una major afluència de visites han estat el Museu d'Art Contemporani de Catalunya (14.000 visites), els diversos espais del Museu d'Història de Barcelona (més de 13.000) i el Museu Nacional d'Art de Catalunya (12.000). També és remarcable el públic que s'ha acostat al Born Centre Cultural, el Museu Marítim, el Centre de Cultura Contemporània i el Recinte Modernista de l'Hospital de Sant Pau, superior en tots els casos a les 7.000 persones.

## **2.- DIRECCIÓ DE PROMOCIÓ DELS SECTORS CULTURALS**

### **2.1.- Fàbriques de creació**

#### **2.1.1.- La Xarxa de Fàbriques de Creació de Barcelona**

L'adequació de dues noves Fàbriques de Creació, la posada en marxa de Factorial com a espai de pensament i el desenvolupament d'un nou sistema comú d'indicadors són les tres fites principals de 2014 pel que fa a la xarxa de Fàbriques de Creació de Barcelona.

Durant el 2014 s'han iniciat les obres d'adequació dels locals dels antics Cinemes Renoir – Les Corts, que acolliran una nova Fàbrica de Creació, impulsada conjuntament amb l'equip de La Caldera. Es preveu la seva obertura al públic durant la primavera de 2015, com a centre dedicat al suport a la dansa i a les arts escèniques.

Igualment, s'han iniciat les obres de rehabilitació de la nova seu de la Sala Beckett/ Obrador Internacional de Dramatúrgia al Poblenou, ocupant l'antic edifici de la Cooperativa Pau i Justícia. La posada en marxa d'aquesta nova Fàbrica de Creació –especialment orientada al suport a la creació dramaturgica- es preveu per a finals de 2015. Amb aquestes dues incorporacions, la xarxa de Fàbriques de Creació agrupa a 10 centres.

En l'àmbit de la reflexió, entre el 29 i el 31 d'octubre s'ha desenvolupat a Fabra i Coats – Fàbrica de Creació la primera edició de «Factorial – Trobada Internacional de Fàbriques de Creació». Per mitjà de diversos formats (tallers, taules rodones, xerrades) s'han tractat temes d'especial rellevància per aquesta nova generació de centres culturals: governança, finançament, mobilitat d'artistes, xarxes, avaluació, dimensió científica i dimensió educativa, entre d'altres. «Factorial» ha aplegat 40 fàbriques i espais de creació de cinc contextos diversos (Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i resta del món), i hi han participat representants de deu xarxes d'espais de creació, residències i mobilitat artística, especialment de l'àmbit europeu. En total hi han participat uns 250 professionals, provinents de 22 ciutats. La bona acollida de Factorial fa pensar en una segona edició, a realitzar el 2016, de nou a Barcelona.

Finalment, durant el 2014, les vuit Fàbriques de Creació de la ciutat (Ateneu de Nou Barris, Fabra i Coats-Fàbrica de Creació, Graner, Hangar, La Central del Circ, La Escocesa, La Seca-Espai Brossa i Nau Ivanow ) han assajat el nou sistema comú d'indicadors per a l'avaluació, a partir de les dades de 2013. Disposar d'aquest sistema comú (concebut i elaborat conjuntament amb els espais) permetrà fer visible el valor cultural, artístic i social del conjunt d'aquests centres, i els projectes artístics que impulsen en termes quantitius i qualitatius.

### **2.1.2.- Les Fàbriques de Creació de gestió externa**

Ateneu Popular de Nou Barris. L'activitat creativa a l'Ateneu de 9 Barris ha vingut marcada, com és habitual, pel Circ d'Hivern, del qual aquest any se n'han presentat la 18a edició («AAART!», dirigida per Xavi Erra) i se n'ha produït i estrenat la 19a («F.I.R.A.», a càrrec del Col·lectiu Tierra). A banda, el suport a la creació ha passat per la creació de dos combinats de circ (els números 48 i 49) i la residència de Zero Gravity, en col·laboració amb La Central del Circ, entre d'altres iniciatives. La programació cultural de l'Ateneu s'ha completat amb una gran diversitat de propostes de teatre i arts escèniques, xerrades, concerts o els espectacles de proximitat a El Lokal. L'activitat formativa, un altre dels aspectes que determinen la personalitat de l'Ateneu, s'ha vehiculat a través de diverses iniciatives, d'entre les que cal destacar de manera especial les escoles infantil i juvenil del circ, el programa Circ Èxit, circ al currículum escolar, els tallers de circ amb casals infantils i amb altres col·lectius com ara gent gran o persones amb discapacitats diverses.

La Central del Circ. L'any 2014 ha suposat la consolidació professional de La Central del Circ com a equipament posicionat i de referència dins del sector del circ, tant en l'àmbit local com en l'internacional. L'any ha estat especialment intens pel que fa a les activitats de suport a la creació, que s'han desenvolupat sota formes molt diverses, en un esforç per adequar l'espai a les necessitats dels artistes: així, s'han realitzat residències de creació, d'investigació, i tècniques; i les companyies residents han realitzat preestrenes, mostres i assajos oberts. D'altra banda, La Central ha continuat duent a terme col·laboracions amb esdeveniments com el Grec Festival de Barcelona, el Mercat de les Flors, el projecte Autopistes, la trobada Factorial, el Dia Mundial del Circ, Barris en Dansa o el Circ d'Hivern, entre molts altres. Per últim, cal remarcar les diverses activitats que s'han realitzat en l'àmbit internacional, un dels sectors en què La Central té més recorregut, així com la seva activitat social, on han destacat activitats com les visites guiades i els tallers, Circ en Família o la participació a la Fira d'Entitats del Besòs.

El Graner. Després de quatre anys de funcionament, El Graner segueix desenvolupant els seus tres eixos d'actuació principals: el suport a la creació, els projectes educatius i de proximitat i els relacionats amb la generació de continguts teòrics. L'activitat al llarg de l'any es pot resumir amb algunes dades ben significatives: aquest any un total de 6.176 professionals han fet ús de l'espai (mitjana mensual és de 515); s'han realitzat 56 residències artístiques professionals, 12 residències a través de les dues convocatòries obertes, 35 residències han participat en esdeveniments aliens i s'han realitzat cinc coproduccions amb l'altre espai de la ciutat dedicat a la dansa, el Mercat de les Flors. Un total de 22 companyies que han passat pel Graner han participat en altres festivals (15 a Catalunya i 7 a la resta de l'estat), i s'han dut a terme cinc accions d'internacionalització de la dansa catalana. Per altra banda, s'ha seguit potenciant l'activitat amb els centres educatius: aquest any s'ha treballat amb 14 centres, s'han

format a gairebé 100 professors i han participat més de 1200 alumnes. Un total de deu coreògrafs han estat implicats en els diferents projectes educatius.

Hangar. Obert el 1997, és l'espai pioner de la xarxa, i de la mà de l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya acull creadors i iniciatives dels camps de les arts plàstiques, les arts visuals, l'art sonor i el multimèdia, a través d'accions de recerca, formació, creació i producció: tallers, laboratoris, formació contínua i workshops, presentacions d'artistes i creadors en residència, lloguer d'espais i zona de coworking i programes de beques nacionals i internacionals. Tot plegat, amb una mirada que cada cop s'enfoca més cap a les xarxes europees i que permeten que la fàbrica i els artistes que hi treballen es beneficiïn de la seva forta interconnectivitat.

La Escocesa. 2014 ha estat per a La Escocesa un any de creixement en totes les seves activitats, tal i com posen de manifest els increments enregistrats en el nombre d'activitats i assistents, de col·laboradors i usuaris de La Escocesa, així com de serveis, beques i residències. El centre ha continuat oferint espais en règim de lloguer, com a tallers, espais polivalents i d'exhibició i ha acollit un total de 29 artistes en residències de diversa durada. Per altra banda, l'espai ha ofert dues beques de producció artística i exhibició i ha desenvolupat diferents accions en l'àmbit dels intercanvis internacionals i de la formació. Com a espai de creació, La Escocesa ha participat en iniciatives molt variades, entre les que cal destacar el III Festival de Murals, els Tallers Oberts del Poblenou, Factorial, OpenHouse, Transversal-Open Walls Conference, etc.

Nau Ivanow. L'any 2014 ha estat molt important per a la Nau Ivanow per la posada en marxa definitiva del projecte de Residència Allotjament, que ha permès incrementar el nombre i la diversitat de residències artístiques. Així, aquest any la Nau ha ofert la Residència Creativa, les Residències Assajos, la Residència Viver i la Residència Allotjament, que ofereix als creadors allotjament i un espai de treball. Tots aquests programes de residències compten amb l'acompanyament i l'assessorament dels professionals de la Nau Ivanow. Altres programes destacats de la Nau són la Beca Desperta, en col·laboració amb A Portada i la sala Atrium, el Viver de Creadors, un espai dinàmic i d'intercanvi que aquest any ha acollit 13 projectes de teatre, arts visuals, arquitectura i audiovisuals, i els diferents programes de formació, que aquest any han ofert cursos de gestió de projectes escènics, disseny d'espai i llums, processos creatius o escriptura escènica, entre d'altres. Tot plegat, acompanyat de l'espai d'exhibició de la Nau Ivanow, que aquest any ha assolit una ocupació propera al 60%.

La Seca – Espai Brossa. Al llarg de l'any La Seca-Espai Brossa ha programat més de 500 funcions de diversos gèneres artístics. El principal gènere tractat ha estat el teatre (22 espectacles), però també hi ha tingut protagonisme la màgia, amb el cicle Dimarts màgics (10), la dansa i les arts del moviment (8) i els recitals de poesia (6). També hi ha hagut lloc per als musicals, els espectacles de clown i la Commedia dell'arte. A banda, s'han fet diverses cessions d'espais i activitats formatives, així com residències artístiques amb els directors graduats a l'Institut del Teatre Salvador Sánchez, Núria Vizcarro i Denise

Duncan, i de les companyies La padrina, i Watching Peeping Tom. Una iniciativa molt especial ha estat l'Escola de l'Espectador, un seminari nascut amb la voluntat de donar eines a l'espectador de teatre per descobrir el per què i el com de les creacions teatrals.

### **2.1.3.- Fabra i Coats- Fàbrica de Creació de Barcelona**

El 2014 ha estat el segon any seguit de funcionament de Fabra i Coats – Fàbrica de Creació, després de les obres de rehabilitació finalitzades el setembre de 2012. Al llarg d'aquest segon any, Fabra i Coats s'ha consolidat com a espai per a l'experimentació, la recerca i la producció artístiques, i com a estructura flexible i polivalent orientada al suport a la creació en tots els seus àmbits i llenguatges. Igualment, ha funcionat com a infraestructura cultural pública al servei del desenvolupament de projectes culturals, i com a node principal de la xarxa de Fàbriques de Creació de Barcelona.

En aquesta línia, durant l'any, Fabra i Coats ha accentuat les coordenades que la singularitzen com a espai de creació: un espai per a l'alt rendiment artístic i cultural i per a les connexions amb el sistema artístic i cultural local i internacional, i al mateix temps una plataforma de visibilització i presentació pública.

Així, cal concretar tres experiències significatives en la trajectòria del centre que han tingut lloc aquest any 2014: d'una banda, Fabra i Coats ha acollit la primera edició de «Factorial», una trobada internacional, de caràcter biennal, per al pensament i l'intercanvi d'idees i experiències sobre les Fàbriques de Creació; com a viver, la fàbrica acull plataformes i col·lectius que operen com a motors de projectes, d'entre els que podem citar TRANSformas, Makeatuvida, Agost Produccions, Platoniq, BD Dansa o Coincidències; i així mateix, la Fabra se situa en l'origen de convocatòries i cites de suport a la creació local i internacional: Fabra i Coats ha estat un espai decisiu per al suport al naixement i/o desenvolupament de cites com Mixtur, MiRA!, Cara B o Minimúsica.



## **2.2.- Centres d'exposicions**

### **2.2.1.- La Virreina Centre de la Imatge**

La Virreina Centre de la Imatge ha presentat aquest any una programació variada amb l'objectiu d'arribar a públics molt diferents.

A la sala Virreina Exposicions s'han programat tres exposicions: «25%. Catalonia at Venice», la mostra que va representar l'art català en la 55a edició de la Biennal de Venècia el 2013, s'ha presentat a les sales del Palau de la Virreina amb la idea de continuar amb el debat social i creatiu que plantejava l'exposició. Per la seva banda, la mostra «Martin Parr. Els inconformistes», que va formar part del festival Docfield14 de fotografia documental de Barcelona, és un retrat que el fotògraf Martin Parr va realitzar al poble tèxtil de Hebden Bridge, amb una vida tradicional en declivi. Finalment, la darrera exposició d'aquest any ha estat «On the Table. Ai Weiwei», en què es proposava un recorregut complet per la vida i l'obra de l'artista dissident xinès a través de diverses peces i materials, i que ha obtingut una gran afluència de públic.

A la Sala Virreina LAB, la primera exposició ha estat «Àlex Francés. 8 cos enganxat», en què l'autor mostrava obres creades pensant principalment en cecs, persones que construeixen les seves imatges de manera molt diferent. Posteriorment s'ha programat el projecte «Gerald Van Der Kaap: Amsterdam, Bangkok, Xiamen. Obres de la Han Nefkens H+F Collection», resultat del treball de Van Der Kaap durant diversos anys en diferents residències d'artistes arreu del món. També ha tingut una molt bona acollida per part del públic l'exposició «Ryszard Kapuściński. L'ocàs de l'Imperi», que contenia fotografies de l'arxiu privat del reporter polonès, datades en el període 1989-1991, quan l'autor recorria les repúbliques de l'encara Unió Soviètica. Finalment aquesta sala ha acollit «Objectiu ► BCN. Retratem la ciutat», un projecte de fotografia documental dut a terme en diversos centres cívics de Barcelona, en què han participat més de dues-centes persones d'edats, procedències, gustos i coneixements fotogràfics molt heterogenis.

La Virreina Centre de la Imatge també ha presentat altres projectes com ara «Entre Imatges», uns tallers de descoberta de fotografia i cinema adreçats a nens i nenes de 6 a 12 anys, organitzats amb l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona, el CCCB i la Fundació Foto Colectania. També ha participat en el Loop Festival 2014 amb el projecte «How to start a moviment», i ha organitzat, un any més, la IV edició del Festival Ojo de Pez Photo Meeting Barcelona, un punt de trobada internacional de la fotografia documental.

Per últim, cal destacar la participació a la primera edició de Barcelona Pensa, el festival de filosofia de Barcelona, acollint dues de les conferències que replantejaven la construcció social de la imatge.

### 2.2.2.- La Capella

L'any 2014 les activitats de La Capella s'han centrat en dues exposicions vinculades al context de la ciutat de Barcelona, a banda del projecte BCN Producció, que ha acomplert la seva vuitena edició. «Triple mortal» recull la tradició de mostrar els treballs dels alumnes de l'Escola Massana tot donant-los l'oportunitat d'exposar els seus treballs fora de l'àmbit acadèmic. Enguany, a més, s'ha estès la participació a la facultat de Belles Arts i a l'Escola de la Llotja, propiciant-se d'aquesta manera el treball col·laboratiu entre les tres institucions. En relació a aquest projecte s'han realitzat unes jornades de debat a l'entorn dels ensenyaments artístics, en col·laboració amb la fàbrica de creació Fabra i Coats. Per altra banda, la mostra «Ni es crea ni es destrueix, Creadors en Residència» va mostrar el resultat dels dos darrers anys del programa En Residència, que posa en contacte alumnes de secundària dels instituts de la ciutat amb creadors. Amb aquesta exposició s'ha tancat un cicle que per a molts alumnes ha significat descobrir una nova manera d'enfrontar-se al fet artístic.

Pel que fa a BCN Producció, es pot afirmar que al llarg de l'any s'han assolit els objectius del programa, que són ajudar als artistes en el seu procés de professionalització o a la consolidació de les seves carreres. Així, dels artistes que aquest 2014 han participat al programa, Ignasi Prat presentarà el seu projecte produït per La Capella a la Galeria Addaya de Mallorca i a la Fira Justmad6 a Madrid. L'obra de Ryan Ribadeneyra *Cinco explosiones de un Ford Pinto* va formar part de la exposició «Grain, Wood, Flax, Turf», al centre Voorkramer Lier, de Bèlgica. Finalment, el projecte deslocalitzat de Serafín Álvarez *Maze Walkthrough*, que consistia en una intervenció a internet, ha estat descarregat per més de 3.200 usuaris durant les primeres setmanes posteriors a la seva presentació, i ha sortit referenciat en una quinzena de publicacions digitals especialitzades, en especial a França, Bèlgica i Alemanya. Un altre projecte de BCN Producció amb projecció internacional ha estat l'obra de Mireia Sallarès, *Kao malo vode na dlanu*, que ha tingut força repercussió en diversos mitjans serbis i ha despertat un especial interès per part de diversos intel·lectuals del país balcànic.

La Capella ha iniciat aquest any les visites comentades per al públic en general els dissabtes a la tarda i també per a grups especialitzats sota demanda. Així mateix s'ha iniciat la col·laboració amb les rutes del Raval Cultural. També per ampliar la difusió de les activitats fetes a La Capella, s'ha intensificat la feina en les diferents xarxes socials: a Facebook l'espai ja compta amb més de 1.000 seguidors i a Twitter s'acosta als 500; el blog de BCN Producció ha rebut més de 5.000 visites, i la pàgina web lacapella.bcn.cat, prop de 17.500 amb 68.500 pàgines visitades.

### **2.2.3.- Fabra i Coats - Centre d'Art Contemporani de Barcelona**

Durant l'any 2014 el Centre d'Art ha acollit dos cicles, la part final del projecte "El text: principis i sortides", de David Armengol i Martí Manen, i la primera part del cicle comissariat per Martí Peran.

El gener de 2014 ha finalitzat l'exposició "Slight Chance de Pilvi Takala", organitzada per David Armengol i Martí Manen, com a pròleg del seu programa per al curs 2013-14, amb la visita de més de 2.000 persones. A continuació ha tingut lloc la segona mostra del cicle, "Capítol I: Narració, història i subjectivitat", que ha comptat amb l'obra d'onze artistes. Al voltant d'aquesta mostra s'han realitzat algunes activitats, com una trobada amb l'escriptor Miqui Otero i l'editor Jan Martí; i dos tallers, un amb Diana Artus i un altre amb T. Walker. L'exposició ha estat visitada per 1.600 persones.

La següent mostra, "Capítol II: Fugides. La ficció com a rigor" ha comptat amb 2.170 visitants. En aquesta ocasió la trobada prèvia a la inauguració ha estat amb Enrique Vila-Matas i Chus Martínez, i també s'ha celebrat una xerrada amb Dìrelia Lazo i Ariel Schlesinger a la Galeria NoguerasBlanchard. Un total de 10 artistes hi ha presentat les seves obres.

La quarta mostra, "Capítol III: manifest. Art avui davant els dubtes" ha rebut un total de 835 visitants, i hi ha participat una dotzena d'artistes. Les activitats paral·leles han estat una trobada amb l'escriptora Chris Krausi, un workshop amb Iván de la Nuez, una presentació a càrrec d'Olga Sureda, i les visites narrades de Mireia Sallarès, Ana García Alarcón i Za!

"Epíleg. The Book Lovers", la darrera mostra del cicle, ha estat comissariada per David Maroto i Joanna Zielinska, que han presentat el seu arxiu de més de 300 títols, i també l'obra de Cally Alexander Singh i Tom Phillips. La mostra ha rebut 547 visitants.

El mes d'octubre s'ha iniciat el cicle expositiu comissariat per Martí Peran. La primera mostra, "Futurs abandonats" (octubre '14-gener '15), ha rebut més de 3.000 visitants. Com a activitats paral·leles, ha comptat amb el cicle de cinema conduït per Carlos Losilla, els tallers d'escriptura d'Eloy Fernández Porta, les conferències de Jeffrey Swartz i Jordi Colomer, les accions de Dani Montlleó, Todo por la Praxis i Arts Coming, la presentació de treballs a Casa Bloc de Xavier Arenós i Eva Fàbregas, el taller de Jordi Colomer a La Panera, la presentació del treball de Joan Bennàssar al MACBA i un seminari a càrrec de Cuauhtémoc Medina. S'ha editat un Diari de Sala de 33 pàgines, amb la tesi de l'exposició i reflexions del comissari sobre l'obra dels artistes participants.

### **2.3.- Creadors en Residència**

El mes de juny de 2014 ha finalitzat la cinquena edició d'En Residència, que ha comportat la realització de 10 residències a instituts de secundària, dutes a terme per Eduard Arbós, Erick Beltrán i Mireia C. Saladrigues, David Bestué, Xavier Bobés, LosCorderos, Jaume Ferrete, Pere Noguera, Antònia del Río, Montserrat Soto i Helena Tornero. En total, han participat en aquesta edició d'En Residència 180 alumnes, 20 professors i nou coordinadors. Enguany s'han incorporat, com a equips de coordinació, la Fundació Joan Miró-Colectivo Azotea, i l'equip educatiu del MNAC, que se sumen a A Bao A Qu, la Sala Beckett-Obrador Internacional de Dramatúrgia i a Graner-Mercat de les Flors.

El mes de setembre s'ha iniciat la sisena edició, que finalitzarà el proper mes de juny de 2015. Aquesta nova edició ha significat la realització de 10 noves residències, a càrrec dels artistes i col·lectius L'Automàtica, Lúa Coderch, Edu Comelles, Daniela Ortiz, Francesc Torres, Jordi Mitjà, Francesc Ruiz, Aimar Pérez Galí, Jordi Oriol i Cia Indigestió, i Mònica Rosselló. En total participen 196 alumnes, 18 professors i nou coordinadors.

En l'àmbit de les col·laboracions, en aquestes dues edicions el programa ha comptat amb l'equip educatiu del MACBA, la Biblioteca Francesc Candel, l'Arxiu de la Maternitat, l'Arxiu Històric de Sant Martí, l'Arxiu fotogràfic de Barcelona i l'Arxiu de la Fundació Antoni Tàpies, l'espai de creació La Poderosa, Fabra i Coats – Fàbrica de Creació, l'Espai Jove La Fontana, el nou Auditori de Sant Martí, els centres cívics Casa Sagnier i Convent de Sant Agustí, el Mercat de les Flors i el Museu Marítim de Barcelona.

La Capella ha acollit l'exposició col·lectiva de les edicions III i IV d'En Residència (2011-2012 i 2012-2013), tot presentant un total d'onze processos i obres resultants. Comissariada per un equip liderat per Rosa Pera i conformat per Fran Blanes, Durado Brooks, Jan Monclús, Nadia Velilla Comino i David Verástegui, l'exposició ha rebut un total de 14.589 visitants.

El juliol de 2014, Creadors en Residència als instituts de Barcelona ha estat seleccionada per l'Agenda 21 de la Cultura com a bona pràctica en l'àmbit de la cultura i el desenvolupament local.

#### **2.4.- Consell de la Cultura de Barcelona**

L'any 2014 ha estat el segon any de funcionament del renovat Comitè Executiu, integrat per Montserrat Vendrell (presidenta), Miquel Cabal, Antoni Casares, Xavier Corderó, Daniel Giralt-Miracle, Meritxell Inaraja (que ha substituït Sílvia Muñoz d'Imbert, que des de la tardor de 2013 s'ocupa de la coordinació del CoNCA) i Elena Subirà.

En relació als Premis Ciutat de Barcelona 2014, el Comitè ha mantingut les modificacions introduïdes l'any anterior en les seves bases. S'han consolidat, per tant, les 20 modalitats definides el 2013, que impliquen un significatiu increment en la presència de les ciències. I, com és habitual, el Comitè Executiu ha elaborat la proposta de composició dels Jurats dels Premis Ciutat de Barcelona 2014 en totes les seves modalitats, convidant a 100 persones (cinc per cada categoria) a formar-ne part. En aquest sentit, el Comitè també ha mantingut el criteri de renovar parcialment la composició de cadascun dels jurats.

D'altra banda, i en relació a la convocatòria de subvencions, el Comitè Executiu també ha nomenat les cinc persones membres de la Comissió d'ajuts que, junt amb les sis persones nomenades per l'Institut de Cultura de Barcelona, han avaluat més de 600 projectes culturals i artístics de la ciutat. En la línia mantinguda pel Consell en els darrers anys, s'ha incrementat el suport als espais de creació i a les iniciatives que vinculen cultura i educació. Igualment, s'ha vetllat per donar suport a projectes nous, amb l'objectiu de contribuir a la incorporació de noves pràctiques culturals i a la necessària renovació del sistema cultural de Barcelona.

Finalment, el Comitè Executiu ha elaborat l'Informe Anual de la Cultura 2014, que s'afegeix als cinc Informes presentats anteriorment.

Amb la recent incorporació de PROA – Productors Audiovisuals Federats, les entitats que formen part del Ple del Consell són les 14 següents: AAVC (Associació d'Artistes Visuals de Catalunya), ADETCÀ (Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya), ADPC (Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya), AELC (Associació d'Escriptors en Llengua Catalana), APCC (Associació de Professionals del Circ de Catalunya), APDC (Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya), Art Barcelona-Associació de Galeries, Associació Professional de Directors de Cinema de Catalunya, Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de Catalunya, Consell Català de la Música, Coordinadora de Colles de Diables i Bestiari de Foc de Barcelona, Coordinadora de Geganterers de Barcelona, FAD-Foment de les Arts i del Disseny i PROA (Productors Audiovisuals Federats).

## 2.5.- Subvencions

De les diferents convocatòries de subvencions de l'ICUB, la que es destina a iniciatives i activitats culturals, en el marc de la convocatòria general de l'Ajuntament, és la que beneficia un nombre més gran d'entitats, empreses i professionals del sector cultural. Aquest any s'han rebut un total de 618 sol·licituds de subvenció, de les quals se n'han concedit 343 (el 55,5%), una xifra lleugerament superior a la de l'any passat.

Per àmbits o sectors culturals, destaca el grup dedicat a les arts escèniques, que rep més del 38% de la convocatòria, gràcies sobretot al suport que reben les sales teatrals de la ciutat, que reben el 21% del total de les subvencions. L'àmbit Música rep el 27,4% del total, que es dedica gairebé íntegrament a les iniciatives del sector, amb un pes específic molt gran dels festivals i cicles de concerts. Tant l'audiovisual (de nou, fonamentalment festivals de cinema) com les arts visuals (que engloba disciplines com les arts plàstiques, el disseny, el videoart, l'arquitectura, l'artesanía o la fotografia) reben al voltant d'un 10% dels fons destinats a ajuts. Una mica més lluny queden els grups d'altres iniciatives, la cultura popular i tradicional, les lletres i els projectes de difusió científica).

Àmbit	Import	% sobre el total
<b>ARTS ESCÈNIQUES</b>	<b>1.539.196</b>	<b>38,3%</b>
<i>Sales teatrals</i>	<i>849.196</i>	<i>21,1%</i>
<i>Arts escèniques - varis</i>	<i>476.000</i>	<i>11,8%</i>
<i>Dansa</i>	<i>214.000</i>	<i>5,3%</i>
<b>MÚSICA</b>	<b>1.102.443</b>	<b>27,4%</b>
<i>Música</i>	<i>1.038.200</i>	<i>25,8%</i>
<i>Sales de música en viu</i>	<i>64.243</i>	<i>1,6%</i>
<b>ARTS VISUALS</b>	<b>812.303</b>	<b>20,2%</b>
<i>Audiovisuals</i>	<i>410.500</i>	<i>10,2%</i>
<i>Arts visuals</i>	<i>401.803</i>	<i>10%</i>
<b>Altres iniciatives</b>	<b>204.000</b>	<b>5,1%</b>
<i>Cultura popular i tradicional</i>	<i>188.000</i>	<i>4,7%</i>
<i>Lletres</i>	<i>133.500</i>	<i>3,3%</i>
<i>Ciències</i>	<i>41.455</i>	<i>1%</i>
<b>TOTAL</b>	<b>4.020.897</b>	<b>100%</b>

Pel que fa a l'orientació dels projectes, bona part de les subvencions es concedeixen a projectes de difusió cultural: festivals, cicles, mostres, programes d'exposicions i cartellera, atès l'interès de l'Institut de facilitar l'accés a la cultura a la ciutadania. Els projectes de tipus educatiu, els premis i concursos i el suport a les entitats gremials o professionals acaben de completar aquesta classificació.

A banda d'aquesta convocatòria de tipus general, l'Institut en convoca d'altres d'específiques, destinades a projectes d'inversió, que no es contemplen en la convocatòria per a iniciatives i activitats culturals. Aquest any 2014 s'han obert tres convocatòries d'aquests tipus. D'una banda, des de la direcció de Barcelona Capital s'ha engegat, per quart any, la convocatòria destinada a la rehabilitació d'ateneus. Enguany se n'han beneficiat els següents espais: Lluïsos d'Horta (col·locació d'un ascensor i tancament d'un pati a la seu social: 69.657,53 €); Cercle Catòlic de Gràcia (reforma parcial per adaptació a normativa: 600.000 €); Centre Moral Instructiu de Gràcia (obra per adaptació a normativa: 97.528,92 €) i Hogar Extremeño de Barcelona (insonorització: 13.057,11 €). La convocatòria estava dotada inicialment amb 600.000 euros, però s'ha ampliat fins als 780.243,56 € finals per tal de poder atendre el màxim d'equipaments. Des de l'any 2012, aquesta convocatòria ha repartit un total de 3.646.716 €, que

han contribuït a rehabilitar i equipar un total de vuit ateneus: els quatre d'aquest any, i els Lluïsos de Gràcia, el Teatre de Sarrià, el Foment Hortenc i el Centre Catòlic de Sants.

La direcció d'Innovació i Creativitat ha convocat per segon any una línia d'ajuts destinada a col·laborar amb entitats d'innovació social i cultural a l'hora d'invertir en noves tecnologies. La convocatòria ha beneficiat un total de 45 entitats, entre les quals s'ha repartit un total de 153.380 euros.

Per últim, la direcció de Promoció dels Sectors Culturals ha impulsat una convocatòria destinada a la realització d'inversions en obres i adquisició de material tècnic en suport al comerç cultural de proximitat, que s'ha destinat a espais de creació privats, sales de música en viu, galeries d'art i llibreries. Dotada amb 400 euros, ha beneficiat un total de 36 projectes: deu espais de creació (225.000 €), tres sales de música en viu (75.000 €), sis galeries d'art (22.720,16 €) i 17 llibreries (77.279,84 €).

## 2.6.- Premis Ciutat de Barcelona

L'Ajuntament de Barcelona convoca cada any els Premis Ciutat de Barcelona amb l'objectiu de reconèixer la creació, la investigació i la producció de qualitat realitzada a Barcelona per creadors o col·lectius que hi treballen o per institucions i organitzacions barcelonines que promouen o produeixen creacions o investigacions. Les obres guardonades han de contribuir al desenvolupament del fet cultural i han d'estar integrades en el teixit cultural en el qual participen els creadors, les associacions, les institucions públiques i les indústries culturals. Els guardonats de l'any 2014 han estat els següents:

Teatre: Carles Martínez, pel seu treball en els espectacles *L'encarregat* i *Vells Temps* de Harold Pinter, *Cels* de Wajdi Mouawad, *Cambó/Companys* de Frederic Roda, i *Els Feréstecs* de Carlo Goldoni. Per la convicció i la singularitat amb què resol cada repte interpretatiu, convertint els personatges en éssers únics i memorables, sigui quin sigui el seu pes argumental.

Dansa: Sol Picó, perquè en l'any del 20è aniversari de la seva companyia, demostra amb diferents espectacles que es pot conduir una carrera artística amb rigor, alegria i qualitat. Els projectes són fruit del seu talent, un treball en equip, la implicació amb la ciutat i el barri, així com la col·laboració amb altres artistes. Menció a nunArt, per haver engegat amb entusiasme un espai obert a la creació i gestionat autònomament des de la transversalitat artística i l'esperit cooperatiu.

Circ: Circ Raluy, per la qualitat de l'espectacle *The big top*, una eficaç combinació artesanal de números propis i atraccions internacionals.

Arts visuals: Marcel·lí Antúnez, per l'exposició *Sistematúrgia* del Centre d'Art Santa Mònica, per haver presentat de manera molt completa i coherent una trajectòria multidisciplinària dedicada a la investigació en el món de les arts visuals, i per haver integrat la tecnologia, les arts escèniques i la capacitat de generar interacció amb tots els públics. El jurat vol fer una menció especial a l'exposició *Metamorfosis* (CCCB), comissariada per Carolina López.

Audiovisuals: *Ciutat Morta* de la productora Metromuster, en tant que exercici de llibertat d'expressió a través d'un cinema de denúncia indispensable en qualsevol societat.

Música: Albert Guinovart, pel conjunt de l'obra enregistrada el 2014, amb especial menció a l'edició internacional dels dos concerts per a piano, així com per l'activitat com a pianista, per l'estrena d'obres simfòniques pròpies i per la seva personalitat musical integral, que abasta la interpretació, la composició i la pedagogia.

Cultura popular i tradicional: Coordinadora d'Entitats Sardanistes de Barcelona, per la realització del conjunt d'actes de Barcelona Capital de la Sardana 2014. El jurat vol destacar l'excel·lència i l'impacte aconseguits.



Traducció en Llengua Catalana: Jordi Vintró, per la traducció de l'obra *Noves impressions d'Àfrica*, de Raymond Roussel, per la creativitat, l'enginy i l'eufonia del text en català, sense trair les peculiaritats formals i de contingut de l'original. El Jurat vol fer una menció especial a Jaume C. Pons Alorda per la qualitat de la traducció de *Fulles d'herba*, de Walt Whitman, i la importància de la incorporació d'aquesta obra a la literatura en català.

Literatura en Llengua Catalana: *El cas Pujol*, de Toni Sala, per la seva capacitat de reflectir un moment de commoció col·lectiva des de la reflexió, l'anàlisi i la tradició literàries.

Literatura en Llengua Castellana: *Pronto seremos felices*, d'Ignacio Vidal-Folch. A la novel·la hi conflueixen intel·ligència, sensibilitat i imaginació. L'esfondrament del comunisme als països de l'Est (territori familiar a l'escriptor) va més enllà del document per aprofundir amb tendresa i un pessimisme adolorit en la sofrida naturalesa humana. Destaquem la delicadesa dels retrats femenins, la presència d'imatges de ressonància pictòrica i la força de la prosa.

Mitjans de comunicació: Revista L'Avenç. El jurat ha valorat especialment la sèrie de grans entrevistes publicades al llarg del 2014, que confirmen el nou impuls que Josep Maria Muñoz i Núria Iceta han donat a la capçalera, assumint també la seva gestió.

Agustí Duran i Sanpere d'Història de Barcelona: *Barcelona, una capital del fil. Fabra i Coats i el seu model de gestió (1903-1936)* de Pere Colomer Roma, perquè es tracta d'una recerca exhaustiva, basada en els arxius de l'empresa excepcionalment recuperats, sobre una de les indústries tèxtils més importants de la ciutat de Barcelona i de tot Espanya, i la seva política social. El Jurat vol fer una menció especial a la tesi doctoral de Marc Andreu Acebal titulada *El moviment ciutadà i la transició a Barcelona: la FAVB (1972-1986)* per la seva reivindicació del paper històric del moviment veïnal a la Transició.

Disseny: Col·lectiu Domestic Data Streamers, per la peça Sand Falls, de l'exposició *Big Bang Data*, presentada al CCCB de Barcelona. El jurat ha valorat la voluntat i la capacitat de fer visibles de manera poètica la complexitat de les dades, implicant al públic en les seves propostes, amb una lectura humanitzada del món tecnològic.

Arquitectura i urbanisme: Biblioteca Sant Gervasi – Joan Maragall, a càrrec de l'estudi BCQ (David Baena i Toni Casamor). El jurat valora en aquesta actuació la renúncia a la condició d'edifici per esdevenir espai públic, permetent la preservació dels jardins. L'obra reflecteix una manera de fer molt pròpia de Barcelona. És una intervenció que millora les condicions del carrer i facilita la connexió amb el jardí de Vil·la Florida. L'espai interior es fragmenta creant àmbits d'escala humana d'una mida confortable i molt ben il·luminats, mitjançant patis útils que permeten la privacitat en un lloc públic. El jurat menciona el nou fenomen que apareix en espais abandonats que en el període d'espera mentrestant no es construeix o en el seu procés d'obra s'ofereixen a la ciutadania mitjançant processos de participació,

que permeten una gestió efectiva i implicada del mentrestant. Com per exemple, el cas de Germanetes a l'Eixample esquerre, en el marc del Pla Buits.

Ciències de la Vida: Pura Muñoz-Cànoves, investigadora ICREA a la Universitat Pompeu Fabra, pel seu treball, publicat a la revista Nature, en què es determinen les bases moleculars responsables de l'envelliment de cèl·lules musculars. Aquest descobriment obre les portes a la intervenció sobre el procés biològic de l'envelliment.

Assaig, Ciències Socials i Humanitats: *Catalunya al mirall de la immigració*, d'Andreu Domingo, per la rellevància i actualitat del seu estudi de les onades immigratòries a Catalunya des de l'inici del segle xx a partir de l'anàlisi dels discursos sobre la immigració en cada etapa històrica. L'aproximació demogràfica a la qüestió que fa l'autor permet també resseguir el llarg debat sobre la identitat nacional catalana amb les aportacions ideològiques dels moviments més rellevants d'arreu, sense amagar una mirada crítica pròpia i una visió personal sobre l'evolució de la societat catalana.

Ciències experimentals i tecnologia: Dr. Ernest Giralt Lledó, catedràtic de química orgànica de la Universitat de Barcelona, i investigador de l'Institut de Recerca Biomèdica de Barcelona, pel desenvolupament de la tecnologia química que fa possible que un pèptid citotòxic extret del verí de les vespes es centri selectivament en cèl·lules tumorals sense afectar les cèl·lules sanes, amb aplicacions a la quimioteràpia.

Educació: Escola Antaviana del districte de Nou Barris. El jurat destaca la seva contribució al desenvolupament cívic, social i cultural del seu entorn amb un projecte educatiu, innovador i continuat. També es valora la seva capacitat per articular els recursos humans i materials propis tot establint un treball en xarxa amb institucions i entitats del territori.

Gastronomia: Enric Rovira, pel seu talent i la seva creativitat aplicats al món de la xocolata. La seva tasca, que aquest 2014 ha destacat en la recerca dels sabors i textures de la xocolata de l'any 1714, el situa com a un dels màxims exponents de la tradició xocolatera a Barcelona, de la qual n'és un reivindicador i un renovador i contribueix a la projecció internacional de la ciutat. El jurat vol destacar l'empremta dels seus originals dissenys que l'han portat a crear un univers dolç molt particular on son presents algunes de les icones de Barcelona, com també el seu afany en col·laborar amb diverses disciplines.

Projecció internacional de la Ciutat de Barcelona: Jaume Plensa, pel conjunt d'obres i exposicions internacionals del 2014, entre les quals destaquen les de Chicago, Tòquio, Wuppertal i Andorra, i alhora com a reconeixement a una important trajectòria internacional en el camp de l'escultura pública.

## **2.7.- Barcelona Film Commission (BFC)**

El 2014 la ciutat de Barcelona ha acollit el rodatge de 3.073 produccions (579 més que l'any passat, un 23'2% més), tant nacionals com internacionals, i de diverses tipologies (anuncis, pel·lícules de cinema i televisió, reportatges, videoclips...) D'aquestes més de 3.000 produccions, un total de 822, la majoria d'elles de caràcter cultural o no comercial han sol·licitat els serveis de coordinació de la BFC, suposant la xifra més alta des de la creació del servei, que s'ha consolidat com a porta d'entrada a tot un ampli sector. Les altres 2.251 produccions, ja sigui per la seva tipologia publicitària o pel caràcter senzill i més automàtic de les gestions, han estat ateses directament per altres gestors d'espais: l'Oficina d'Informació i Tràmits de la Guàrdia Urbana, Medi Ambient-Parcs i Jardins, l'Institut Municipal de Mercats, B:SM, així com altres espais de l'ICUB i museus.

Pel que fa a les tipologies, destaquen les produccions publicitàries a la ciutat, que han registrat un fort increment en els últims anys. Entre el 2013 i el 2014 aquesta tipologia ha augmentat un 13%. També cal destacar l'augment de rodatges de llargmetratges (ficció i documental per cinema, així com tv-movies i minisèries), que creixen un 24% respecte el 2013.

Quant a la distribució territorial dels rodatges, els districtes més sol·licitats han estat Sant Martí, Ciutat Vella i l'Eixample. L'esforç per descentralitzar les filmacions s'ha vist reflectit en l'augment de permisos en districtes com Horta-Guinardó, Les Corts o Nou Barris. Els llocs amb més sol·licituds han estat els parcs (en especial Ciutadella, Laberint i Park Güell), les platges (sobretot Barceloneta i Mar Bella) i els mercats, especialment Boqueria, Encants i Santa Caterina. La majoria de les produccions són catalanes o tenen participació catalana, però crida l'atenció el gran nombre de produccions d'origen japonès que es filmen a Barcelona; en la seva gran majoria són programes i reportatges per a televisió.

Pel que fa a l'activitat duta a terme per la Barcelona Film Commission, destaca el pla d'accions promocionals internacionals, com el Mumbai Filmart, l'American FilmMarket, o l'European Film Market, en el marc del Festival Internacional de Cine de Berlín (*Berlinale*), una de les principals cites cinematogràfiques europees.

Per altra banda, aquest any s'ha anunciat que Barcelona acollirà l'any 2015 el congrés anual de Film Commissions que organitza l'AFCI, i que tractarà les relacions entre el Cinema i Turisme.

L'any 2014 també ha estat el de l'estrena de la nova pàgina web de la Barcelona Film Commission, compartida amb la Catalunya Film Commission del Departament de Cultura de la Generalitat. Es tracta d'una nova plataforma que posa a disposició dels professionals audiovisuals de tot el món una pàgina on els usuaris poden trobar d'una manera intuïtiva, accessible i actualitzada tota la informació d'interès sobre la normativa i logística necessàries per al correcte i fàcil desenvolupament d'un rodatge a Catalunya, així com el senzill procés per sol·licitar els permisos específics de rodatge a Barcelona.

### 3.- DIRECCIÓ BARCELONA CAPITAL

#### 3.1.- Grec Festival de Barcelona

Aquest any 2014 s'ha celebrat la 38a edició del Grec Festival, dirigida per tercer any per Ramon Simó, que ha confirmat les línies que han caracteritzat el festival els darrers anys: una aposta clara per la diversitat d'estils i gèneres, un acostament a la ciutadania, que inclou el reforçament de la programació familiar i la descentralització del festival, el repte de la seva internacionalització i una major importància a les produccions pròpies i les co-produccions.

El Grec d'enguany ha programat un total de 79 espectacles: 38 de teatre, 10 de dansa, 27 de música i 4 de circ. En teatre, hem pogut veure des del text de Jean Genet *Les criades* interpretat per una companyia coreana, fins a una comèdia inspirada en *El capital* de Marx, dirigida per Sylvain Creuzevault; o des d'una obra de La Fura dels Baus, que ha obert el festival, fins a un clàssic com *Ubu Roi*, dirigit per Declan Donnellan. I com sempre, molts noms de casa: Julio Manrique, Ramon Madaula, Pau Carrió, Pere Arquillué, Xicu Masó, Rosa Boladeras o Lluís Soler. La programació de dansa també ha estat variada, i ha inclòs contemporani, hip-hop, flamenc i fins i tot tangos. La part musical del festival també s'ha submergit en l'eclecticisme, amb la presència de figures tan divergents com Marina Rossell, Mayte Martín, Ludovico Einaudi, Chano Domínguez i Josele Santiago, la pianista japonesa Hiromi, Joan Garriga, Adrià Puntí, Joe Satriani, Oscar d'León o Scott Hamilton acompanyat dels nostres Motis & Chamorro. També cal destacar els deu concerts de petit format d'entrada lliure que han tingut lloc als jardins del teatre abans de les actuacions a l'espai central. El circ, una aposta ja consolidada en el Grec, ha dut aquest any quatre espectacles, un d'ells en homenatge al desaparegut Joan Montanyès, "Monti", que ens va deixar l'any 2013.

Pel que fa a la programació familiar, un any més i a través del MiniGrec, el Festival ha posat la mirada en els espectadors del futur, amb sis espectacles a diverses sales de la ciutat: aquest any la descentralització del festival ha estat més clara que mai. Tot i mantenir el nucli del festival en el teatre Grec i l'entorn de Montjuïc (Teatre Lliure, Mercat de les Flors, Institut del teatre, CaixaFòrum i Castell), aquest any una quinzena més d'espais de la ciutat s'han afegit al Festival, incloent espais singulars com la capella del MACBA o el Convent de Sant Agustí.

La producció pròpia d'espectacles ha suposat aquest any gairebé la meitat de la programació: s'han produït o co-produït un total de 35 espectacles, 28 de nacionals i 7 d'internacionals, que tindran l'oportunitat de seguir-se oferint en altres festivals i teatres; a més, les 33 estrenes absolutes d'espectacles posen de manifest aquesta aposta clara pel risc per part d'un Grec que no defuig la seva responsabilitat com a festival públic. En aquest mateix sentit, també cal destacar el seu paper com a punt de trobada de professionals, un aspecte que cada vegada més festivals tenen present. Així, el Grec ha servit de plataforma de la segona edició de l'International Performing Arts Meeting, que ha inclòs una

edició del mercat de projectes Come & See i que ha comptat amb la participació de 78 programadors internacionals.

Les xarxes socials han estat un any més una potent eina de comunicació del festival: tant la pàgina web del festival, com els seus comptes de Facebook, Youtube, Twitter i Instagram, han enregistrat increments d'entre el 25 i el 50% d'usuaris respecte l'any passat.

El Grec ha comptat amb l'assistència de més de 128.000 persones, de les quals més de 80.000 han estat espectadors de pagament.

### 3.2.- Projecció Internacional i Cooperació Cultural

La dimensió internacional s'ha convertit en una part fonamental de molts dels projectes culturals de la ciutat. Barcelona és avui reconeguda com una capital cultural d'abast internacional, i els seus equipaments, festivals i entitats culturals han desenvolupat línies de cooperació internacional i promouen l'intercanvi amb projectes culturals d'arreu, sense els quals seria difícil comprendre el desenvolupament dels propis projectes.

L'any 2014 l'Ajuntament de Barcelona s'ha integrat definitivament en el Consorci de l'Institut Ramon Llull (IRL), ens per a la projecció de la cultura catalana a l'exterior. La presència de l'Ajuntament a l'IRL ha de permetre una major participació dels creadors, artistes i projectes culturals de la ciutat en els programes de l'IRL, alhora que l'Ajuntament es beneficia de la xarxa de contactes i delegacions internacionals de les quals disposa l'IRL.

Barcelona ha estat enguany la ciutat convidada a la Setmana del Disseny de Beijing, l'esdeveniment més important d'Àsia en matèria de disseny, arquitectura i urbanisme, en el que ha estat una oportunitat estratègica per la indústria creativa de la ciutat. Barcelona ha estat representada amb més de 100 creadors, emprenedors i dissenyadors, i el Pavelló Barcelona, situat al districte 751 de Beijing, ha rebut el guardó al millor pavelló de la Beijing Design Week.

La projecció de la creativitat de la ciutat ha tingut un moment molt destacat al Festival de Cultura d'Estocolm, la més gran manifestació a l'aire lliure que es realitza a la capital sueca, on Barcelona ha estat també la ciutat convidada, amb presència d'artistes de circ, castellers i bandes de música. Un intercanvi que ha tingut el seu retorn a les festes de la Mercè 2014, on Estocolm ha estat la ciutat convidada. Aquesta ha estat la primera vegada que el programa de Ciutat convidada de la Mercè ha donat lloc a un intercanvi d'aquestes característiques. La Mercè ha acollit també nombrosos programadors internacionals de circ, convocats pel programa Autopistes, que ha dut a Barcelona els principals festivals de circ d'Europa i Nord-Amèrica. A més, la Mercè també ha acollit representants dels principals festivals del Marroc, en el marc de la cooperació Catalunya - Marroc, i programadors de música en el marc de *show cases* organitzats per Sound Diplomacy. A més, i per tal de promoure la internacionalització del programa de festes de la ciutat, es va organitzar un seminari internacional de Ciutats Llum durant el LlumBCN amb representants de Lió, Torí i Riga.

Per tal de donar suport a la projecció de la cultura de la ciutat, l'Institut de Cultura ha ofert el seu suport al pla d'internacionalització de l'Associació Professional d'Il·lustradors de Catalunya, al projecte d'intercanvi amb el còmic amb la ciutat de Lió, o recolzant la participació de bandes de la ciutat en el festival Dong Dong, el festival més important de Shangai, i en l'European Forum de Womex celebrat l'any 2014 a Rabat. Un ventall ampli d'activitats, que ha permès projectar la cultura de Barcelona internacionalment.

En el marc de la cooperació internacional, i d'acord amb la vocació de capital europea de Barcelona, l'ICUB ha promogut el programa «Europa 25», conjuntament amb diversos consolats i instituts culturals estrangers, en commemoració del 25è aniversari de les revolucions que van transformar el continent arran de la caiguda del Mur de Berlín, i que ha comptat amb quatre exposicions i un seminari al Born CC.

Cal destacar, per acabar, que la participació de Barcelona en les xarxes culturals internacionals ha donat lloc a l'acolliment de la reunió anual del grup de treball d'indústries creatives d'Eurociutats, un projecte que l'Institut de Cultura ha realitzat conjuntament amb Barcelona Activa. Així mateix, Barcelona ha participat a la sessió anual del Parlament Cultural Europeu a Pristina (Kosovo), i s'ha fet públic que el Recinte Modernista de Sant Pau acollirà la seva propera sessió, l'any 2015. A més, Barcelona ha participat per primera vegada en la Cimera de Ciutats Mundials per la Cultura, que reuneix les principals metròpolis globals culturals. La presència de la nostra ciutat en els organismes internacionals s'ha traduït en la participació en els debats per a la redacció d'una nova Agenda 21 de la Cultura, en el marc de la Comissió de Cultura de Ciutats Unides (GCLU), així com en la decisió del Plenari Municipal de presentar la candidatura de Barcelona com Ciutat Creativa de la Literatura de la Unesco en la convocatòria de l'any 2015.

### 3.3.- Servei de Cultura Popular

L'any 2014 ha estat l'any de la consolidació de tots els programes que s'impulsen des del Servei de Cultura Popular de l'ICUB: la Xarxa de Cases de la Festa, el suport directe a les activitats, entitats i associacions, la formació de festers, el programa d'intercanvis nacionals i internacionals, la cooperació i coordinació amb el Servei de Festes i Tradicions de l'ICUB i el Museu Etnològic, el programa de promoció de la música de cobla i el Premi de Cultura Popular dins dels Premis Ciutat de Barcelona.

Un dels programes més destacats d'enguany ha estat la Festa Catalana, nascuda l'any 2012 amb la voluntat de fomentar la creació i divulgació d'espectacles d'arrel tradicional, amb una mostra d'actuacions de castellers, esbarts, geganers, bastoners i altres entremesos. Aquest any ha tingut lloc durant 17 dissabtes de maig a agost, amb una mitjana d'assistència de 3.000 persones diàries.

La col·laboració en la difusió d'espectacles de cultura popular i tradicional s'ha vehiculat fonamentalment a través de convenis, d'entre els que destaquen el de coordinació del calendari anual d'actuacions castelleres a la ciutat, el de gestió i activitats a La Casa dels Entremesos, amb la Coordinadora de Gegants i Bestiari de Ciutat Vella, el del cicle de concerts al Tradicionàrius o el de la celebració dels Tres Tombs de Sant Antoni. Altres convenis han servit per a la projecció exterior de la cultura popular, com l'actuació dels Cavallets Cotoners a Cracòvia, els desplaçaments dels Castellers de Sants a Estocolm i de la Colla Jove al Festival Sfincks de Bèlgica, o la mostra de pessebres del Sud de França. També cal destacar el suport que s'ha donat a les entitats sardanistes per a l'organització de la capitalitat de la Sardana, una celebració que ha inclòs nombrosos actes, concerts i conferències, així com l'edició d'un llibre sobre la història de la sardana a Barcelona, escrit per Jesús Ventura i que ha estat coeditat des del servei de Cultura Popular. També en el capítol de la difusió, però en aquest cas virtual, cal remarcar de manera especial la presentació de la nova web de cultura popular ([www.bcn.cat/culturapopular](http://www.bcn.cat/culturapopular)), en què per primera vegada s'ha reunit en un sol portal tota la riquesa de la cultura popular barcelonina.

En el capítol de col·laboracions, cal remarcar diverses iniciatives: els cursos de formació als músics d'instruments tradicionals que s'han fet a les Cases de la Festa, l'estudi publicat a la revista Canemàs sobre l'impacte del moviment festiu a la ciutat de Barcelona o la col·laboració en el cicle dels Tres Tombs o en les festes de Sant Joan. D'altra banda, s'ha seguit potenciant l'intercanvi de seguicis festius, iniciat el 2013. El Seguici de Cardona ha vingut a Barcelona per Santa Eulàlia, mentre que el Seguici de Barcelona ha visitat Manresa a l'agost i Cardona al setembre. També a la capital del Bages, a la Fira Mediterrània, el Servei de Cultura Popular ha mantingut un estand propi que ha estat aprofitat per diferents entitats barcelonines. Un altre intercanvi, aquest amb Bilbao, ha facilitat diversos intercanvis entre artistes catalans i bascos.

En el capítol de subvencions per a iniciatives i activitats culturals, s'han rebut 59 sol·licituds i se n'han subvencionat 39, amb 167.000 euros.



### **3.4.- Medalles al Mèrit Cultural, Artístic i Científic**

A banda dels Premis Ciutat de Barcelona, una altra forma de reconeixement per part de la ciutat de la tasca desenvolupada des dels diversos sectors culturals, artístics i científics són les Medalles al Mèrit. L'any 2014 s'han celebrat els actes de lliurament de sis medalles, cinc al mèrit cultural i una al mèrit científic.

La primera Medalla s'ha lliurat a Jordi Clos, per la seva important contribució a la difusió de la cultura i de l'art i l'antiguitat, especialment de l'antic Egipte, a través de la Fundació Arqueològica Clos, de la que és fundador, i molt especialment del Museu Egipci.

La segona medalla s'ha concedit a títol pòstum a Eugenio Trias Sagnier, per la seva contribució al pensament filosòfic i a la filosofia de la religió.

L'empresària Esther Koplowitz, impulsora de la Fundació que duu el seu nom i que té la seva seu a Barcelona, ha rebut la Medalla al Mèrit Científic, per la seva labor filantròpica amb l'objectiu de fomentar les ciències i la investigació biomèdica.

Jordi Subirà i Rocamora, empresari i cantaire, ha rebut la Medalla al Mèrit Cultural per la seva important contribució a la difusió, promoció i pràctica del cant coral a Catalunya. Subirà va ser el fundador de la delegació a Barcelona de la Federació Catalana d'Entitats Corals i la va presidir durant 23 anys.

La Reial Acadèmia de les Ciències i les Arts de Barcelona ha rebut la Medalla al Mèrit Cultural pels seus 250 anys de divulgació de la ciència, la tècnica i l'art.

Finalment, la darrera Medalla al Mèrit Cultural de l'any ha estat concedida a Josep Maixenchs, cineasta i pedagog, impulsor i màxim responsable de l'Escola Superior de Cinema i Audiovisuals de Catalunya (ESCAC), que amb 20 anys de trajectòria ha esdevingut un referent de l'audiovisual a casa nostra.

### **3.5.- Música**

#### **3.5.1.- Banda Municipal de Barcelona**

L'activitat de l'any 2014 de la Banda Municipal de Barcelona es pot dividir en tres aspectes generals: la participació en els actes protocol·laris i festius de la ciutat (Festes de la Mercè, Seguici d'autoritats, Ball de l'Àliga, Jocs Florals, Commemoració de la Diada de Catalunya...); els concerts als barris per apropar la música als ciutadans (Festes Majors del barri, cicle de concerts Música als Parcs...), i la participació en la programació de L'Auditori, amb els concerts escolars i familiars dels serveis educatius (espectacles «Bandalismes» i «Tifònics») i amb la pròpia temporada de concerts (temporada estable d'octubre a maig amb 14 concerts i un cicle d'estiu al juliol amb tres concerts).

Els directors de la formació l'any 2014 han seguit essent Salvador Brotons, com a director titular, i Juan Miguel Romero i Henrie Adams, com a directors assistents. Com a artistes convidats aquest any 2014, cal destacar els directors Young-Min Park, Felix Hauswirth, Francisco Javier Gutiérrez i Eugene Migliaro Corporon, els solistes Yukiko Akagi, Jonathan Camps, Shoichiro Hokazono, Carmen Yepes, Allen Vizzutti, José Mor, i les corals Càrmina i Cantiga.

És important esmentar l'enregistrament realitzat el mes de juny d'un CD, titulat *Cent anys de música catalana*, amb un repertori de sardanes i obres per a cobla instrumentades per a banda, que ha estat editat amb motiu de la Capitalitat de la Sardana que aquest any ha recaigut en la nostra ciutat.

En el capítol de col·laboracions, enguany la Banda ha participat al Cicle Tardes al Palau i a la dotzena edició del San Miguel Mas i Mas Festival, i ha estat convidada a realitzar un concert a la temporada de concerts de l'Atrium de Viladecans.

La Banda ha tancat l'any amb la realització d'un total de 72 concerts. 46 concerts han estat realitzats a L'Auditori (16 concerts corresponents a la temporada, un concert extraordinari i 29 concerts del programa L'Auditori Educa), que han rebut més de 32.500 assistents, mentre que fora de L'Auditori la banda ha fet 26 concerts que han estat vistos per més de 26.600 persones. Així doncs, aquest any la Banda ha tingut més de 57.000 espectadors.

#### **3.5.2.- Cobla Sant Jordi - Ciutat de Barcelona**

Durant aquest any 2014 Barcelona ha ostentat la Capitalitat de la Sardana, i això ha fet que la Cobla Ciutat de Barcelona hagi estat implicada en moltes de les seves propostes i activitats. D'entre aquestes, en destaca l'acte de proclamació, el concert de la final de «La sardana de l'any», la celebració del Dia

Universal de la Sardana al Tibidabo, el lliurament dels premis «Capital de la Sardana 2014» al Saló de Cent de l'Ajuntament o el concert nadalenc a la Sagrada Família.

A banda de les actuacions relacionades amb la Capitalitat de la Sardana, el programa de promoció de la música per a cobla ha passat per la presència de la Cobla a tots els districtes i la col·laboració amb entitats de l'àmbit sardanista, com l'Aplec Nadalenc al Parc de la Ciutadella, el Memorial Joaquim Serra o la Cloenda del Campionat Territorial de sardanes.

Una altra activitat destacable ha estat el laboratori de creació amb la companyia de hip-hop Kulbik, en el marc de la 17a Fira Mediterrània, que tindrà la seva continuïtat amb un nou espectacle que obrirà la temporada 2015-16 del Mercat de les Flors.

I un altre acte molt especial que ha tingut lloc aquest any ha estat celebració del 30è aniversari de la Cobla Sant Jordi, que es va celebrar a la Sala Apolo, amb la participació d'artistes que han col·laborat amb la Cobla i que simbolitzen la seva voluntat de renovació, com ara Pascal Comelade o Roger Mas.

### **3.6.- Cultsurfing**

Aquest any s'ha celebrat a Fabra i Coats la segona edició de Cultsurfing, el programa impulsat per la direcció de Barcelona Capital de l'ICUB i la direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Cultural de la Generalitat. Es tracta d'una activitat pensada per crear connexions entre projectes culturals singulars nascuts arreu dels Països Catalans. Aquest any s'han presentat un total de 185 projectes, un 50% més que l'any passat, provinents de Catalunya, el País Valencià, les Illes i, per primera vegada, d'Andorra i de la Catalunya Nord. També el nombre d'inscrits a les Trobades s'ha incrementat en un 10%, així com el nombre de projectes presentats, que han estat 24 (l'any passat se'n van presentar 20).

A banda de la presentació de projectes, Cultsurfing ha acollit algunes xerrades d'un interès cabdal per al desenvolupament de propostes, relacionades sobretot amb les diferents modalitats de finançament (social, fons europeus, d'origen privat) i la comunicació i la promoció en l'entorn 2.0. També cal destacar la presència d'alguns dels projectes que van participar en l'edició de l'any 2013, que van poder explicar als interessats la seva experiència com a integrants del catàleg Connecta, que permet als programadors tenir accés a aquestes propostes.

#### **4.- DIRECCIÓ DE CULTURA DE PROXIMITAT**

##### **4.1.- Festivals literaris**

La vinculació de Barcelona amb la literatura ve de molt lluny. Ciutat d'impremtes, lectors, escriptors, editors, biblioteques i fins i tot de personatges literaris, el món de les lletres i Barcelona formen un binomi impossible de separar. Una bona mostra d'aquesta relació són els diversos festivals literaris, unes cites que permeten als lectors acostar-se als seus autors preferits, veure'ls i escoltar-los després d'haver passat algunes hores llegint-los; són uns dies en què la literatura -ja sigui la poesia, la novel·la negra, la històrica o el gènere infantil- envaeix carrers, jardins i places i se situa en el centre de la programació cultural de la ciutat.

##### **4.1.1.- BCNegra. Trobada de Novel·la Negra de Barcelona**

A finals del mes de gener ha arribat la novena edició de BCNegra, el certamen literari dedicat a un gènere, el policíac, que gaudeix d'una enorme popularitat entre els barcelonins, potser gràcies al fet que la ciutat ha donat al gènere alguns dels seus millors escriptors. Avui els autors de novel·la negra exhibeixen una excel·lent salut creativa i recullen el testimoni de mites com Manuel Vázquez Montalbán o Paco González Ledesma, contribuint a situar Barcelona com una de les capitals del gènere (precisament una de les trobades programades en aquesta edició ha estat dedicada a aquesta indubtable capitalitat exercida per Barcelona).

Aquesta edició de BCNegra, comissariada per l'emblemàtic llibreter Paco Camarasa, ha presentat aquest any més de 60 activitats en una dotzena d'espais de tota la ciutat, i ha comptat amb la participació de 43 editorials i més d'una cinquantena d'autors.

BCNegra 2014 ha tractat una gran diversitat de temes, que han permès abordar la novel·la policíaca des de vessants molt diverses. Possiblement aquest és un dels secrets que fan de BCNegra un certamen tan reeixit. Així, aquest any, els experts han parlat de la corrupció, del periodisme de successos, de detectius, de les falsificacions en el món de l'art, de psicòpates i del costat més fosc de la ciència, de ciberdelictes, de la violència masclista i fins i tot de les intrigues vaticanes.

Per BCNegra'14 han passat autors de fama internacional, com la italiana Ben Pastor, el danès Jussi Adler-Olsen i els britànics Peter James, Sophie Hannah i Philip Kerr, així com una bona mostra dels autors més aclamats de casa nostra: Alicia Giménez-Bartlett, Pep Coll, Sebastià Bennassar, Maruja Torres, Teresa Solana, Andreu Martín, Carlos Zanón, Isabel-Clara Simó, Gemma Lienas, Sebastià Jovani, Rafael Vallbona, Marc Pastor, Jordi Sierra i Fabra o Rosa Ribas, per citar-ne només alguns, han estat alguns dels ganxos que han fet que BCNegra hagi acabat superant els 9.000 visitants (l'any passat en van ser 6.000).

Però el ganxo més especial d'aquest any, sens dubte, ha estat la presència d'Andrea Camilleri, el pare del detectiu Montalbano, que ha estat finalment guardonat amb el Premi Pepe Carvalho, i que ha servit de fil conductor de l'obra teatral *Sis personatges en cerca de Camilleri*, que s'ha pogut veure a la Capella del carrer Hospital, amb Jordi Boixaderas en el paper del comissari Montalbano.

A banda de les taules rodones i de les conferències sobre llibres, el gènere negre s'ha acostat a altres llenguatges, com cada any: així, a la ja tradicional sessió de blues i swing liderada per Dani Nel·lo, enguany s'hi han afegit exposicions (dedicades a dos clàssics com Georges Simenon i Sherlock Holmes), projeccions de cinema policíac i fins i tot s'ha parlat de la relació de l'urbanisme i el delictes, en una sessió que ha comptat amb tres especialistes en la matèria com són Francesc Muñoz, Oriol Nel·lo i Itziar González.

El programa de BCNegra s'ha completat amb una extensa programació d'activitats a les biblioteques i a les llibreries de la ciutat, que han organitzat exposicions, xerrades, clubs de lectura i trobades amb autors. I com que tantes activitats i tan concentrades es fan difícils de seguir, les xarxes socials han estat d'una gran utilitat a l'hora de no perdre's cap detall: el web de la trobada, el compte de Twitter de @bcncultura, les retransmissions en streaming i Instagram han permès els aficionats del gènere negre compartir un any més la seva gran passió.

#### **4.1.2.- Món Llibre**

En aquesta desena edició, Món Llibre ha arribat amb un programa de més de 50 activitats pensades per a tots els públics, des dels més petits fins als joves de 14 a 18 anys. Durant tot un cap de setmana, milers de joves, disposats a gaudir de la literatura i dels llibres a través de tallers, concerts, espectacles i pel·lícules, han omplert el CCCB i el MACBA, redissenyats especialment per a l'ocasió per l'escenògraf José Menchero, el col·lectiu Las Gardenias i els alumnes del màster sobre Espais expositius.

Com és habitual, la presència de les principals editorials de literatura infantil i juvenil (aquest any en són més de 40) ha conformat una inacabable biblioteca on els lectors han pogut remenar i fullejar les darreres novetats i els fons editorials. També hi ha hagut espai per als llibres digitals, que dia a dia guanyen adeptes, i fins i tot s'ha habilitat un espai d'intercanvi de llibres on es podien canviar els llibres ja llegits, els repetits o els que (de vegades passa) no han agradat.

Els assistents a Món Llibre, a més, han pogut conèixer alguns personatges importants. L'enigmista Màrius Serra i l'inventor de jocs Oriol Comas han ensenyat a jugar a l'Enigmàrius, i la quebequesa Marianne Dubuc ha estat l'escriptora i il·lustradora convidada d'aquest any. Les companyies de teatre i de titelles, per la seva banda, han dut a Món Llibre un altre tipus de personatges, els de ficció, que han

anat des dels més clàssics fins als més moderns. La relació de companyies artístiques que han participat aquest any a Món Llibre inclou noms com els de Ponten Pie, la companyia L'Estaquirot, Únics Produccions o la companyia Laitrum.

A banda del teatre, s'han programat altres activitats no estrictament relacionades amb la literatura: tallers sobre il·lustració (amb un apartat especial per als ex-alumnes de les escoles Massana i la Llotja), de creació de fanzines, de llibres pop-up o de cinema.

Una de les raons de l'èxit de Món Llibre és que sap tractar cada segment d'edat en funció dels seus interessos. Així, hi havia diversos espais amb una programació específica: l'Espai menuts estava pensat per als pre-lectors, els nens de 0 a 3 anys; els nens de 9 a 13 anys tenien un espai de lectura, jocs i tallers al Pic 913, mentre que els més grans han pogut conèixer de prop i experimentar amb els fanzines a l'Habitació 14/18.

Aquesta desena edició de Món Llibre ha tancat amb un nou rècord de visitants: durant el cap de setmana han passat pel CCCB i el MACBA un total de 21.000 persones, un 5% més que l'any anterior.

#### **4.1.3.- Barcelona Poesia**

La 18a edició de la Setmana de la Poesia s'ha caracteritzat per un marcat eclecticisme, que ha permès al públic barceloní descobrir els sonets de Shakespeare, la vessant poètica d'autors com Edgar Allan Poe i Lou Reed o assistir a diverses retrospectives sobre la poesia catalana.

L'edició d'enguany no ha volgut ser aliena a la celebració del Tricentenari, i ha dedicat bona part del seu programa a reflectir la riquesa de la llengua catalana a través de recitals i espectacles en què han participat poetes de tot l'àmbit dels Països Catalans. Així, a «La somio completa», set autors provinents de tots els territoris on es parla el català ens van demostrar l'extraordinària riquesa i varietat de la nostra llengua. La vessant històrica del Tricentenari ha estat present amb la lectura del poemari «Suite Barcelona [1710-1715]», de Jordi Carrió, celebrada al Born Centre Cultural, i amb el lliurament del Premi Extraordinari Memorial 1714, que ha recaigut en el poema *Inventari de Montjuïc* de Marcel Riera.

Seguint amb els poetes de casa nostra, dos dels protagonistes de la Setmana han estat Joan Vinyoli, de qui aquest any s'ha celebrat el centenari del seu naixement, i Martí de Riquer, que va morir l'any passat als 99 anys. Un altre espectacle molt especial ha estat *Pertanyo a la llibertat i no sóc de ningú més*, un viatge musical i poètic per la Mediterrània a través dels textos de diversos poetes en llengua catalana. Aquest any tampoc ha faltat a la cita l'spoken word, una de les vessants més experimentals de la creació poètica, que ens ha ofert una visió sobre la ciutat actual i la del futur. En aquesta mateixa línia de barreja de llenguatges, hem recorregut vuit segles de poesia al cabaret poètic *Una sang vertical*.

Més actes destacats: a la biblioteca Jaume Fuster diversos poetes s'han reunit per llegir i parlar sobre els premiats amb el Carles Riba, mentre que a «In absentia» hem sentit les veus de Clementina Arderiu, Josep Carner, Marià Villangómez i J.V. Foix, en un espectacle inèdit i emotiu.

La Setmana de Poesia cada any inclou dos actes molt especials. El primer és la cerimònia de lliurament dels Jocs Florals, un dels certàmens literaris més antics d'Europa, que s'ha celebrat al Saló de Cent de l'Ajuntament i que aquest any ha guanyat Melcion Mateu pel seu poemari *Illes lligades*. I com a cloenda de la Setmana, el Festival Internacional de Poesia, que aquest any ha arribat a la 30a edició, i que ha permès els espectadors deixar-se dur per diverses veus poètiques provinents de Catalunya, els Estats Units, Argentina, Espanya, Romania i Rússia.

#### **4.1.4.- Barcelona Novel·la Històrica**

Barcelona Novel·la Històrica, el festival literari nascut l'any 2013 arran de la celebració del Tricentenari, ha afrontat la seva segona edició amb el repte de consolidar-se com la trobada literària de la tardor a la ciutat. Enguany el certamen, comissariat pel periodista Enric Calpena, ha coincidit amb dos episodis històrics de primera magnitud: la commemoració dels 2000 anys de la mort de Gai Juli Cèsar Octavià, més conegut com August, el primer emperador de l'Imperi Romà, i el centenari de l'inici de la primera Guerra Mundial (aleshores, simplement, "la Gran Guerra"). Dos episodis que han donat grans novel·les històriques, algunes d'elles ambientades, a més, a Barcelona.

L'Imperi Romà ha centrat quatre de les trobades: a «De Ben Hur a Espartac», Àlex Gorina ens ha parlat de les novel·les que han inspirat alguns films clàssics del cinema de romans; la recent aparició de la novel·la *Amor contra Roma*, del televisiu Víctor Amela, ha estat l'excusa per parlar de la presència del sexe a la Roma Imperial. L'antiga província romana de Tàrraco també ha estat l'escenari que han triat els novel·listes Jordi Solé, Maria Carme Roca i Xulio Ricardo Trigo per a les seves obres més recents, mentre que «L'heroi romà» ha estat la temàtica que ha centrat la xerrada entre Simon Scarrow, autor de la sèrie *The Eagle* i Santiago Posteguillo. Precisament, Posteguillo, tota una autoritat sobre Roma, ha estat guardonat aquest any amb el Premi Internacional de Novel·la Històrica Barcino, recollint el testimoni de la també *romana* Lindsey Davis.

La commemoració dels cent anys de l'inici de la primera Guerra Mundial ha estat el fil conductor de dues trobades més. La primera ha girat al voltant dels voluntaris catalans que van anar a la guerra a lluitar al costat de les files franceses, mentre Joan-Daniel Bezsonoff i Carme Melchor han parlat de com es va viure –i com l'han retratat– la guerra a Barcelona, quan la ciutat es va omplir d'espies i confidents i els industrials es van enriquir negociant amb els dos bàndols bel·ligerants.



En un nivell més generalista, també s'ha discutit sobre les exigències de la documentació i de la reconstrucció de les ciutats del passat a l'hora d'enfrontar-se a escriure una novel·la històrica, i sobre si es pot parlar d'una novel·la històrica femenina. Aquestes xerrades han aplegat novel·listes com Pep Bras, Carla Gràcia, Coia Valls, Tània Juste, Javier Sierra o Bego García Carteron.

A banda de les taules rodones, aquesta edició de Barcelona Novel·la Històrica ha comptat amb dues passejades guiades, una per la Barcelona romana i l'altra per la ciutat de la primera guerra mundial. I els clubs de lectura de les biblioteques, com sempre tan actius, han programat sessions dedicades a les novel·les de romans i a la novel·la històrica sud-americana.

## **4.2.- Festes**

El cicle festiu de la ciutat es compon de diverses festes que als barcelonins ens agrada viure al carrer. És quan celebrem festes quan el nostre caràcter mediterrani s'expressa amb més alegria i quan la nostra cultura pren places i carrers i es torna veritablement popular.

### **4.2.1.- Cavalcada de Reis**

Aquest any la Cavalcada dels Reis Mags s'ha avançat mitja hora: el pailebot Santa Eulàlia, el mitjà de transport utilitzat tradicionalment per Ses Majestats per arribar a la nostra ciutat, ha entrat en aigües del Moll de la Fusta a les 16.30, i el seguici ha sortit de l'avinguda del Marquès de l'Argentera també mitja hora abans, a les 18 h, per tal de contribuir a que els més petits vagin a dormir aquella nit, la més esperada de l'any, una mica més aviat.

Com cada any, les xifres de la Cavalcada són espectaculars, i posen de manifest que la Cavalcada és un gran espectacle artístic: composta per nou blocs i més de 800 metres d'espectacle itinerant, es configura com un espectacle que es va interpretant al llarg dels cinc quilòmetres de recorregut que separen l'avinguda del Marquès de l'Argentera fins a la Font Màgica de Montjuïc. Hi participen un total de 1.300 persones, entre les quals destaquen el centenar de ballarins i actors professionals, que van acompanyats de més de 300 alumnes de 28 escoles de dansa, teatre i circ de Barcelona, els més de 250 voluntaris pertanyents a diverses associacions de la ciutat, i els 190 afortunats que han estat escollits en el sorteig de la Crida ciutadana per ser part activa del seguici reial d'entre les gairebé 1.600 sol·licituds rebudes.

També és habitual que la Cavalcada es vagi renovant i incorpori novetats cada any. Així, aquest any, i amb l'objectiu de dotar d'una major seguretat el seguici, els caramels no han estat llançats des de les carrosses dels Reis, com es feia fins ara, sinó que els 4.644.000 dolços s'han llançat només des de l'últim bloc del seguici, compost per tres busos turístics reciclats com a fàbriques de laminadures. A més, aquest any s'ha incorporat un nou element per als sentits: les carrosses dels Reis desprenien aromes d'essències d'Orient (sàndal, encens i mandarina), obra del mestre perfumer Rosendo Mateu. Així mateix, el seguici s'ha ampliat amb nous elements: s'han estrenat dues noves carrosses, la de les joguines del rei Baltasar i la de l'Univers, que simbolitza l'origen de l'Estel d'Orient; i s'han incorporat diversos inflables de grans dimensions, nous vehicles i diverses figures. Aquests elements inflables, junt amb els xanquers i els elements situats damunt de plataformes, han permès que totes les persones que no eren a primera fila poguessin gaudir també de l'espectacle. Un espectacle que ha comptat amb la direcció artística i coreogràfica d'Anna Planas, Barbarana Pons i Sergi Ots i en què han participat, entre d'altres, els actors Òscar Rodríguez, Fiona Rycroft i David Piñol, companyies com Brodas Bros, Brincadeira, Ponten Pie o Crema Espectacles, els equips de perruqueria i maquillatge de Cazcarra Imatge

Group i professionals de la música, l'escenografia i el disseny com ara José Manuel Pagán, Marcel Fabregat, Efímer, Antigua i Barbuda, José Menchero, Montse Ginesta, Lali Ribalta, Lipi Hernández o Roser Muñoz.

Com l'any passat, la Cavalcada s'ha pogut seguir també a través del web municipal i de les xarxes socials (twitter i instagram).

#### **4.2.2.- Festes de Santa Eulàlia**

Les festes de Santa Eulàlia d'aquest any han estat marcades per la celebració del Tricentenari. El Born CC ha estat un dels epicentres de la festa, amb una jornada de portes obertes el dia 12 i dues intervencions en què la llum del foc -espelmes i fanalets- ha estat la protagonista. A més els visitants a l'antic mercat han pogut veure la bandera de Santa Eulàlia, una peça que es conserva al Museu d'Història i que té més de 300 anys d'antiguitat.

La llum ha estat un altre dels elements destacats de les festes. Com ja fa alguns anys, el festival LlumBCN ha propiciat il·luminacions extraordinàries de patis i façanes d'edificis, aquest any dissenyades per professors i alumnes de diversos centres docents dedicats a la il·luminació, el disseny, l'arquitectura i l'interiorisme. Entre altres edificis, enguany s'han il·luminat l'Ateneu Barcelonès, la Catedral, el Museu Picasso, el Born CC, diversos trams de les muralles i alguns espais del parc de la Ciutadella, una fortalesa, cal recordar-ho, que va ser construïda per a tenir controlats els barcelonins, sempre a punt per la rebel·lió, després de la derrota del 1714.

Però per sobre de tot, Santa Eulàlia, com totes les festes que s'organitzen a la ciutat, és una festa participativa. I la millor manera de fer participar els barcelonins i barcelonines és a través de la cultura popular i tradicional, que aquests dies ocupa els carrers del centre de la ciutat. Aquest any no ha faltat a la cita cap element de la cultura popular: castellers (amb una exposició al pati de l'Ajuntament i la Diada Castellera amb totes les colles de la ciutat), diables (amb correfocs de diables petits i grans), gegants, sardanes, el bestiari històric, esbarts dansaires (d'entre els que l'Esbart Ciutat Comtal ha presentat el seu espectacle *Eulàlia*), falcons, tabalers, cavallets cotoners (acompanyats dels cavallets de Manresa, Mataró, Tarragona i Tàrraga), grallers, puntaires, trabucaires... També hem tingut l'oportunitat d'assistir a la presentació de la Moixiganga de Barcelona, que s'acaba de crear i que ha actuat acompanyada de les moixigangues de Vilafranca i Valls. A més hem comptat amb la recreació de la Coronela, l'exèrcit ciutadà format pels membres dels diferents gremis que van defensar la ciutat fa 300 anys.

Aquest any la ciutat ha tingut un convidat molt especial: agafant el testimoni de Reus, ens ha visitat el seguici festiu de Cardona, una ciutat que fa 300 anys també va patir el setge borbònic, i que va resistir

fins i tot una mica més que Barcelona, ja que no va caure fins el 18 de setembre. El seguici, format per l'àliga, els nans i els gegants, acompanyats dels bastoners i la Banda de Música de Cardona, ha estat exposat al pati del Palau de la Virreina i ha fet una cercavila entre la Virreina i la plaça de Sant Jaume.

#### **4.2.3.- Sant Joan**

La Nit de Sant Joan, la més curta de l'any (tot i que per a alguns és la més llarga, perquè no l'acaben fins que surt el sol) és una de les festes populars més esteses en el territori. Als elements comuns de la festa -la coca, les fogueres, la pirotècnia, la música i el ball- darrerament se n'hi afegeix un de molt especial, que és l'arribada de la Flama del Canigó.

Tot i que és probable que la presència del foc en la nit del solstici d'estiu tingui els seus orígens en creences paganes, el cert és que la tradició de la Flama del Canigó (encendre les fogueres a partir d'un foc encès prèviament al cim del Canigó) es va iniciar el 1955, al Vallespir. Els anys seixantes, tot esquivant les prohibicions, aquesta tradició es va estendre al Principat i avui en dia la gran majoria de les fogueres dels Països Catalans s'encenen amb la mateixa flama provinent de la Catalunya Nord, que simbolitza la unitat cultural de les terres de parla catalana.

A Barcelona, la flama provinent del Canigó arriba a la plaça de Sant Jaume la tarda del dia 23 de juny, unes hores abans de l'inici de les revetlles, on l'esperen els gegants i l'àliga de la ciutat; des d'allí diferents entitats l'escampen pels barris, on encendran les fogueres on es cremaran els trastos, els mobles vells i els mals esperits, i al voltant de les quals es menjarà, es beurà i es ballarà fins que es faci de dia... o fins que el cos aguantí.

#### **4.2.4.- La Mercè**

Un any més, els barcelonins han omplert els carrers de la ciutat per celebrar la seva festa major. Durant sis dies (del 19 al 24 de setembre, un dia més que l'any passat), les més de 600 activitats programades en diferents espais de la ciutat han aplegat aproximadament 1,5 milions de persones. Les festes van iniciar-se amb la presentació del cartell oficial, obra d'Ignasi Aballí, i el pregó, que ha anat a càrrec de l'activista en el voluntariat social Núria Gispert.

La festa té una vessant participativa molt important que es posa de manifest amb les moltes mostres de cultura popular i tradicional que es programen, amb alguns actes vertaderament multitudinaris. Així, el Correfoc ha convocat més de 85.000 persones; gairebé 30.000 persones han passat per l'exposició del

Bestiari al vestíbul de l'Ajuntament; a les Drassanes, la Mostra de Gegants ha rebut prop de 7.000 visites; i els seguicis i passejades amb els elements festius com a protagonistes han tingut també un seguiment massiu. Aquest any, malauradament, la pluja ha fet acte de presència i ha fet que s'hagi de suspendre la Cavalcada del dia de la Mercè. Les jornades castelleres han estat objecte d'una prova pilot de gestió de fluxos, per garantir la seguretat i la mobilitat i evitar aglomeracions a la plaça de Sant Jaume, on, tot i així, es calcula que prop de 10.000 persones han gaudit de l'emoció dels castells en les dues jornades que s'han organitzat. D'altra banda, i coincidint amb la capitalitat de la Sardana de Barcelona, els esbarts i les colles sardanistes han ofert balls i danses al Palauet Albéniz, on s'ha comptabilitzat també una gran afluència de públic.

Una de les icones indiscutibles de les festes de la Mercè és el piromusical. Aquest any ha servit per posar punt i final als actes de celebració del Tricentenari BCN. A l'espectacle d'aigua, llum i música, s'hi ha afegit una gran pantalla de 18x20 metres que projectava imatges. Amb el títol d'*El somni d'un gegant* i dirigit per Lluís Danés, l'espectacle ha simbolitzat un recorregut poètic pels últims 300 anys d'història de Barcelona i de Catalunya, amb una banda sonora creada per a l'ocasió per Xavi Llores.

Un altre dels elements centrals de la festa és la seva programació artística, on el Festival MAC (Mercè Arts de Carrer) s'ha consolidat com una de les principals apostes de la Mercè. Adreçat a tots els públics, i amb una graella multidisciplinària d'espectacles de matí, tarda i nit, ha obtingut un gran èxit de públic: es calcula que un total de 224.000 persones han passat al llarg de la Mercè pels diferents espais del festival, el parc de la Ciutadella i el castell de Montjuïc. Al castell, precisament, una de les atraccions més destacades ha estat el combinat de circ entre artistes suecs i catalans, on a més s'ha pogut gaudir de prop de 30 companyies de circ d'arreu del món. Un total de 82.000 persones han participat en aquestes activitats. La presència del circ en les festes de la Mercè s'ha completat amb el programa en xarxa Autopistes, de reforç de les xarxes de difusió d'espectacles de circ, en què també participen les ciutats de Toulouse, Montreal i Estocolm.

El parc de la Ciutadella també ha estat l'emplaçament del Van Van Mercat Gastronòmica, una nova iniciativa que, amb un comboi de 20 furgonetes i rulots, ha servit una variada oferta de menjar saludable i de qualitat. I el parc també ha acollit una recreació del Saturno Park, que ha dut marionetes, carrusells, autòmats i atraccions de fira al mateix indret que ja havia acollit un parc similar entre els anys 1911 i el 1926.

Però com sempre, els grans concerts han estat allò que ha aplegat un públic més nombrós i amb més ganes de passar-s'ho bé. Aquest any el concert «Mediterràniament», al nou escenari de la platja de Bogatell, amb els Manel, els Txarango i La Troba Kung-Fu, ha reunit un total de 60.000 persones, convertint-se en el concert més multitudinari de la Mercè 2014. També s'ha recuperat el Moll de la Fusta com a un dels emplaçaments del BAM. En total els concerts del Festival BAM han reunit 95.500 persones i els concerts de Mercè Música, celebrats a la plaça Catalunya, plaça Sant Jaume i avinguda de

la Catedral, 168.000 persones. A l'avinguda de la Catedral s'hi han celebrat els concerts de l'OBC, el Cor del Liceu i la Banda Municipal i s'hi ha aplegat gairebé 40.000 persones. El Fòrum, que ha acollit una àmplia oferta de concerts, ha reunit durant les seves tres nits de programació prop de 85.000 persones, i un total de 88.000 persones han gaudit dels concerts programats a l'avinguda Maria Cristina, organitzats per diverses emissores de ràdio.

La vessant internacional de les festes es visualitza en la ciutat convidada, que aquest any ha estat Estocolm. En total, les activitats programades a l'entorn de la ciutat convidada han estat vistes per més de 100.000 persones. Un dels actes centrals de la col·laboració entre Estocolm i Barcelona ha estat Barceholm 3D Mapping, l'espectacle de projeccions a la façana de l'Ajuntament, que ha mostrat el talent dels il·lustradors barcelonins i suecs, i que ha estat vist per més de 55.000 persones. La capital sueca ha portat a Barcelona més de 50 artistes que han ofert espectacles de música, dansa, circ i arts de carrer. L'any que ve serà el torn de Buenos Aires.

A banda del programa artístic, les festes de la Mercè han comptat amb activitats habituals dels darrers anys, com la 19a Mostra d'Associacions, que ha comptat amb 120.000 assistents, i que ha dedicat el seu acte de cloenda a celebrar que Barcelona és la Capital Europea del Voluntariat del 2014, amb un espectacle protagonitzat per La Fura dels Baus. També cal destacar la Cursa de la Mercè, el Festival Pirotècnic Internacional i la Mercè als Mercats Municipals.

El seguiment de la festa mitjançant les noves tecnologies ha estat un dels aspectes més destacables de l'edició d'enguany: el web de la Mercè ha rebut 646.197 visites; hi ha hagut uns 609.000 seguidors a les xarxes socials, s'han fet 9.424 piulades a Twitter i s'han pujat 3.519 fotos a Instagram, mentre que l'app de la Mercè ha rebut 18.154 descàrregues.

#### **4.2.5.- Nadal 2013-14**

Durant les vacances de Nadal, la fàbrica de creació Fabra i Coats s'ha transformat, per segon any, en el centre d'operacions dels Reis Mags a Barcelona. Els visitants han pogut veure l'Oficina de Correus i la cadena de muntatge de la Fàbrica de Juguines, d'on els regals surten, la nit del 5 de gener, per ser repartits per totes les llars de la ciutat. La màgia de la iniciativa, a més, s'ha vist ressaltada amb la il·luminació dels finestrals de les tres plantes de la fàbrica de creació, que ha permès veure des de l'exterior l'ombra dels regals dipositats al magatzem, ja preparats per ser distribuïts. Aquesta proposta artística, guanyadora de dos premis FAD, és obra de Xavi Bayona i el col·lectiu Las Gardenias i ha estat visitada per més de 9.000 persones.

Un altre dels clàssics nadalencs a Barcelona és el pessebre de la plaça de Sant Jaume, com també ho és el debat ciutadà que suscita entre els partidaris dels pessebres tradicionals i els més innovadors. Aquestes festes de Nadal, l'obra, dissenyada per Jordi Pallí, ha tingut un marcat caràcter urbà, inspirant-se en la vida que es feia antigament als terrats dels edificis de viles i ciutats. Un avet de 12 metres d'alçada ha completat la instal·lació d'aquest any a la plaça de Sant Jaume, per on es calcula que han passat més de 168.000 persones. A banda, la galeria del pati de l'Ajuntament ha acollit entre finals de novembre i principis de gener un pessebre setcentista amb figures napolitanes i mallorquines procedents dels fons dels museus Etnològic i Frederic Marès.

Un esdeveniment molt especial d'aquest Nadal ha estat la celebració del centenari del concert que l'Orfeó Català ofereix per Sant Esteve, l'única oportunitat de l'any per veure en directe tots els cors de l'Orfeó junts. Aquest any, per celebrar l'efemèrides, s'hi ha afegit el Cor del Palau, i el concert, retransmès per TV3 i Catalunya Música, ha inclòs peces clàssiques però també versions de temes moderns.

Un altre concert tradicional d'aquestes dates nadalenques és el concert de nadales que l'Orfeó Català ofereix a la plaça del Rei. Aquest any, el concert, gratuït i obert a tota la ciutadania, s'ha celebrat el dia 3 de gener, i ha inclòs la interpretació a cappella de nadales tradicionals com *Fum, fum, fum*, *El rabadà* o *El noi de la mare*, i, com a cloenda, *El cant de la senyera*, l'himne de l'Orfeó Català sobre un poema de Joan Maragall.

#### **4.3.- Centres cívics de Barcelona**

La xarxa de centres cívics de Barcelona la conformen un total de 51 centres, repartits pels deu districtes de la ciutat. Les competències de la gestió de cadascun dels equipaments correspon a cada Districte i la coordinació del conjunt de centres com a xarxa a nivell de ciutat recau des de l'any 2011 en l'Institut de Cultura de Barcelona.

Al llarg de l'any 2014, des de la xarxa de Centres Cívics s'han impulsat diverses línies de projectes, que podem agrupar en quatre grans objectius:

En primer lloc, aquest any s'ha intentat fer visible la xarxa de centres cívics i posicionar aquest conjunt d'equipaments com a autèntics centres culturals de proximitat. El disseny i realització d'una nova campanya de comunicació de la xarxa, així com la publicació del programa d'activitats més destacades de l'exercici 2014-15 de tots els centres a través de la publicació Time Out han estat els exemples més clars. D'altra banda, i pel que fa a noves eines i serveis, s'ha portat a terme el projecte de millora de la connectivitat dels centres amb la connexió de tots els equipaments a la fibra òptica, l'habilitació de nous punts de connexió i la col·locació de pantalles per facilitar la comunicació de les activitats del centre cap a l'usuari.

D'altra banda, s'han generat noves activitats culturals per al conjunt de la xarxa, com el projecte fotogràfic «Objectiu ►BCN. Retratem la ciutat», comissariat pel fotògraf guanyador de World Press Photo Samuel Aranda, i que ha comptat amb la col·laboració del Museu del Disseny i Fabra i Coats-Fàbrica de Creació. Aquest projecte, dut a terme en 12 centres cívics, ha comptat amb la participació directa de 200 ciutadans que han construït de manera col·lectiva un retrat fotogràfic de la ciutat, i s'ha culminat amb una exposició a La Virreina Centre de la Imatge. L'impacte mediàtic de la proposta i la involucració de ciutadans i professionals de la fotografia de primer nivell ha permès transmetre el caràcter dels centres cívics com a espais culturals de proximitat amb capacitat de produir continguts de forma participativa i d'abast no només de barri, sinó també de ciutat. Altres projectes culturals que s'han desenvolupat en la xarxa de centres cívics han estat el cicle de divulgació científica «Ciència i Societat», amb motiu del 250 aniversari de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, i la col·laboració amb el projecte del Tricentenari «Fàbrica Futur BCN», que ha volgut donar visibilitat al talent emergent i generar un espai creatiu on deu joves han imaginat i desenvolupat projectes de futur en diferents àrees de coneixement. Finalment, i també en el marc de Tricentenari, s'ha donat continuïtat a l'exposició itinerant «L'aposta catalana» a vuit centres cívics de la ciutat.

Pel que fa al seguiment de projectes, s'ha iniciat la redacció dels Plans Directors que han d'establir les línies de treball a mig termini d'un total de cinc centres cívics, així com el seguiment i supervisió de l'aplicació del Pla d'Usos de set equipaments de nova construcció o on s'han fet realitzat obres d'ampliació o adequació.



Finalment, des de la xarxa de centres cívics s'ha continuat amb el procés d'ordenació i simplificació dels preus públics que regulen els diferents serveis dels centres, i s'ha dut emprat un nou sistema per a la recollida d'indicadors sobre la gestió i les activitats dels centres i per a l'estudi dels perfils dels usuaris.

#### **4.4.- Anys temàtics, commemoracions i homenatges: Tricentenari BCN**

El mes de setembre de 2014 ha conclòs la commemoració del 300 aniversari dels fets del 1714, una efemèride que va començar el setembre de l'any 2013. Ha estat un any ple d'activitats que ha permès a tots els ciutadans conèixer una part important del nostre passat i proporcionar eines per reflexionar sobre les oportunitats de futur que se'ns obren en uns moments tan crucials com els actuals.

Al llarg d'aquests dotze mesos el Tricentenari ha tingut una presència constant en l'agenda cultural de la ciutat. Una commemoració que ha involucrat més d'un centenar d'entitats, tant públiques com privades, que han organitzat prop de 400 activitats: exposicions, conferències, xerrades, concerts i espectacles d'arts escèniques i audiovisuals, itineraris, activitats literàries, congressos, homenatges, festes i trobades... La majoria d'activitats, atès el caràcter ciutadà i divulgatiu de la commemoració, han anat dirigides al públic general, tot i que també s'han programat activitats adreçades a públics especialitzats, a l'universitari i als públics familiar i infantil. Bona part de les activitats han estat gratuïtes.

La celebració, a més, ha arribat a tots els districtes de la ciutat, tot i que ha estat a Ciutat Vella on el Tricentenari ha tingut més presència. I és lògic que hagi estat així, atès el fet que la zona de la ciutat que va resultar més castigada en el setge va ser el barri de la Ribera, bona part del qual va ser enderrocat per construir la Ciutadella; a sobre de les seves restes, com sabem, s'hi va aixecar l'antic mercat del Born, que, reconvertit en El Born Centre Cultural, ha estat el centre neuràlgic de la celebració.

Les activitats més destacades del Tricentenari han estat les dues exposicions del Born CC: «La Barcelona del 1700. De les pedres a les persones» i «Fins aconseguir-ho! El setge de 1714», i l'exposició «El món de 1714», organitzada pel Museu d'Història. També cal destacar «Cantània. Rambla Llibertat», un espectacle organitzat per l'Auditori en el marc del seu programa «L'escola va a L'Auditori». En la vessant més especialitzada del Tricentenari, cal destacar el cicle de converses D.O. Europa, conduït per Mònica Terribas, que ha comptat amb la participació d'Orhan Pamuk, Saskia Sassen, Susan George i Sami Naïr, entre d'altres, que han reflexionat sobre diferents aspectes de la identitat europea.

També és important assenyalar que la celebració del Tricentenari ha deixat un nou festival literari per a la ciutat. Es tracta de Barcelona Novel·la Històrica, que aquest any 2014 ha celebrat la seva segona edició.

El Tricentenari ha inclòs una vessant festiva que s'ha posat de manifest en els piromusicals de la Mercè, que han servit de trets de sortida i de cloenda de la celebració i que han estat vistos per més de 100.000 persones; la cavalcada dels gegants de la Mercè, també emmarcada en els actes del Tricentenari, i la Tamborinada, també ha estat seguides massivament. La resta de festes de la ciutat (Santa Eulàlia, el carnestoltes, Sant Jordi, amb la desena edició de Món Llibre, la Diada de l'Onze de setembre...) també s'han vestit de Tricentenari amb activitats diverses.

La celebració també ha estat acompanyada d'espectacles de primera fila: Jordi Savall ha presentat «Guerra i Pau» al Gran Teatre del Liceu; Salvador Brotons, per la seva banda, ha dut «Catalunya 1714» a L'Auditori. La Fura dels Baus ha ofert el seu espectacle «M.U.R.S.» com a estrena del Grec Festival i Joan Fontcuberta, un dels nostres artistes de més prestigi, ha realitzat «El món neix a cada besada», un fotomuntatge gegant participatiu (està format per 40.000 imatges) que s'ha ubicat a la plaça d'Isidre Nonell i que simbolitza el sentit que els barcelonins donem a la llibertat. Una altra intervenció en l'espai públic ha estat «BCN Re.Set», un circuit d'arquitectura efímera per Ciutat Vella, ideat per Benedetta Tagliabue i Àlex Ollé, en què han participat sis arquitectes internacionals.

Més enllà de les opcions més lúdiques, un dels objectius del Tricentenari era donar a conèixer els fets històrics del 1714, i en aquest sentit la commemoració ha comptat amb un programa educatiu d'alt nivell, en què cal destacar la dotzena de publicacions que han sortit a la llum, d'autors com ara Francesc Xavier Hernández Cardona, Agustí Alcoberro, Oriol Garcia Quera, Patrícia Gabancho o Sebastià Riera. A banda, han aparegut dos nous números de la col·lecció *La ciutat del Born. Barcelona 1700*, a càrrec d'Albert Garcia Espuche. Un altre aspecte destacat han estat les diverses trobades acadèmiques que s'han celebrat: el congrés internacional «Els tractats d'Utrecht» ha comptat amb la participació de 40 especialistes provinents de 25 universitats; el CCCB ha acollit «Ciutat oberta», un cicle de conferències sobre les diferents dimensions del fet urbà, mentre que el cicle de Converses amb historiadors ha aplegat les reflexions sobre els episodis històrics del 1714 d'Agustí Alcoberro, Josep Fontana, Albert Garcia Espuche o Joaquim Albareda, entre d'altres.

Un altre tipus d'activitat que ha despertat l'interès dels ciutadans han estat les diverses exposicions que s'han programat al voltant del Tricentenari: «Arqueologia preventiva» (Fundació Miró), «Una mirada al 1700» (Museu Marès), «A propòsit de l'11 de setembre» (Arxiu Fotogràfic), «Monestirs urbans en temps de guerra» (Museu d'Història de Barcelona), «Salvadoriana» (Institut Botànic), o «Les músiques del 1700» (Museu de la Música) en són una bona mostra.

## 5.- DIRECCIÓ DE CREATIVITAT I INNOVACIÓ

L'any 2014 ha estat l'any de la posada en marxa de dos projectes clau per a la direcció de Creativitat i Innovació (i de retruc, per a la ciutat): el Disseny Hub Barcelona i el Canòdrom-Parc de Recerca Creativa. El primer ja s'ha convertit en l'espai de referència del disseny a la ciutat. El segon, una acceleradora de projectes innovadors i creatius en l'àmbit cultural, ha quedat enllestit i a punt per obrir portes, cosa que succeirà l'estiu de 2015. Així mateix, al llarg de l'any s'han continuat treballant per aconseguir impulsar projectes innovadors i creatius en el món de les arts, la ciència i la tecnologia i per promoure la creativitat i la innovació entre la ciutadania.

Pel que fa a l'impuls de projectes innovadors i creatius, cal destacar, en primer lloc, la consolidació de Barcelona Laboratori (BCNLab). Durant l'any, BCNLab s'ha afiançat com una eina important per impulsar projectes innovadors i creatius; una plataforma que connecta empreses, centres de recerca, creadors, universitats i ciutadans en general per tal d'emprendre nous projectes en les arts, la ciència i la tecnologia. Amb BCNLab, Barcelona s'està convertint en un gran laboratori de co-creació i experimentació i ja forma part d'una xarxa europea amb més de 300 *living labs*.

Així mateix, aquest any ha culminat el projecte del Parc de Recerca Creativa-Canòdrom, un nou equipament que serà clau en l'impuls de projectes creatius i innovadors en l'àmbit cultural. El Canòdrom, que obrirà les seves portes l'estiu de 2015, ajudarà creadors, artistes i emprenedors a crear el seu projecte, a analitzar si pot ser viable, a definir el concepte, el model de negoci i el pla d'implantació, a trobar inversors i a llançar el seu producte o servei al mercat nacional i internacional. Ubicat en l'antic Canòdrom de la Meridiana, connectarà el talent i els projectes creatius amb el teixit empresarial. Durant 2014, s'han definit els usos de l'equipament i el seu model de gestió i s'ha triat, a través de concurs públic, l'especialista en incubació d'*start-ups* Incubio com a gestora dels serveis. També s'han accelerat les obres d'adequació de l'edifici.

D'altra banda, aquest any s'ha celebrat la segona edició del concurs Apps&Cultura, que té l'objectiu de facilitar la concepció d'aplicacions mòbils (apps) que millorin l'accés a la cultura. La iniciativa es materialitza a través d'un concurs d'aplicacions dirigit a creadors, en què els participants poden utilitzar els recursos disponibles a la plataforma web creada per al projecte i rebre suport de mentors per tal de millorar la seva proposta. En l'edició d'enguany hi han participat 415 creadors i s'han generat 30 noves idees que han generat 18 projectes.

Quant a la participació en programes europeus, s'ha incrementat la presència internacional de la ciutat a la xarxa ENoLL (European Network of Living Labs) i a la Xarxa Europea EUROCITIES, entre d'altres. Així mateix, l'ICUB ha participat en programes europeus de promoció de la innovació, com són Creatifi, que dóna suport a pimes i emprenedors en l'àmbit de les noves tecnologies, SPECIFI (*Smart Platform Enabling the Creative Industries for the Future Internet*) i Future Internet PPP, que persegueixen accelerar el desenvolupament i l'adopció de futures tecnologies d'internet a Europa; a més, s'ha

impulsat la creació de l'anella europea creativa (European Creative Ring). També a l'esfera internacional, l'ICUB ha col·laborat enguany com a partner amb The Office of Civic Innovation de San Francisco i com a co-organitzador de la City Innovation Summit 2014, amb més de 400 assistents i més de 60 ponents. També cal destacar que enguany s'ha assolit la Capitalitat Europea de la Innovació.

Una eina fonamental per impulsar la nova indústria creativa és el finançament, i en aquest sentit cal destacar que s'han aconseguit més de 5 M€ de fons europeus per invertir-los en projectes innovadors que utilitzin les tecnologies d'Internet del futur. A través del programa Creatifi, s'ha posat en marxa el programa d'ajuts a la innovació digital pel sector cultural més gran que mai ha tingut Barcelona. Aquest programa finançarà un total de 30 projectes amb quantitats que podran arribar fins als 50.000 €, i d'aquests, els deu millors optaran a un finançament de fins a 150.000 €. Per altra banda, aquest any s'ha convocat per segon any la nova línia de subvencions d'inversió en infraestructures TIC, que ha beneficiat un total de 45 projectes amb més de 150.000 €.

Pel que fa a la promoció de la creativitat i la innovació, el primer projecte a destacar és el Festival Ciència, Tecnologia i Innovació. Amb la voluntat d'aproximar als ciutadans la tecnologia, la ciència, la recerca i la innovació que es fan a Barcelona, aquest any s'ha ampliat la Festa de la Ciència per convertir-la en el nou Festival Ciència, Tecnologia i Innovació; un pas més per esdevenir l'espai de contacte i interacció entre els diferents agents culturals, científics, tecnològics i empresarials, amb l'objectiu últim d'ajudar a visualitzar la cultura científica i tecnològica de la ciutat. El Festival s'ha organitzat en cinc grans blocs dirigits tant a públic adult i familiar com al professional, amb la idea d'afavorir ecosistemes que facilitin la participació ciutadana; un objectiu alineat amb les actuals polítiques de recerca i innovació que està impulsant la Unió Europea. El Festival ha comptat amb la participació de més de 28.000 persones i la col·laboració de 94 institucions, centres de recerca, entitats i empreses.

Fabra i Coats – Fàbrica de Creació ha acollit, el mes de desembre, la tercera edició de Dau Barcelona, un festival que té per objectiu defensar el joc com a manifestació de cultura i creativitat i com a element destacat d'experimentació. Hi han participat més de 14.000 ciutadans i 22 editorials de jocs. Dau Barcelona, adreçat a famílies i comunitats de jugadors, reivindica el procés creatiu del joc i el paper rellevant del creador i del dissenyador.

També cal destacar el Programa Escolab, engegat conjuntament amb l'IMEB. Es tracta d'una plataforma que posa en contacte centres de recerca i escoles amb l'objectiu d'acostar els joves als laboratoris i mostrar alguns dels projectes d'investigació més innovadors de la ciutat de la mà dels propis investigadors i tecnòlegs. A l'edició d'aquest any han participat 44 centres de recerca que han ofert 112 activitats diferents per a un total de 5.350 alumnes.

Per últim, convé recordar que aquest ha estat l'any de la inauguració del Disseny Hub Barcelona, l'espai de referència del disseny a la ciutat, que té -i tindrà en el futur- una estreta relació amb la direcció de Creativitat i Innovació. El nou equipament ha acollit diverses activitats de promoció de la creativitat,

amb l'objectiu de connectar el talent creatiu i les necessitats de les empreses i els principals esdeveniments dedicats al disseny i a la innovació tecnològica. Així, la Conferència Internacional de Fab Labs i Fab Festival ha estat el primer repte de vincular l'espai del Disseny Hub amb les comunitats creatives del món i de la ciutat. De la mateixa manera, la Design Week, el Mercat d'Idees del Disseny amb els projectes guanyadors del MID i el FADfest s'han consolidat com a esdeveniments propis i de projecció de la marca Barcelona en el sector del disseny.

Aquest any també s'ha participat en altres esdeveniments de difusió de la ciència i la innovació, com la Mercè Tecnològica, el Grec Innovació, o el Sònar + D, a través dels quals s'ha donat difusió a projectes innovadors i, alhora, s'ha apropiat el valor de la creativitat a la ciutadania. Per altra banda, durant aquest any s'han ampliat els acords de col·laboració per avançar en la promoció de la creativitat i la innovació. A nivell intern, s'ha posat en marxa la Ponència d'Innovació de l'Ajuntament de Barcelona, que manté reunions mensuals per a la coordinació transversal de la innovació. A nivell extern, la direcció ha signat acords de col·laboració amb diferents infraestructures científiques i tecnològiques de la ciutat, com universitats, empreses i centres de recerca. L'objectiu és promoure la innovació cultural i la cultura de la innovació i, alhora, reconèixer el paper cabdal de la recerca en l'evolució i el seu pes com a motor d'experimentació. S'han tancat acords bilaterals de col·laboració amb la Universitat de Barcelona, Universitat Pompeu Fabra, Gamelab, Enterforum, Jornades iGenium, Reial Acadèmia Ciències i Arts Barcelona i Jornades Open-Data CCCB.

## **6.- DIRECCIÓ DE PROGRAMES DE DIFUSIÓ CULTURAL**

La difusió de les diferents iniciatives culturals en què participa l'ICUB és una tasca transversal encarregada a la direcció de Programes de Difusió Cultural. Des d'aquí es duen a terme els temes relacionats amb el màrqueting, els sistemes d'informació i noves tecnologies i també els ingressos per patrocini i altres activitats de mecenatge.

Pel que fa al màrqueting, l'any 2014 s'han incorporat dos nous operadors (Codetickets i Spectrix) al programa Ticket Rambles, i també nous espais i activitats (l'Auditori, les sales Jamboree i Tarantos, els festivals Mas i Mas i Músiques Sensibles, els teatres Almeria Teatre i Tantarantana, el CCCB i el Museu del Modernisme). El programa ofereix nous productes com el carnet BCNcultural, el carnet TR3SC i l'Articket.

La venda d'entrades ha augmentat en referència a l'any 2013 un 29%, gràcies principalment a l'augment de la venda a través de Last Minute, mentre que al servei d'informació les atencions han crescut un 16%.

Un programa destacat d'enguany ha estat la posada en marxa del carnet BCN Cultural, una iniciativa que neix de la col·laboració entre l'Institut de Cultura, el TR3SC i Biblioteques de Barcelona, amb l'objectiu d'ampliar l'oferta de descomptes i experiències culturals que fins ara s'adreçaven als usuaris del carnet de biblioteques. Pel que fa a Quadern Cultura, en la seva segona edició s'hi han afegit tres nous equipaments: Sant Andreu Teatre, Ateneu de 9Barris i CCCB.

Pel que fa als Sistemes d'Informació, els principals projectes desenvolupats el 2014 han estat el desplegament de Wifi als centres cívics, el desplegament dels fons d'arxius dels museus, les restitucions i models virtuals que impulsen nous formats de productes per acostar l'arqueologia urbana i el patrimoni urbà al ciutadà, els projectes de valorització i difusió de fons singulars gràcies a nous formats digitals, el desplegament del programari de gestió dels fons arxivístics als museus de l'AJB i el projecte Barcelona Dades Cultura amb l'aportació de *datasets* culturals al projecte Open Data de l'Ajuntament de Barcelona.

L'any 2014 s'han estrenat tres noves apps (Barcino 3D, BCN Museus i La nit dels Museus), a banda de les noves versions de les apps del Grec Festival i La Mercè. Així mateix, s'ha continuat apostant per obtenir una major presència en les xarxes socials, aconseguint arribar a més de 107.700 seguidors a Facebook i més de 93.700 a Twitter. S'ha treballat en noves webs i en l'actualització de webs ja existents. Entre d'altres, podem esmentar les de Barcelona Catalunya Film Commission, Barcelona Dades Cultura, Setmana de la Poesia, BCN Cultural, BCN Innovació, BCN Reset, BCNegra, Cultura Popular, Dau, Escolab, Europa 25, Factorial BCN, Festival de la Ciència i la Tecnologia, #FFBCN, La Nit dels Museus, Lloguer espais, Memòria del Tricentenari BCN, Món Llibre, Barcelona Novel·la Històrica, Objectiu ► BCN. Retratem la ciutat o Santa Eulàlia. S'han iniciat els projectes per a les noves webs de la Fundació Julio Muñoz Ramonet, el Museu de Cultures del Món i el Monestir de Pedralbes.

Finalment, i pel que fa a les dades de Patrocini, s'han aconseguit uns ingressos d' 1,4 milions d'euros, dels quals 182.000 euros corresponen a l'ICUB i 1,2 milions d'euros a la Fundació Barcelona Cultura.

L'objecte de les col·laboracions per patrocini han estat majoritàriament els programes culturals més emblemàtics de la ciutat: cavalcada de Reis, Grec Festival, festes de Santa Eulàlia i de La Mercè. També cal destacar les col·laboracions i el suport adreçat al pla d'activitats del Tricentenari i a la consolidació d'equipaments com el Born Centre Cultural i al suport a l'obertura de nous espais com el Museu del Disseny.



## **7.- DIRECCIÓ DE RECURSOS**

L'Institut de Cultura gestiona una bona part de la despesa total que l'Ajuntament de Barcelona dedica a la cultura. Concretament, el pressupost de l'ICUB per a l'any 2014 ha estat de 118 milions d'euros, una xifra similar a la de l'any passat. Tot i això, cal remarcar que aquest any 2014 s'ha incorporat al pressupost de l'ICUB el manteniment de nous equipaments, com ara el Disseny Hub Barcelona. Per contra, cal extreure d'aquest càlcul el pressupost del Museu Picasso, gestionat a través de la seva pròpia Fundació. Bona part del pressupost de l'Institut de Cultura, més d'un 40%, s'ha destinat a la realització de transferències a consorcis i fundacions.

Les principals inversions en infraestructures pròpies o consorciades han estat aquelles que han permès obrir nous equipaments aquest any 2014 o que permetran fer-ho aviat: museus del Disseny i de Cultures del Món, Canòdrom, ampliació de Fabra i Coats i les noves fàbriques de creació al Poblenou i a les Corts són els equipaments més rellevants en aquest sentit.

Pel que fa a la gestió dels recursos, s'ha de ressaltar l'esforç que ha fet l'Institut de Cultura per adaptar-se a la Llei 15/10, de Mesures contra la morositat en les operacions comercials. L'ICUB manté el seu compromís amb la reducció dels terminis de pagament, que s'han situat en una mitjana de 27,72 dies.

Un altre aspecte destacable ha estat el fons de capitalitat cultural per als exercicis 2013, 2014 i 2015, dotat amb 15 milions d'euros, una mesura aplicada per garantir la continuïtat i la qualitat dels grans equipaments culturals de la ciutat. Aquest fons es destina tant a la programació artística com al manteniment de les instal·lacions, i beneficia els principals equipaments culturals que la ciutat acull en tant que capital cultural del país: Museu d'Art Contemporani de Barcelona, l'Auditori, Mercat de les Flors, Teatre Lliure, Fundació Miró, Fundació Tàpies, Museu Nacional d'Art de Catalunya, Palau de la Música i Gran Teatre del Liceu. Al mateix temps, l'execució del fons permet la revisió de la presència municipal en els òrgans de direcció d'aquests equipaments.

També cal assenyalar la importància del capital humà que treballa directament en el terreny de la cultura sota el paraigua de l'actuació municipal. Tots aquests projectes són possibles gràcies a la implicació i a la feina diària de les 362 persones de plantilla que com a mitjana han treballat l'any 2014 a l'Institut de Cultura de Barcelona.

Bona part de les actuacions esmentades no haurien estat possibles sense l'aportació i la participació del sector privat. En aquest sentit, l'any 2014 ha continuat essent clau per a l'ICUB la seva vinculació amb la Fundació Barcelona Cultura, el principal òrgan per a la promoció i la projecció de la cultura barcelonina amb el sector privat. L'objectiu de la Fundació és la promoció de la cultura en totes les seves manifestacions, vetllant pel foment de la diversitat cultural, el suport a tota mena d'accions i d'iniciatives destinades a la conservació, exhibició i difusió del patrimoni cultural i artístic, i la projecció internacional de la cultura catalana. D'ençà de la seva constitució, la Fundació promou la creació dels

Cercles dels museus de la ciutat de Barcelona, que apleguen aquelles empreses i institucions arrelades a la ciutat que decideixen comprometre's amb un museu (o museus) de la ciutat, amb l'objectiu de preservar i donar a conèixer el seu patrimoni històric, artístic, cultural i científic. Al llarg de l'any els diferents Cercles han continuat treballant ben a prop dels museus per establir lligams amb els col·leccionistes privats i amb les empreses que, amb el seu suport, col·laboren en la preservació i difusió de béns culturals, amb exposicions i activitats.

Aquest any, la Fundació Barcelona Cultura i l'ICUB han renovat el marc de col·laboració i participació que els vincula. La Fundació ha aconseguit acords de patrocini publicitari i donacions per un valor d'1,4 milions d'euros, que s'han destinat als programes de major rellevància ciutadana com el Grec o la Mercè, els festivals literaris, el nou Festival Ciència, Tecnologia i Innovació o el projecte Rec Comtal.

Durant l'any 2014 ha estat vigent el conveni de col·laboració signat l'any 2013 per tres anys entre la Fundació Barcelona Cultura i la Fundació Navegació Oceànica Barcelona, que ha suposat l'obtenció d'importants patrocinis per a la tercera edició de la Barcelona World Race Cultura.

En un altre àmbit, aquest any s'ha renovat l'acord establert entre la Fundació Barcelona Cultura i el programa PARTNERS de l'Institut de Governança i Direcció Pública d'ESADE, que té l'objectiu de millorar els coneixements i la capacitat en els àmbits del desenvolupament i la gestió de la cooperació entre les institucions públiques i privades per a una millor governança de la societat. En aquest marc de col·laboració, el mes de juliol el programa PARTNERS ha reunit representants del sector cultural per analitzar i reflexionar sobre el paper de la cooperació públic-privada en els propers anys en la realitat cultural del nostre país.

## 8.- GERÈNCIA

Des de la Gerència de l'Institut de Cultura es dirigeix el desenvolupament i l'execució de les polítiques en matèria de cultura de l'Ajuntament de Barcelona. A través de les mesures de govern que s'han presentat aquest any a la Comissió de Cultura, Coneixement, Creativitat i Innovació o al Plenari municipal, es poden conèixer algunes de les actuacions o projectes destacats de l'any. Enguany s'han presentat al plenari tres mesures de govern:

A principis d'any s'ha presentat el Pla Director del Disseny Hub Barcelona. En aquest Pla s'estableixen les bases de treball per a la gestió i la programació del Disseny Hub Barcelona. El Pla ha de ser una eina de treball que haurà de permetre posicionar el Disseny Hub com l'equipament de referència del disseny a la ciutat, a més de promoure el disseny com un element estratègic en el desenvolupament cultural, econòmic i social de Barcelona.

El mes de juny s'ha presentat Barcelona Dades Cultura, el nou portal de dades de cultura de la ciutat. [barcelonadadescultura.bcn.cat](http://barcelonadadescultura.bcn.cat) és el portal d'indicadors i dades culturals de la ciutat que integra en un mateix espai de consulta els indicadors anuals dels principals equipaments culturals, les xifres dels festivals i de les principals festes de la ciutat, la relació de les entitats culturals que reben suport de l'Institut i un potent cercador de dades. A través d'aquest portal, es dona compliment a tres objectius fonamentals: fer-lo servir com a eina de gestió, com a instrument per a l'avaluació de l'acció pública i de promoció de l'accessibilitat a les dades i indicadors. Aquest portal ha estat el resultat del treball dut a terme durant els darrers mesos des de la Secretaria tècnica de l'Institut.

Finalment, el mes de desembre s'ha anunciat la digitalització de fons documentals als museus i arxius patrimonials de Barcelona. En el marc de la iniciativa de desenvolupament BCN Growth, el BCN Open Challenge és un programa que propicia solucions innovadores a sis reptes diferents que tenen per objectiu transformar l'espai públic i millorar els serveis de la ciutat. L'ICUB participa en aquest programa tot liderant el repte de digitalitzar gairebé 326.000 pàgines de llibres, documents i plaques de vidre de diferents arxius històrics i fotogràfics i dels museus municipals al llarg de l'any 2015. El procés continuarà els anys 2016 i 2017 amb la difusió oberta a través d'internet dels fons digitalitzats.

D'altra banda, també és destacable la presentació d'informes, estudis o memòries que expliquen aspectes més concrets del sector. Per destacar-ne només alguns dels que s'han realitzat aquest any, podem citar l'informe "Barcelona, una ciutat que promou els rodages i l'audiovisual", l'estudi "Barcelona, metròpoli creativa" sobre l'economia de la indústria creativa a la ciutat, o l'estudi sobre les regulacions aplicables als establiments de pública concurrència pública als Països Baixos.

Quant al servei de Premsa de l'Institut, aquest any cal destacar la posada en marxa, el mes de desembre, del web [premsaicub.bcn.cat](http://premsaicub.bcn.cat), una plataforma on s'hi poden trobar les convocatòries de premsa, els dossiers de premsa i les notes de premsa relatives a l'actualitat de l'Institut, així com un apartat amb

materials per als mitjans de comunicació. En el seu primer semestre de funcionament, el web ha tingut més d'11.000 pàgines vistes.

Pel que fa a la Secretaria Tècnica, que depèn de la Gerència de l'Institut, al llarg de l'any ha continuat desenvolupant la seva tasca habitual (elaborar documents estratègics, fer el seguiment del Pla d'Actuació Municipal i de l'activitat de l'Institut, treballar amb els principals indicadors...), però també ha desenvolupat alguns projectes específics. Una de les línies de treball més importants que s'impulsen des de la Secretaria Tècnica és la del disseny i elaboració d'indicadors culturals que permetin mesurar i avaluar l'activitat dels equipaments i de les activitats cultural de la ciutat. En aquest sentit, cal destacar el nou web Barcelona Dades Cultura. Amb aquest nou portal, l'ICUB ha apostat per la publicació de les dades de consum cultural (relatives a gairebé 300 centres culturals de la ciutat i 200 activitats) que la Secretaria tècnica recull de manera sistemàtica. Es tracta d'un exercici de transparència, que permet a l'usuari no expert visualitzar i descarregar tot tipus de dades culturals, en diferents formats i en un entorn amè, intuïtiu i àgil.

També en l'àmbit dels indicadors culturals, durant el 2014 l'activitat de la Secretaria Tècnica s'ha centrat en dos projectes. El primer és el de la definició d'un model d'indicadors que serveixi per explicar i avaluar l'activitat de la xarxa de Fàbriques de Creació. L'any 2012, en coordinació amb la Direcció de Promoció dels Sectors Culturals, es va iniciar aquest projecte que ha permès que el 2014, i en el marc de les jornades Factorial, s'hagin pogut presentar els primers resultats i la proposta del model, així com del procés d'elaboració seguit per arribar a un consens amb els diferents equipaments.

L'altre projecte destacat ha estat la tasca, ja iniciada el 2013, de revisió i elaboració dels indicadors dels centres cívics. En aquest cas, en coordinació amb la Direcció de Cultura de Proximitat, s'ha pogut fer una primera anàlisi dels resultats del 2013 i encarar la recollida de dades del 2014 amb un model més definit. Aquesta tasca amb els indicadors quantitatius s'ha complementat amb la realització d'una enquesta als usuaris dels centres cívics que ha de continuar fins al 2015. Aquest treball de camp s'ha planificat en dues onades (darrer trimestre de 2014 i primer trimestre de 2015), de manera que l'anàlisi dels resultats es durà a terme al llarg del segon trimestre de l'any 2015.

Un altre dels principals àmbits d'actuació de la Secretaria tècnica de l'ICUB és la recollida de dades que desemboquen en la realització d'estudis i enquestes que aporten informació sobre els consums culturals. Aquest any s'han seguit fent les enquestes a través de l'Òmnibus Municipal, amb les preguntes ja habituals dels darrers anys relatives a consums culturals, museus, el Grec Festival de Barcelona i les festes de la Mercè. Aquest any s'ha incorporat un qüestionari per detectar el grau de coneixement que tenen els ciutadans de Barcelona sobre els centres cívics de la ciutat.

En aquest mateix apartat dels estudis i les enquestes, s'ha seguit fent l'anàlisi de l'enquesta al públic dels museus de la ciutat, que es duu a terme a través del sistema de venda d'entrades. segons les dades d'aquesta enquesta, tres de cada quatre visitants dels museus de Barcelona provenen de l'estranger,

fonamentalment de països europeus, mentre que un de cada deu és veí de la ciutat de Barcelona. Els museus més visitats de la ciutat (el Picasso, el Castell de Montjuïc i la Fundació Miró) són els que presenten una major proporció de visitants estrangers. Els únics museus amb una proporció de visitants catalans superior als estrangers són el Born CC, el CCCB i el Museu Blau.

Per últim, un any més la Secretaria Tècnica ha coordinat la gestió de les consultes, queixes i incidències que els ciutadans adrecen a l'Ajuntament en relació a temes relacionats amb la cultura. En aquests moments hi ha 25 temàtiques relacionades amb cultura i hi treballen un total de 43 operadors. Durant aquest any s'han gestionat un total de 440 incidències, 1032 consultes i quatre agraïments. Com és habitual, la majoria de les consultes s'han referit al festival Grec i a les festes de la Mercè, atès el gran nombre d'activitats que es realitzen en un període molt curt de dies.

## **9.- CONSORCIS I FUNDACIONS**

### **9.1.- Biblioteques de Barcelona**

Seguint els 12 àmbits de treball i les línies d'actuació que proposa el document *Biblioteques de Barcelona: 10 anys +. Nous reptes i noves oportunitats. Del Pla de Biblioteques de Barcelona del 1998 a les propostes del 2020*, aquest any 2014 cal destacar el treball que s'ha fet a l'entorn de la cooperació, en aquesta ocasió amb xarxes de biblioteques d'altres ciutats.

La ciutat de Barcelona realitza, des de fa molts anys, una tasca important pel que fa a la cooperació internacional per al desenvolupament i la solidaritat, i que ha esdevingut una política distintiva i clau que mostra, alhora, el perfil i el paper de Barcelona en el creixent activisme internacionalista de les ciutats. En aquest context les Biblioteques de Barcelona treballen també amb algunes de les ciutats que ja participen en d'altres camps de cooperació amb Barcelona, com és el cas de la ciutat de Medellín, a Colòmbia, o bé Maputo, a Moçambic. Amb Medellín s'està desenvolupant un programa de cooperació que té com a objectiu central desenvolupar un sistema de lectura pública potent que faciliti l'accés a la cultura i a la informació de tots els seus ciutadans i potenciï llur gust per la lectura. Amb la ciutat de Maputo, amb l'ordenació de la seva xarxa bibliotecària encara per desenvolupar, s'està realitzant una tasca d'assessorament en la planificació de la xarxa i també de formació dels seus professionals. Aquest 2014 s'ha començat a treballar també en un projecte similar amb la ciutat de Cali, i alguns dels seus professionals ja han estat a Barcelona per conèixer a fons els projectes i els equipaments de les nostres biblioteques. Aquesta nova col·laboració continuarà en el futur centrant-se sobretot en la formació dels seus professionals, en col·laboració també amb la Universitat de Barcelona.

El desplegament del Mapa de Biblioteques de Barcelona ja s'acosta a la seva conclusió quant al nombre de nous centres, amb l'ampliació fins a 40 biblioteques públiques amb un nou equipament de districte. L'equipament, inaugurat el 19 de juny, està situat als jardins de Vil·la Florida, a Sant Gervasi, i és un edifici de nova construcció, obra de Baena Casamor Arquitectes BCQ, SLP. Té una superfície útil de 2.396 m<sup>2</sup> repartits en dues plantes i un badalot, una construcció que sobresurt de la coberta.

L'accés a la biblioteca és pel carrer Sant Gervasi de Cassoles, una de les vies més antigues i importants de l'antic nucli de Sant Gervasi. A l'exterior, els patis de llum, envoltats de vidre, il·luminen l'interior i en deixen entreveure l'activitat. A dins els patis de coneixement, estances plenes de llibres, formen part de l'estructura que suporta la biblioteca. Algunes de les parets interiors, recobertes de bloc ceràmic lleuger, són una al·legoria a l'edifici dins la terra. Tot això conforma un paisatge interior articulat i canviant, on cada ús i cada usuari troben el seu lloc. L'edifici ha estat guardonat amb el premi Ciutat de Barcelona 2014 en la seva modalitat d'arquitectura.

La biblioteca porta del nom de Joan Maragall, escriptor, poeta, periodista, traductor i advocat, una de les figures més importants i influents de la Catalunya del tombant de segle XIX-XX. És la tercera biblioteca

del districte de Sarrià-Sant Gervasi. La biblioteca disposa del primer Espai Multimèdia mobilitzat de Biblioteques de Barcelona (és a dir, amb ordinadors portàtils, tauletes i altres dispositius mòbils) que permet una adaptació molt més dúctil de l'espai a cadascuna de les activitats que s'hi realitzen, i també ofereix els serveis d'Internet i +, d'una sala d'actes i un espai per a exposicions.

Cal destacar que és la tercera biblioteca pública de la ciutat que incorpora el sistema de ràdio freqüència en la gestió de la col·lecció. Aquest sistema permet posar en marxa el servei d'auto préstec, una eina que millora l'autonomia dels usuaris i la gestió integral de la col·lecció. En aquest cas, a més, també incorpora per primera vegada el retorn automatitzat de documents.

Amb aquesta intervenció ja són 35 les que s'han dut a terme des de l'aprovació del Pla de Biblioteques de Barcelona l'any 1998 (a més de les inauguracions de nous centres s'han realitzat ampliacions i trasllats d'alguns dels ja existents), que es concreten en un total de 61.925 m<sup>2</sup> de biblioteca a finals del 2014.

A la Comissió de Lectura Pública, l'espai de participació municipal relacionat amb la lectura pública promogut pel Consorci, durant la reunió plenària d'aquest 2014 es van presentar diversos projectes a l'entorn de la biblioteca digital que estan desenvolupant les diferents xarxes de biblioteques de la ciutat, i es van presentar les conclusions del grup de treball específic de la comissió que ha treballat durant el 2014 a l'entorn del paper de les biblioteques públiques en l'èxit escolar.

## 9.2.- Museu Picasso

Durant aquest any, el primer en què el museu ha funcionat amb la seva pròpia Fundació al darrere, més de 900.000 persones han visitat el museu. Tot i que és una xifra semblant a la dels darrers anys, no deixa de ser un assoliment que cal destacar per la seva magnitud. La mostra principal de l'any, «Post-Picasso: reaccions contemporànies», que posava en diàleg l'obra de Picasso amb artistes contemporanis, ha rebut gairebé 130.000 visitants. En paral·lel, des del museu s'ha continuat investigant l'obra de Picasso, i la seva relació amb Barcelona. Gràcies al treball desenvolupat per a la mostra «Paisatges de Barcelona» s'han descobert i identificat una sèrie d'imatges de la ciutat plasmades per Picasso durant els seus anys a la ciutat.

Pel que fa a la col·lecció del museu, cal remarcar que s'ha vist incrementada amb les 104 obres i els gairebé 3.000 documents del Fons Gili-Torra i de l'Editorial Gustavo Gili.

En l'apartat de préstecs d'obres del museu a altres institucions, un total de 72 peces de la col·lecció han estat presents a exposicions nacionals i internacionals durant el 2014. Podem destacar-ne «Sylvette, Sylvette, Sylvette: Picasso and the Model» a la Kunsthalle Bremen; «Sade. Attaquer le soleil» al Musée d'Orsay; «Barcelona, zona neutral (1914-1918)» a la Fundació Miró; «El Greco y la pintura moderna» al Museo Nacional del Prado i, naturalment, «Picasso/Dalí, Dalí/Picasso» a El Salvador Dalí Museum, St Petersburg, Florida entre altres.

Un aspecte important que cal destacar han estat les diverses accions de millora de l'accés al museu. La primera setmana de desembre s'han implementat una sèrie de millores dins els mecanismes per accedir al museu. El nou sistema de venda d'entrades potencia la compra mitjançant el web i té com a objectius facilitar l'accés dels visitants tot reduint les cues al carrer Montcada per garantir una millora en la qualitat de la visita així com afavorir la convivència amb els veïns. D'aquesta manera, el museu esdevé pioner en l'aplicació d'aquest sistema de venda als museus d'art de la ciutat. La nova plataforma permet també comprar les entrades a taquilles per sessions, possibilita la compra d'entrades en línia per al mateix dia en què s'adquireixen, fins a dues hores abans de la visita, i permet accedir directament a la col·lecció permanent i a les exposicions temporals mitjançant el codi QR de l'entrada, imprès o al mòbil. Unes pantalles instal·lades a l'exterior del Museu, permeten veure l'ocupació en temps real de cada franja horària.

Així mateix, a principis d'any s'ha modificat l'horari d'accés al museu. Amb el nou horari s'obre una hora abans, de manera que l'accés al museu a primera hora es fa més progressiu. A més, l'ampliació de l'hora de tancament els dijous (fins a les 21:30h) ha fet que el museu s'hagi posicionat com una nova oferta d'oci adreçada sobretot al públic local.

La posada en marxa de la Fundació ha possibilitat diverses mesures de millora de les infraestructures del museu, que han començat amb les obres de millora del sistema de climatització a una part important de



les sales de la col·lecció. D'altra banda, i amb la voluntat de conservar el patrimoni arquitectònic del museu, s'ha restaurat la gelosia del segle XVIII del Palau Finestres, l'única que es conserva a la ciutat, així com el sostre noucentista de la sala 3.

Pel que fa a l'activitat en les xarxes socials, el museu ha tancat l'any amb 43.208 seguidors a Twitter i 74.830 fans a Facebook, dades que posen de manifest un increment en l'ús de canals digitals per accedir al museu. La pàgina web del Museu Picasso ha rebut 1.371.477 visites durant l'any 2014.

### 9.3.- Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

Aquest any 2014 el MACBA ha rebut 324.425 visitants, un 7,8% més que l'any anterior, gràcies en part a l'ampliació del museu amb l'espai del Convent dels Àngels, on s'ha programat «Nonument», i la Capella del MACBA, que ha acollit «Sigalit Landau. La dansa fenícia de la sorra».

Un aspecte especialment destacable és la consolidació de l'increment d'assistència de públic local, que ha passat a ser un 38,4% del total. Aquest augment del públic local es visualitza en l'èxit de les jornades de portes obertes, amb 6.846 visitants el dia de la Mercè i 12.890 la Nit dels Museus, data en la qual, per tercer any consecutiu, el MACBA esdevé el museu més visitat de Catalunya.

L'exposició més visitada, a l'espera de que es tanquin les mostres obertes durant l'any 2015, ha estat «L'herència immaterial, assajant des de la col·lecció», amb un total de 165.200 visitants. Pel que fa a les activitats, la que ha rebut més assistents ha estat «MACBA es Viu», un programa de visites especials els dissabtes al vespre, amb espectacles de disciplines diverses, que ha comptat amb més de 4.000 persones, amb alguns dissabtes en què s'hi han aplegat més de 350 persones. El segueix de ben a prop el programa «MACBA en família». També cal fer esment als seminaris «L'emoció no diu "jo"», a càrrec de Georges Didi-Huberman, «Descolonitzar el museu» i «L'altre costat de l'avantguarda: estètica i dissidència somatopolítica en l'art del segle xx», comissariats per Paul Beatriz Preciado, que van completar l'aforament en un temps rècord.

Algunes de les exposicions programades al museu han itinerat per diversos espais de tot el món: així, «Lawrence Weiner. Written on the Wind» s'ha presentat a l'Stedelijk Museum d'Amsterdam, «La persistència de la geometria», al MUAC i al Centro de Arte Parque Fundidora de Monterrey, i «Ahlam Shibli. La casa fantasmal» al Museu de Arte Contemporânea de Serralves a Porto.

Per últim, i pel que fa a la presència del Museu a les xarxes socials, cal fer constar que el nombre de seguidors del museu a les xarxes ha tingut un increment notable: a Facebook s'ha passat de 17.143 a 35.752 seguidors (108,5 %) i a Twitter de 31.408 a 42.523 (35,4 %).

#### **9.4.- Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)**

El gran projecte de l'any 2014 del Museu Nacional d'Art de Catalunya ha estat la nova presentació de la col·lecció d'art modern. Les quasi 1.500 peces que s'hi exhibeixen, moltes d'elles inèdites, construeixen un nou relat que permet explicar millor el context social, històric i artístic dels segles XIX i XX. El museu esdevé referència en modernisme i, per primer cop, s'ha inclòs un àmbit d'art de la guerra civil i s'ha arribat fins a la dècada dels 50 amb el moviment Dau al Set.

Les exposicions temporals han continuat l'objectiu de recuperació i reivindicació d'artistes catalans de gran qualitat. És el cas de «Casagemas. L'artista sota el mite» i «Josep Tapiró. Pintor de Tànger». L'exposició «Maniobra de Perejaume» ha deixat palesa la voluntat que artistes contemporanis reinterpretin la col·lecció del museu, mentre que, en ocasió de la commemoració del Tricentenari, s'han presentat les mostres «Antoni Viladomat. L'obra gràfica d'un precursor» i «Històries metàl·liques. Art i poder a la medalla europea».

En l'àmbit de medieval, la tasca de generació de coneixement i recerca s'ha centrat en la celebració del tercer Congrés Internacional d'Art Romànic, coorganitzat amb la British Archaeological Association. Després de celebrar-se a Londres i Palerm, un centenar d'especialistes d'arreu d'Europa i Amèrica s'han reunit al MNAC per analitzar la figura dels promotors de l'art en l'època romànica.

Quant a la dimensió nacional, el Museu ha signat, junt amb altres 12 museus d'art catalans i la Conselleria de Cultura, el Conveni de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya, que ha de permetre un millor coneixement i estudi de les col·leccions i el desenvolupament d'activitats i projectes conjunts per a una major projecció social, turística i científica. D'altra banda, els programes El museu és teu, per a associacions i entitats, i Apropa Cultura, per a col·lectius amb diferents necessitats, responen al compromís del museu per ser accessible a tota la societat.

La dimensió internacional ha tingut com a fet destacat la presència del museu a Hong Kong, en una mostra dedicada a Antoni Gaudí, en la qual s'ha participat amb cinc peces de l'artista. S'han realitzat visites comercials a potents mercats turístics com ara Rússia i l'Índia per tal de donar a conèixer el museu entre els professionals que inclouen Barcelona en la seva oferta de viatge.

Finalment, aquest any s'ha desplegat l'acció en Responsabilitat Social amb els grups d'interès i s'ha constituït el Consell Social intern del museu, que implica un nou model de governança i una eina potent d'aportació a la gestió del museu. Així mateix, s'han seguit incrementant les mesures d'estalvi energètic i de minimització de l'impacte sobre el medi ambient.

### 9.5.- Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)

L'any 2014 ha estat el de la celebració dels 20 anys del CCCB, que s'ha centrat en el desenvolupament de 20 accions durant l'any en tots els àmbits, com per exemple el nou Premi d'Innovació Cultural, l'obertura del Mirador cada primer diumenge de mes, els Amics nascuts al 1994, els projectes Beta amb Big Bang Data o la Pantalla CCCB, entre d'altres.

Respecte a les exposicions, l'any ha començat amb l'exposició «Espriu», per virar a continuació cap a altres temàtiques. «Metamorfosis» ha posat l'accent en una tècnica de cinema, l'*stop motion*, que s'està recuperant actualment, a partir de l'obra de quatre artistes. I «Big Bang Data» ha estat la primera d'un projecte Beta, que inclou una part expositiva i una part de debat dins del mateix espai, que continuarà amb pròxims projectes. També s'ha presentat «Sota Setge», en el marc del programa del Tricentenari, mentre que «World Press Photo 14» ha estat la mostra que ha tancat l'any.

Pel que fa als debats i conferències, cal destacar la forta embranzida que ha agafat el projecte Big Bang Data entre els mesos de maig i novembre, amb una gran quantitat de tertúlies, debats, jornades i presentacions. A començaments d'any, el gran Debat de Barcelona es va centrar en la Ciutat oberta, una reflexió sobre la ciutat actual amb totes les seves contradiccions. Durant l'any el CCCB ha continuat la seva col·laboració amb ICREA, per tal de donar a conèixer al gran públic els avenços i els reptes de la recerca d'alt nivell que es fa avui a Catalunya, i que ha tractat temes com «El cervell» o «Les cèl·lules mare: un futur sense malalties?».

En l'àmbit audiovisual, el programa XCèntric ha continuat un any més, i també s'ha programat el cicle «El cinema del CCCB», les projeccions de «Fora de Programa» i s'ha iniciat «Pantalla CCCB. Un mes, un artista». I a més, com és habitual, el CCCB ha acollit els festivals OVNI, D'A, Miniput i L'Alternativa. En relació a l'exposició Metamorfosis s'ha projectat *Metamorfosis de Franz Kafka*, i per acabar l'any, *El dia més curt*.

Pel que fa a l'àmbit musical, s'ha continuat la programació de concerts BCNmp7, el Festival Emergència i el cicle de Poetry Slam, a més dels Festivals Zeppelin i Hipnotik. I s'ha iniciat el Brunch Electronik Barcelona, a més del Caudorella i els festivals Pròxims i Lapsus. Quant a les arts escèniques, s'ha consolidat el festival Primera Persona, amb participants com Manolo Garcia, Bob Santely, Gerard Love, Irvine Welsh, Jorge Carrión, David Nobbs i Ian Svenonius, entre d'altres. I també cal destacar la participació del CCCB al Festival Grec, amb dues estrenes: *Nadia* i *Shakespeare on the beat*, que han inclòs unes funcions prèvies i debats amb col·lectius del barri del Raval.

## 9.6.- Fundació Joan Miró

La programació artística de la Fundació es dedica a la difusió tant de l'obra de Miró com a la de l'art contemporani en general. Així, pel que fa a les mostres d'art contemporani, aquest any han inclòs autors de procedència local i internacional, tant consolidats com emergents. Entre els autors participants, destaquen els noms d'Eulàlia Valldosera, Pere Formiguera, Lúa Coderch, Roni Horn, Antonio Gagliano o Priscila Fernandes, a banda de la mostra «Haver fet un lloc on els artistes tinguin dret a equivocar-se», una representació de les més de 250 exposicions programades als Espais 10 i 13 de la Fundació, amb motiu del 35 aniversari de la creació de l'Espai 13. En aquest espai s'han exposat els cicles «Arqueologia preventiva» i «Lesson 0».

La ciutat de Barcelona ha estat en el centre de dues mostres més. «Barcelona, zona neutral (1914-1918)» ha permès veure com Barcelona va situar-se en el centre del mapa europeu durant la primera guerra mundial, gràcies a la seva situació estratègica i a la neutralitat durant el conflicte. La ciutat va esdevenir punt de trobada d'espies, homes de negocis, traficants, en uns anys d'explosió social i creativa. I Lúa Coderch s'ha inspirat en la muntanya de Montjuïc per reflexionar a «La muntanya màgica» sobre el present històric.

L'any 2014 l'obra de Miró ha protagonitzat «De Miró a Barcelona», l'inici del cicle d'exposicions de nova creació «Miró. Documents», dedicat a revisar l'obra de l'artista a partir del fons artístic i documental de la Fundació. Aquesta primera mostra es centra en les quatre obres que Miró va concebre per a la ciutat: el mural de l'aeroport, el mosaic del Pla de l'Os de la Rambla, l'escultura irrealitzada que havia d'exhibir-se al Parc de Cervantes, i la pròpia seu de la Fundació.

En un altre ordre de coses, cal remarcar que la Fundació ha reformat aquest any el seu auditori gràcies a un ajut concedit per l'Ajuntament, que ha permès fer-lo completament accessible. Al llarg de l'any l'auditori ha seguit acollint espectacles infantils, concerts i activitats diverses.

### 9.7.- Fundació Antoni Tàpies

En la programació d'exposicions del 2014 cal destacar en primer terme les Mostres de la Col·lecció Antoni Tàpies: la Fundació ha continuat treballant en la realització de diverses relectures de la Col·lecció d'obres de l'artista. Les mostres de la Col·lecció, amb els títols «Antoni Tàpies. Col·lecció» (edicions #6, #7, #8 i #9), han estat alhora el punt de diàleg amb les exposicions temporals de l'any, que han estat «Allan Kaprow. Altres maneres» (del 6 març al 30 de maig); «Kerry James Marshall. Pintura i altres coses» (de l'11 de juny al 26 d'octubre) i «Interval» (del 7 de novembre al 15 de febrer de 2015).

Quant al Servei Educatiu de la Fundació, i en sintonia amb la programació anual, s'ha continuat amb la programació d'activitats (visites comentades, tertúlies, itineraris urbans, tallers, etc.) per difondre el pensament i l'obra d'Antoni Tàpies, els continguts de les exposicions temporals i el valor patrimonial i la història de l'actual seu de la Fundació, l'edifici de Lluís Domènech i Montaner. A més d'aquestes activitats educatives més “convencionals” l'equip de la Fundació explora relacions formatives i participatives amb diversos grups de tot format i nivell d'educació amb el projecte Prototips en codi obert, una xarxa de treball que té el seu desenvolupament en el marc de la plataforma Arts combinatòries de la Fundació Antoni Tàpies, i amb la qual s'implica a diferents grups, organitzacions i centres d'educació en la realització de projectes de recerca i intervenció a l'entorn de les pràctiques culturals i artístiques contemporànies.

També cal destacar la programació del cicle de set concerts de música contemporània Noves Músiques, organitzat per Neu Arts i la Fundació.

D'altra banda, la Fundació ha seguit desenvolupant el projecte Arts combinatòries (Lloc d'educació, exposició i recerca), que posa a l'abast dels visitants el fons documental de la institució a través d'un espai a la seu i d'una plataforma web. L'objectiu de la Fundació és preservar i difondre els documents i materials rellevants del museu, així com els recursos educatius, per facilitar, al mateix temps, la recerca i l'experimentació al voltant de l'art contemporani i de l'obra d'Antoni Tàpies. Arts combinatòries és també un projecte de referència quant al desenvolupament de plataformes digitals d'accés a continguts culturals a partir de processos de participació directa dels visitants.

### **9.8.- Museu Marítim de Barcelona (MMB)**

Després de la inauguració de les obres de rehabilitació i restauració de les Grans Naus de les Drassanes Reials de Barcelona, el 2014 ha estat un any de frontissa entre la realitat actual i el futur desenvolupament del nou projecte museogràfic. Per aquesta raó s'ha finalitzat la reformulació de la museografia en funció dels nous criteris establerts.

A nivell d'intervenció arquitectònica s'ha portat a terme la finalització de l'adequació de la Nau 2 (fons documentals, espai educatiu i sala de consulta), finalització del projecte de la Nau 7 (tancament de l'altell Sala de Reserva 1) i la redacció i inici del concurs d'adjudicació del projecte d'adequació de les naus de la Generalitat per ubicar-hi el nou accés del museu per la façana marítima de les Drassanes.

Entre les 17 exposicions temporals programades cal destacar: «Víkings. Més enllà de la llegenda», produïda conjuntament per l'Statens Historiska Museet d'Estocolm i que ha tingut 99.450 visitants, «Gyotaku: capturar l'ànima dels peixos, Antàrtida, la vida al límit» i «Càmeres Submarines, el repte de fotografiar sota l'aigua».

L'MMB ha pogut realitzar la quasi totalitat dels objectius marcats en el seu pla d'actuació. Al llarg de l'any el seu programa educatiu ha estat utilitzat per 32.853 escolars, mentre que un total de 5.113 persones han participat a les activitats familiars i de temporada. El museu ha tingut un total 252.170 visitants que, juntament amb els 69.834 del pailebot Santa Eulàlia, fan un total de 318.823 visitants.

Al llarg de l'any s'ha continuat treballant en les activitats de proximitat, fonamentalment en aquelles que fan que el Museu s'impliqui més en la dinàmica de ciutat i que afavoreixin l'aproximació del Museu al teixit associatiu. Cal destacar el treball realitzat amb les embarcacions operatives que l'MMB té al Port de Barcelona, destacant-ne el pailebot Santa Eulàlia que ha estat present a Sète (França), l'Alguer (Itàlia), Menorca i diversos ports de la costa catalana. L'MMB ha participat en jornades i congressos exposant els diversos programes que duu a terme i els seus projectes concrets. Ha seguit impulsant les diferents estructures de cooperació amb les que fa anys que s'ha dotat com la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana, la Xarxa de Museus Marítims de la Mediterrània o la Xarxa de Drassanes Monumentals i Històriques de la Mediterrània, entre d'altres.

### **9.9.- Consorci Museu de Ciències Naturals de Barcelona**

La feina duta a terme al llarg de l'any s'ha desplegat fonamentalment a partir de tres eixos: l'activitat expositiva, l'organització de serveis i activitats i l'activitat científica i de recerca. Les exposicions més destacades han estat «Salvadoriana», al Jardí Botànic, que explica el llegat de la família Salvador i que ha permès rescatar part de la col·lecció desapareguda des de l'any 1938, i «Enverinats», al Museu Blau, amb uns 140 animals verinosos vius.

Pel que fa a l'organització d'activitats, cal remarcar l'increment del 31% en les activitats escolars, arribant fins als 20.845 usuaris, que s'afegeixen als 17.765 usuaris de visites lliures que han fet ús dels materials didàctics realitzats pel museu. Pel que fa a l'àmbit familiar, cal destacar que el museu ha acollit un total de 18.137 participants, dels quals més de 12.000 ho han fet a «Niu de Ciència». Pel que fa a les activitats adreçades al públic general, s'han organitzat dues festes ciutadanes, «Planta't als botànics» i «Bioblitz», i s'ha participat en La Nit dels Museus, les festes de la Mercè i les Setmanes de la Ciència, de l'Evolució i de la Biodiversitat. A més, el museu ha organitzat, conjuntament amb la Fundació Barcelona Zoo, el cicle de conferències «La Ciutadella, el primer parc científic de Barcelona».

Quant a les activitats de caire científic, cal destacar la participació en la II Trobada de Tècnics de Col·leccions de Ciències Naturals de Catalunya i a la ICOM NATHIST Conference. Pel que fa a la recerca en col·leccions, s'han obtingut resultats significatius en diversos estudis, s'ha llegit una tesi doctoral i dos treballs de màster, dirigits per personal del Museu, s'han publicat un total de 13 articles científics a revistes indexades per l'ISI i s'han presentat dues comunicacions orals a congressos internacionals. Des del Centre de Documentació s'han atès un total de 19.473 usuaris i s'han tramitat 2.107 préstecs.

Un aspecte que val la pena remarcar és el relatiu a la dimensió social del Museu. S'han continuat els projectes de proximitat amb les activitats conjuntes amb les escoles del Districte de Sant Martí i amb les entitats veïnals; s'ha constituït el Consell d'Infants del Museu Blau, primer consell assessor d'infants d'un museu a Catalunya, i les activitats per a discapacitats visuals, auditius i intel·lectuals i per a persones amb autisme s'han diversificat.



### 9.10.- Mercat de les Flors

L'any 2014 el Mercat ha fet un gran esforç de gestió per sostenir el projecte i mantenir alhora la sensibilitat envers les dificultats del sector de la dansa al nostre país. Així, s'ha augmentat el nombre de coproduccions amb companyies catalanes, com ara Mal Pelo, Los Corderos, Sònia Sánchez, Escarlata Circus, Kulbik o Roberto Oliván. També s'han reposat espectacles ja estrenats com els d'Àngels Margarit, Sol Picó o Aracaladanza.

D'entre els projectes aollits aquest any destaca la presentació de la Compañía Nacional de Danza de l'INAEM amb una coreografia feta per l'artista associat al Mercat Marcos Morau, guardonat a més recentment amb el Premio Nacional de Danza. Roberto Oliván, un altre dels artistes associats del Mercat, ha rebut el Premi Ciutat de Barcelona i el Premi Nacional de la Generalitat de Catalunya.

Tot i això, segurament l'espectacle amb més repercussió ha estat la obra «Torobaka» d'Israel Galván i Akram Khan, coproduïda pel Mercat i creada al Graner.

El Mercat, en la seva voluntat de ser un centre obert i col·laboratiu, s'ha involucrat en cicles i festivals públics i privats, com posen de manifest la nostra Secció Irregular o les col·laboracions amb els festivals Ciutat Flamenco (dedicat enguany a Carmen Amaya), Sonar, El més petit de tots o, especialment, el Festival Grec.

El Mercat també ha dut a terme activitat fora de Barcelona. En aquest apartat cal destacar l'organització a Bilbao del Mov-s, un espai de trobada del sector, així com un projecte pedagògic de col·laboració amb entitats brasileres. Aquest any també ha estat el de la finalització del projecte europeu Modul-dance i el de l'inici d'una nova etapa de la xarxa European Dancehouse Network, amb seu al Mercat.

Un dels punts forts del Mercat és sens dubte el treball amb els públics, a través d'una tasca activa i constant, tant pedagògica com d'incentivació de la demanda. Aquest any ha agafat molta volada el taller de l'espectador i el nou blog amb els seus continguts. Segurament gràcies a aquest treball a llarg termini el Mercat tanca l'exercici 2014 amb la xifra més alta d'ingressos per recaptació de taquilla des de la creació del Consorci. Els programes educatius del Mercat han assolit una gran maduresa i compromís amb el projecte de Barcelona Ciutat Educadora, amb múltiples activitats a diferents nivells. En aquest sentit, és especialment remarcable el projecte Tot Dansa, en què més de 150 joves de secundària han ballat amb música en directe de la Orquestra Ciutat de Barcelona.

### 9.11.- Teatre Lliure

Durant el 2014, la Fundació Teatre Lliure, amb seu a Montjuïc i a Gràcia, ha acollit 455 representacions que han estat vistes per 103.742 espectadors, mentre que les produccions pròpies i coproduccions del Teatre Lliure han fet 50 representacions en gira.

Pel que fa a les produccions pròpies, el 2014 el Teatre Lliure ha presentat vuit espectacles a les sales de Montjuïc i Gràcia: *Un enemic del poble*, d'Ibsen, amb direcció de Miguel del Arco; *L'encarregat*, de Pinter, dirigida per Xicu Masó; *Els dies feliços*, de Beckett, dirigida per Sergi Belbel, *Ones lliures* (1 i 2), i les reposicions d'*Els feréstecs*, de Goldoni, amb direcció de Lluís Pasqual, *Moby Dick, un viatge pel teatre*, signat per Frederic Amat, Marc Artigau i Juan Carlos Martel Bayod, i *L'onada*, de May, dirigit per Marc Montserrat Drukker.

En el capítol de les coproduccions, s'han presentat set espectacles: *Adiós a la infància, una aventi de Marsé*, de Pau Miró, dirigida per Oriol Broggi (amb La Perla 29); *El caballero de Olmedo*, de Lope de Vega, dirigida per Lluís Pasqual (amb el CDN); *Victòria d'Enric V*, de Shakespeare, dirigida per Pau Carrió i *Krum (el crosta)*, de Hanoch Levin, amb direcció de Carme Portaceli (totes dues amb el Grec Festival de Barcelona); el duo format per *Dido Reloaded / Go, Aeneas, go!* (amb Opera de Butxaca i Nova Creació), i *Ruz-Bárcenas*, de Jordi Casanovas, dirigides per Alberto San Juan (amb Teatro del barrio). Per altra banda, la presència de companyies convidades s'ha concretat en la programació de 23 espectacles.

D'altra banda, i com cada any, els mesos de juny i juliol el Lliure va acollir el Grec Festival de Barcelona, amb deu espectacles: cinc a la Sala Fabià Puigserver, quatre a l'Espai Lliure de Montjuïc i un a la sala de Gràcia. Així mateix, durant el 2014 *El caballero de Olmedo* ha fet gira a Madrid, Almagro i Bogotá (40 funcions) i *Dies feliços*, per diverses poblacions de Catalunya, amb deu funcions.

#### **9.12.1.- L'Auditori**

D'acord amb les noves línies proposades aquest any 2014, s'ha ampliat l'espectre dels estils musicals que ofereix L'Auditori, i això ha permès oferir els nous cicles «Sampler Sèries» (dedicat a les músiques de nova creació i la música contemporània); «Amplificats» (dedicada a tots els àmbits de les músiques modernes); i «Escenes» (on la música conviu a l'escenari amb espectacles d'àmbits diversos com el circ, la dansa o la dramàtica). També s'han reforçat els àmbits de la Música Antiga i la Música de Cambra amb propostes de major qualitat i amb una major diversitat en referència a temporades anteriors.

Pel que fa a l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, aquest any ha treballat en una programació més diversa, en ares d'un major acostament a les preferències del públic, sense oblidar la programació d'obres de patrimoni català i la cerca de nous formats, com per exemple el reforçament dels concerts encarats al públic més familiar o la relació amb el món del cinema.

També cal destacar la bona feina duta a terme pel Servei Educatiu, reconegut arreu d'Europa com un referent en la seva especialitat, o la tasca que des de L'Auditori es duu a terme en l'aspecte social a través del servei L'Auditori Apropa que dona servei als col·lectius més desfavorits i gestiona la plataforma Apropa Cultura on hi ha equipaments d'arreu de Catalunya.

Fruit de tot plegat, es detecta un creixement força espectacular de públic, tant en l'aspecte quantitatiu, com en la diversificació del mateix, motivat també en part per un millor treball dels equips de comunicació i de públics de la institució. Això ha permès un cert creixement en la generació de recursos propis que, juntament amb el pla de racionalització i sostenibilitat de la institució ha facilitat l'aplicació d'un creixement dels pressupostos dedicats a la programació artística.

Per acabar, cal destacar que s'ha iniciat també un camí d'obertura de L'Auditori a la ciutat de Barcelona i a Catalunya que ha dut l'OBC a realitzar concerts populars de gran ressò ciutadà, com el concert de la Platja de la Barceloneta el passat mes de juny.

#### **9.12.2.- L'OBC**

Aquest any l'OBC ha participat en alguns grans esdeveniments de la ciutat, com el concert a la platja de Sant Sebastià, que ha aplegat unes 8.000 persones, la participació en els actes del Tricentenari amb el *Concert 1714*, o l'habitual concert d'obertura cap a la ciutat celebrat a l'avinguda de la Catedral per les Festes de la Mercè, amb un gran èxit de públic.

També és important destacar la col·laboració de l'Orquestra amb diverses institucions culturals de la ciutat, com el Gran Teatre del Liceu, l'ESMUC o L'Auditori. Així mateix, ha prosseguit amb èxit la tasca de projecció internacional, amb crítiques molt positives de la gira per França, i un concert a Bratislava.

A més dels concerts del seu titular, Pablo González, l'OBC segueix sent un lloc de trobada d'artistes de gran renom internacional amb figures tan destacades com Elihau Inbal, HJ Lim, Emmanuel Krivine, Frank Peter Zimmermann, Janine Jansen, Nicolaj Znaider, Stéphane Denève, Jean-Guihem Queyras, Renaud Capuçon, Benjamin Schmid, Simon Trpceski, Yuja Wang, Nelson Freire i Sara Chang, entre d'altres.

Finalment, pel que fa al capítol audiovisual, una part molt important de la política de desenvolupament i visibilitat de l'OBC, cal destacar que durant el 2014 s'ha mantingut la col·laboració amb la plataforma internacional Medici.tv, que ha retransmès i difós en *streaming* la 8a Simfonia de Mahler. Pel que fa a les gravacions, ha prosseguit l'enregistrament d'una sèrie d'obres inèdites del compositor català Enric Granados, amb el propòsit d'editar tres CDs monogràfics del compositor.

L'Orquestra ha tancat l'any amb la realització de 165 concerts i actes diversos, aplegant 154.978 persones: cal destacar de manera especial els 73 concerts de temporada, amb més de 104.000 espectadors, o els 12.000 assistents als 16 concerts del programa L'Auditori Educa.

### **9.12.3.- Museu de la Música de Barcelona**

Aquest any el Museu ha consolidat els seus principals programes i ha iniciat algunes activitats noves dins les línies estratègiques que s'ha marcat. Entre els seus objectius principals, s'han prioritzat els esdeveniments vinculats al Tricentenari del 1714 i a la commemoració dels 400 anys de la primera trobada històrica Europa-Japó.

Pel que fa al Tricentenari, la principal aportació ha estat l'exposició «Les músiques dels 1714s», que ha estat vista per 6.100 persones, i que ha estat preparada per ser vista en línia. El museu també ha col·laborat amb la revista 440 amb un monogràfic sobre les músiques de la guerra de successió.

El mes de desembre s'ha inaugurat una exposició al voltant del 40 aniversari de la creació del laboratori Phonos, organitzada en col·laboració amb la Fundació Phonos i la Universitat Pompeu Fabra. Aquesta exposició mostra aparells, materials audiovisuals i enregistraments sonors.

Quant a l'organització d'activitats, cal destacar els tallers familiars, escolars i per a empreses entorn del gamelan Gong Kebyar de Bali, que s'ha convertit en un dels referents d'originalitat musical del Museu. Els programes educatius i familiars, les visites i cursos per a especialistes i els programes Apropa han

estat altres activitats obertes, que junt a les visites per a públic general dels diumenges han sumat uns 39.000 visitants i 87.000 usuaris. A La Nit dels Museus l'equipament va acollir més de mil visitants.

La música en viu és un altre dels actius que singularitza el Museu. El cicle «La Música del Museu» ofereix el so original d'instruments històrics i patrimonials a través d'audicions comentades de músics especialistes. De tot el conjunt, destaquen la presentació de trompetes, arpes i violes d'arc de la col·lecció del Museu que fins ara no havien pogut ser utilitzades per a la interpretació.

La relació amb l'ESMUC ha seguit essent un dels eixos que donen sentit al Museu, i ha donat resultats com el curs d'organologia, les sessions tècniques, els programes de recerca o la presentació dels projectes de fi de grau o màster. Cal destacar la cinquena edició del programa «Silenci, fem música», on joves alumnes interpreten música amb instruments històrics mentre el públic visita el Museu i que ha dinamitzat les tardes de diumenge.

Per últim, destacar que s'ha fet un nou pas en la digitalització d'enregistraments del fons sonor, amb un nou projecte sobre la digitalització de rotlles de pianola, dut a terme amb la col·laboració de la Universitat Autònoma de Barcelona i la Biblioteca de Catalunya.

### 9.13.- Palau de la Música Catalana

La programació pròpia del Palau de la Música Catalana al llarg del 2014, oberta a una gran varietat de gèneres musicals, però sempre centrada en la música clàssica i el cant coral, s'ha volgut adreçar a una pluralitat de públics de totes les edats, i alhora crear-ne de nous. Amb un nivell qualitatiu que prestigia la vida concertística de la ciutat de Barcelona, l'oferta de la Fundació Orfeó Català-Palau de la Música converteix el Palau en un auditori de referència internacional.

L'Orfeó Català, dirigit per Josep Vila i Casañas, ha protagonitzat diverses cites internacionals rellevants, com el concert a l'Auditori Gulbenkian de Lisboa, amb motiu de la reinauguració de l'espai. Al novembre, el Palais Auersperg de Viena rebia el cor amb un programa d'obres religioses i tradicionals majoritàriament de compositors catalans. Un concert per al record ha estat el celebrat a Collbató amb motiu del trasllat de les despulles d'Amadeu Vives a la seva localitat natal, en el que ha estat un acte de reconeixement a un gran músic i un dels fundadors de l'Orfeó. La formació, al costat del Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana, també dirigit per Josep Vila, ha ofert altres moments destacats, com els concerts amb la Royal Philharmonic Orchestra (Madrid i cicle Palau 100), o la interpretació de la *Simfonia núm. 8, "dels Mil"* de Mahler en la temporada de l'OBC a l'Auditori de Barcelona. L'any ha acabat, com és habitual, amb el tradicional Concert de Sant Esteve, concebut novament amb caràcter televisiu i retransmès en directe per TV3 i Catalunya Música, que ha comptat com a convidats especials amb els Castellers de Vilafranca.

Pel que fa al Cor de Cambra del Palau, ha presentat una temporada marcada per dues gires internacionals, l'una amb Les Musiciens du Louvre (Madrid, Grenoble, illa de Ré i Bremen), i l'altra amb Les Talens Lyriques (Lausana, Pamplona i cicle Palau 100). A més, ha ofert al Petit Palau, amb gran èxit tant de públic com de crítica, l'espectacle *Cantúria cantada*, concebut per Carles Santos.

D'acord amb l'esperit fundacional de l'Orfeó Català, el Cicle Coral Orfeó Català reforça la centralitat del cant coral en la programació del Palau, amb l'actuació d'un cor estranger de referència, diversos cors catalans de prestigi i dels cors de la casa, així com el projecte Xarxa Coral. Per altra banda, el cicle El Primer Palau ha generat novament l'oportunitat per a joves intèrprets de debutar al Palau en condicions totalment professionals.

En l'apartat de col·laboracions destaquen l'Orquestra Simfònica del Vallès, l'Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra i el Gran Teatre del Liceu.

Escoles al Palau i Concerts Familiars centren el compromís pedagògic de la Fundació. Durant el 2014, el Servei Educatiu del Palau de la Música ha desplegat la totalitat del seu nou projecte educatiu. Amb l'estrena destacada de l'espectacle *Malikianini, simfònic ara!* s'ha ampliat l'oferta educativa i familiar del Palau, tot contribuint alhora a difondre la música des d'una concepció moderna, interdisciplinària i de màxima qualitat interpretativa.

#### 9.14.- Gran Teatre del Liceu

Durant els primers dies de l'any han continuat les representacions de *Cendrillon* de Jules Massenet, en una coproducció del Liceu signada per Laurent Pelly, dirigida musicalment per Andrew Davis. A continuació s'ha representat *La sonnambula*, de Vincenzo Bellini, dirigida escènicaament per Marco Arturo Marelli i musicalment per Daniel Oren.

Després ha arribat *Tosca*, amb tres repartiments diferents, en una coproducció amb el Teatro de la Maestranza de Sevilla i el Colón de Buenos Aires, dirigida per Paco Azorín. A l'abril ha tornat un títol que faltava al Liceu des de 1970 i que en el primer terç del segle xx havia estat molt representat: *La llegenda de la ciutat invisible de Kitege* de Nikolai Rimski-Korsakov, una nova coproducció del Liceu amb De Nederlandse Opera (Amsterdam) i el Teatro alla Scala (Milà) dirigida escènicaament per Dmitri Tcherniakov sota la batuta de Josep Pons.

*Die Walküre (La valquíria)*, segona jornada de la tetralogia *Des Ring des Nibelungen (L'anell del Nibelung)*, de Richard Wagner, va ser dirigida per Josep Pons; més tard ha arribat un programa doble, amb *Il prigionero* de Luigi Dallapiccola i *Suor Angelica* de Giacomo Puccini, en una nova coproducció amb el Teatro Real (Madrid) dirigida per Lluís Pasqual.

El mes de juliol s'han fet deu funcions de *Porgy and Bess* de George Gershwin en una producció de la Cape Town Opera Company, en col·laboració amb el 46è Festival Internacional de Jazz de Barcelona. Després de l'estiu, *Il barbiere di Siviglia* de Gioachino Rossini ha tornat al Liceu amb vuit funcions dirigides per Giuseppe Finzi.

La inauguració oficial de la temporada 2014-15 ha tingut lloc a l'octubre amb onze funcions de *La traviata* en una nova coproducció amb el Scottish Opera (Glasgow), el Welsh National Opera (Cardiff) i el Teatro Real (Madrid). Tot seguit ha arribat *Arabella* de Richard Strauss, i pel desembre s'ha iniciat un torn de representacions de *Maria Stuarda* de Gaetano Donizetti..

En el decurs del 2014 s'han programat també diversos concerts de l'Orquestra Simfònica i el Cor del Gran Teatre del Liceu al Palau de la Música Catalana, a l'Auditori de Barcelona i al propi Liceu, tots dirigits per Josep Pons. El Teatre també ha acollit diversos concerts i recitals, d'entre els que cal destacar els de Nina Stemme, Jonas Kauffman, Angela Denoke, Angela Gheorghiu i Saimir Pirgu, l'homenatge a Joan Pons, Jordi Savall amb Le Concert des Nations –en dues ocasions–, Natalie Dessay i Christophe Dumaux dirigits per Emmanuelle Haïm o el concert de Nadal al Liceu a càrrec del Cor Vivaldi i l'orquestra del Liceu dirigits per Òscar Boada, tot estrenant *Els Pastorets, cantata de Nadal* d'Albert Guinovart). A més a més, el Liceu també ha acollit, el gener, i com ja és tradició, la prova final i el concert final de premis del Concurs Internacional de Cant Francesc Viñas i, durant tot l'any, tota la programació pels més menuts (*La petita Flauta Màgica*, *Els músics de Bremen*, etc.).

## 10.- INDICADORS DE L'INSTITUT DE CULTURA DE BARCELONA

### Indicadors d'activitat centres ICUB i consorciats

VISITANTS MUSEUS I CENTRES D'EXPOSICIONS	2011	2012	2013	2014
<b>MUSEUS I COL·LECCIONS</b>				
Museu Frederic Marès	25.912	33.785	39.432	38.811
El Born Centre Cultural <sup>1</sup>	-	-	675.726	1.894.400
Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes <sup>2</sup>	-	-	62.411	65.750
Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombi <sup>3</sup>	33.880	24.548	-	-
Museu de Ceràmica	43.235	46.738	4.737	-
Museu del Disseny de Barcelona <sup>4</sup>	94.396	68.363	1.869	60.808
Museu d'Història de Barcelona. MUHBA	481.802	548.783	556.730	973.034
Museu Etnològic de Barcelona	13.736	-	-	-
Museu Picasso	1.057.399	948.869	915.226	919.814
Museu de la Música	33.821	31.887	33.297	39.930
Fundació Antoni Tàpies	70.321	92.305	76.344	66.058
Fundació Joan Miró	583.831	548.817	497.719	489.928
Museu d'Art Contemporani de Barcelona. MACBA	344.871	351.247	300.948	324.425
Museu de Ciències Naturals de Barcelona	217.252	166.777	188.030	207.737
Museu Marítim de Barcelona. MMB	195.282	356.348	298.525	318.823
Museu Nacional d'Art de Catalunya. MNAC <sup>5</sup>	466.602	409.345	635.917	718.230
<b>CENTRES D'EXPOSICIONS</b>				
Fabra i Coats - Centre d'Art Contemporani	-	10.236	10.002	7.462
La Capella	30.632	57.755	56.440	55.600
La Virreina Centre de la Imatge	57.132	62.220	118.237	137.959
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. CCCB	352.087	313.472	304.895	426.935
<b>EXPOSICIONS ALS ARXIS</b>				
Arxiu Fotogràfic de Barcelona	15.891	14.421	15.424	12.294
Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona	-	20.293	24.808	32.190
<b>ESPAIS D'INTERÈS ARQUITECTÒNIC</b>				
Castell de Montjuïc	1.318.000	1.159.042	1.072.000	577.639
Espais Patrimonials del MUHBA	287.341	315.541	303.605	387.038

1. El Born Centre Cultural es va inaugurar el dia 11/9/13.

2. El Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes el 2013 ha començat a funcionar amb gestió independent del MUHBA.

3. El Museu Barbier Mueller d'Art Precolombí va tancar definitivament el setembre de 2012.

4. El Museu del Disseny s'ha inaugurat el 14/12/2014.

5. El MNAC el 2013 ha ampliat l'horari d'obertura els dies feiners, ha començat a oferir l'entrada gratuïta tots els dissabtes a partir de les 15 h i ha començat a comptabilitzar més espais expositius.



<b>BIBLIOTEQUES I ARXIS</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>
<b>Biblioteques de Barcelona</b>				
Visites	6.178.297	6.439.112	6.343.803	6.433.295
Préstecs (documents prestats)	4.467.274	4.639.242	4.229.213	4.143.645
<b>Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona</b>				
Usuaris presencials a les sales de consulta	10.481	8.880	8.460	8.612
Nombre de consultes (presencials i remotes)	22.671	22.574	26.546	29.400
<b>Arxiu Fotogràfic de Barcelona</b>				
Usuaris presencials a les sales de consulta	1.354	1.411	1.831	2.089
Nombre de consultes (presencials i remotes)	97.820	93.650	108.700	121.750

<b>TEATRES I AUDITORIS</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>
<b>Mercat de les Flors</b>				
Representacions	320	261	275	255
Espectadors	52.851	44.113	42.703	41.972
% ocupació	71	74	70	72
<b>Teatre Lliure</b>				
Representacions	338	452	453	455
Espectadors	72.058	77.689	93.033	103.742
% ocupació	71	70	73	89
<b>L'Auditori</b>				
Concerts	544	469	454	504
Espectadors	426.154	354.226	330.102	347.208
% ocupació	76	74	73	72
<b>Palau de la Música</b>				
Concerts	573	558	555	540
Espectadors	421.726	350.646	311.927	372.009
% ocupació	64	59	60	61
<b>Gran Teatre del Liceu</b>				
Concerts	132	192	165	151
Espectadors	304.620	282.726	233.996	246.450
% ocupació	81	80	82	83

## Indicadors de gestió ICUB

ESTATS FINANCERS A 31 DE DESEMBRE DE 2014 (en milers d'euros)			
Balanç		Compte de pèrdues i guanys	
<b>Actiu</b>		<b>Ingressos</b>	
<b>Actiu fix</b>	<b>2.366</b>		
Béns patrimoni històric, artístic i cultural	1.162	Import net xifra de negocis	7.387
Immobilitzat intangible	559	Transf. program. i per serveis Ajuntament	103.534
Immobilitzat material	502	Altres transferències	
Immobilitzat financer	135	Transferències de capital	5.508
Inversions financeres LL/T	7,5	Altres ingressos	322
<b>Actiu circulant</b>	<b>27.305</b>	<b>Total ingressos d'explotació</b>	<b>116.751</b>
Existències	-	<b>Costos</b>	
Deutors	24.425	Aprovisionaments	-47
Inversions financeres temporals	9	Personal	-18.549
Tresoreria	1.629	Treballs, subm. i serveis externs	-38.234
Ajustaments per periodificació	1.242	Altres despeses	-
<b>Total actiu</b>	<b>29.671</b>	Subvencions	-59.567
<b>Passiu</b>		Provisions	-
<b>Recursos a llarg termini</b>	<b>5.943</b>	Amortitzacions	-348
Patrimoni	-	Imputació subvencions immobilitzat	52
Resultat de l'exercici	12	Excés de provisions	7,5
Resultat d'exercicis anteriors	4.737	Altres resultats	-0,72
Subvencions de capital	163	<b>Total costos d'explotació abans financers</b>	<b>116.686</b>
Provisions	910	<b>Resultat d'explotació abans financers</b>	<b>65</b>
Passius per impost diferit	-	Ingressos financers	2
Altres creditors a llarg termini	121	Deteriorament i pèrdues	-51
<b>Recursos a curt termini</b>	<b>23.728</b>	Despeses financeres	-5
Creditors financers	-	<b>Resultat d'explotació</b>	<b>54</b>
Creditors comercials	22.403	Despeses extraordinàries	-
Altres creditors	960	<b>Resultat abans d'impostos</b>	<b>54</b>
Ajustaments per periodificació	365	Impost de societats	0,68
<b>Total passiu</b>	<b>29.671</b>	<b>Resultat de l'exercici</b>	<b>12</b>

ALTRES DADES	2011	2012	2013	2014
Plantilla mitjana	453	434	419	362
Inversió (milers d'euros)	3.207	1.257	2.470	3.242
Resultat comptable (milers d'euros)	502	155	67	54
Cash-flow (milers d'euros)	709	438	434	401

